

Các phán-quan Judges

Mục-dịch: Để chỉ rõ rằng sự phán-xét của Đức Chúa TRỜI đối với tội-lỗi là chắc-chắn, và việc Ngài tha-thứ tội-lỗi và phục-hồi mối liên-hệ với Ngài là chắc-chắn cho những người ăn-năn hối-cải tin-nhận Ngài

Người viết: Có lẽ là Sa-mu-ên

Ngày viết: Có lẽ được Sa-mu-ên biên soạn trước năm 1004 TC (Trước Christ giáng-sinh) khi Đa-vít truất hừu dân Giê-bu

Bối-cảnh: Xứ Ca-na-an, sau này được gọi là Y-sơ-ra-ên. Đức Chúa TRỜI đã giúp dân Y-sơ-ra-ên chinh-phục Ca-na-an, xứ đã có rất nhiều dân-tộc độc-ác cư-ngụ trước đó. Nhưng rồi họ bị nguy cơ mất đất hứa này vì họ đã làm hại đức-tin của họ: đã không vâng lời Đức Chúa TRỜI.

Câu gốc: "Trong những ngày đó, Y-sơ-ra-ên không có vua; mọi người làm điều con mắt của mình cho là đúng." (17.6)

Nhân-vật chính: Ót-ni-ên, Ê-hút, Đê-bô-ra, Ghê-đê-ôn, A-bi-mê-léc, Giép-thê, Sam-sôn

Nét đặc-trung: Ghi lại cuộc nội-chiến thứ-nhất của Y-sơ-ra-ên

Ý chính: Ngày nay rất khó tìm được những anh-hùng thật.

Các Phán-quan là một quyển sách về các vị anh-hùng thật: 12 người đàn-ông và đàn-bà đã giải-phóng Y-sơ-ra-ên ra khỏi các lần bị áp-bức. Những phán-quan này không toàn-hảo; thật ra, trong họ có một kẻ sát-nhân, một người đàn-ông bừa-bãi về tình-dục, và một người phá tất cả luật-lệ về lòng mến khách. Nhưng họ đều tuân-phục Đức Chúa TRỜI, và Đức Chúa TRỜI đã dùng họ.

Các phán-quan cũng là một sách về tội-lỗi và các hậu-quả của tội-lỗi. Giống như một vết thương nhỏ làm độc, khi để đó không chữa trị, tội-lỗi tăng-trưởng và làm độc toàn thân-hình. Sách Giô-suê chấm dứt với việc quốc-gia có một chỗ đứng trên mặt đất nhờ Đức Chúa TRỜI, sẵn-sàng trải-nghiệm mọi phước-hạnh trong đất hứa. Tuy nhiên, sau khi định-cư tại Ca-na-an, dân Y-sơ-ra-ên mất đi động-lực và sự phó-thác thuộc linh của họ. Khi Giô-suê và các vị trưởng-lão đã qua đời, thì quốc-gia ấy trải-nghiệm một khoảng trống không có cấp lãnh-đạo; họ không có một chính-phủ trung-ương. Thay vì vui-hưởng tự-do và thịnh-vượng trong đất hứa, Y-sơ-ra-ên bước vào các thời-đại đen tối của lịch-sử quốc-gia mình.

Nói một cách giản-dị, lý-do có sự suy-sụp nhanh chóng này là tội-lỗi—cá-nhân lẫn tập-thể. Bước đầu tiên xa lìa Đức Chúa TRỜI là sự không vâng-phục hoàn-toàn (1.11-2.5); dân Y-sơ-ra-ên không chịu hoàn-toàn tiêu-diệt kẻ thù ra khỏi xứ. Điều này đưa đến việc kết-hôn hỗn-tạp và sự thờ hình-tượng (2.6-3.7) và "mọi người đều làm điều con mắt của mình cho là đúng" (17.6). Chẳng bao lâu, dân Y-sơ-ra-ên trở thành những kẻ bị bắt làm phu-tù. Từ chỗ thất-vọng của mình, họ cầu-xin Đức Chúa TRỜI giải-cứu họ. Trong sự thành-tín giữ lời hứa của mình và ra từ lòng nhân-từ thương-yêu, Đức Chúa TRỜI dấy lên các phán-quan để giải-phóng dân Ngài và, trong một thời-gian, có

sự hòa-bình. Đoạn, sự tự-mãn và sự bất tuân xâm-nhập vào, rồi chu-kỳ đó lại tái diễn.

Sách Các Phán-quan ghi lại các biến-cố trải qua một thời-đoạn dài hơn 325 năm, ghi xuống sáu thời-đại liên-tiếp bị đàn-áp rồi được giải-phóng, và sự nghiệp của 12 giải-phóng-nhân. Những kẻ bắt bớ họ gồm có các người Mê-sô-bô-ta-mi, Mô-áp, Phi-li-tin, Ca-na-an, Ma-đi-an, và Am-môn. Có nhiều giải-phóng-nhân khác nhau—from Ót-ni-ên đến Sam-sôn—được Đức Chúa TRỜI dùng để dẫn dân Ngài đến tự-do và sự thờ-phượng trung-thực. Sự giải-cứu của Đức Chúa TRỜI qua các phán-quan là một chứng-mình mạnh-mẽ về tình thương-yêu và sự khoan-dung của Ngài đối với con dân Ngài.

Khi đọc sách Các Phán-quan, xin quý vị xem-xét kỹ các vị anh-hùng này trong lịch-sử dân-tộc Y-sơ-ra-ên. Xin quý vị chú ý đến sự phụ-thuộc của họ vào Đức Chúa TRỜI và sự tuân-phục các mạng-lệnh Ngài truyền. Cũng xin quý vị xem-xét sự tái phạm tội của dân Y-sơ-ra-ên, việc không chịu học-hỏi từ lịch-sử và việc sống nhất thời.

Sự tùy thuộc của mình vào Đức Chúa TRỜI và sự tuân theo mạng-lệnh Ngài là quan-trọng. Nhưng điều quan-trọng nhất là: xin quý vị sống trong sự kính-sợ Đức Chúa TRỜI và luôn trông-cậy vào lòng khoan-dung của Ngài và xin quý vị trông mong được Ngài tha thứ tội lỗi vô số lần lại như Ngài đã làm trong lịch-sử của dân Y-sơ-ra-ên của Ngài.

Các phán-quan 1.1-1.17

A. THẤT-BẠI QUÂN-SỰ CỦA Y-SƠ-RA-ÊN (1.1-3.6)

1. Sự chinh-phục không trọn vẹn (1.1-1.36)

Y-sơ-ra-ên bắt đầu quét sạch đất hứa (1.1-1.10)

1 ¹Bây giờ đã xảy ra sau cái chết của Giô-suê, những con trai Y-sơ-ra-ên cầu hỏi Đức GIA-VÊ, rằng: "Ai sẽ đi lên trước nhất vì chúng con để chống lại dân Ca-na-an, để đánh lại chúng?" ²Và Đức GIA-VÊ phán: "Giu-đa sẽ đi lên; này, Ta đã phó đất ấy vào trong tay nó." ³Thế thì Giu-đa nói với Si-mê-ôn, anh của mình: "Hãy đi lên với tôi vào trong lô đất của tôi, để chúng ta có thể đánh lại dân Ca-na-an; và tôi, tôi phiên tôi, sẽ đi với anh vào trong lô đất của anh." Vì vậy Si-mê-ôn đi với người. ⁴Và Giu-đa đi lên, Đức GIA-VÊ giao dân Ca-na-an và dân Phê-rê-sít vào trong tay họ; và họ đánh hạ chúng 10 ngàn người tại Bê-xéc. ⁵Và họ tìm được A-đô-ni-Bê-xéc tại Bê-xéc và đánh chống hắn, và họ đánh dân Ca-na-an và dân Phê-rê-sít. ⁶Nhưng A-đô-ni-Bê-xéc chạy trốn; và họ đuổi theo hắn, bắt được hắn, và chặt các ngón cái của bàn tay hắn và chân của hắn. ⁷Và A-đô-ni-Bê-xéc nói: "70 ông vua có các ngón tay cái và các ngón chân cái bị chặt đứt thường lượm các mảnh vụn dưới bàn của ta; ta đã làm như thế nào thì Đức Chúa TRỜI đã đáp trả ta như thế ấy." Thế là họ đưa hắn đến Giê-ru-sa-lem, và hắn chết ở đó.

⁸Rồi các con trai Giu-đa đánh chống Giê-ru-sa-lem, chiếm lấy nó và đánh hạ nó với lưỡi gươm và nổi lửa đốt thành ấy. ⁹Sau đó các con trai Giu-đa đi xuống để đánh lại dân Ca-na-an sống trong xứ đồi núi, trong xứ miền Nam, và trong vùng đất thấp. ¹⁰Thế là Giu-đa đi chống dân Ca-na-an sống tại Hêp-rôn (bây giờ tên của Hêp-rôn trước kia là Ki-ri-át-A-ra-ba); và họ đánh hạ Sê-sai, A-hi-man, và Thanh-mai.

Chiếm lấy các thành-thị khác (1.11-1.15)

¹¹Đoạn từ đó người đi chống lại các cư-dân Đê-bia (bây giờ tên của Đê-bia trước kia là Ki-ri-át-Sê-phe). ¹²Và Ca-lép nói: "Kẻ tấn-công Ki-ri-át-Sê-phe và chiếm lấy nó, ta sẽ cho nó con gái của ta là Ac-sa để làm vợ." ¹³Và Ôt-ni-ên con trai của Kê-na, em trai của Ca-lép, chiếm nó; thế là ông cho người con gái của ông là Ac-sa để làm vợ. ¹⁴Đoạn xảy ra khi cô đến cùng người, cô thuyết phục người xin cha mình một cánh đồng. Rồi cô xuống khỏi lừa, Ca-lép nói với cô: "Con muốn gì?" ¹⁵Và cô thưa cùng ông: "Xin cho con một phước, vì cha đã cho con đất thuộc xứ miền Nam, xin cũng cho con những suối nước." Vì vậy Ca-lép cho cô những suối nước trên và những suối nước dưới.

Y-sơ-ra-ên thất bại không đuổi được kẻ thù (1.16-1.26)

¹⁶Và những con trai của người Kê-nít, cha vợ của Môi-se, cùng với những con trai Giu-đa đi lên từ thành có những cây chà-là, đến vùng hoang-vu của Giu-đa, nằm trong miền nam của A-rát; và họ đi và sống với dân-chúng. ¹⁷Lúc đó Giu-đa đi với Si-mê-ôn anh của mình; và họ đánh hạ dân Ca-na-an đang sống tại Xê-phát, và hoàn-toàn hủy-diệt nó. Vì vậy tên thành-thị đó được gọi là Họt-ma⁽¹⁾.

Judges 1.1-1.17

A. THE MILITARY FAILURE OF ISRAEL (1.1-3.6)

1. Incomplete conquest of the land (1.1-1.36)

Israel begins clearing out the land (1.1-1.10)

1 ¹Now it came about after the death of Joshua that the sons of Israel inquired of YHWH, saying, "Who shall go up first for us against the Canaanites, to fight against them?" ²And YHWH said, " shall go up; behold, I have given the land into his hand." ³Then Judah said to Simeon his brother, "Come up with me into my lot, that we may fight against the Canaanites; and I, even I in turn will go with you into your lot." So Simeon went with him. ⁴And Judah went up, and YHWH gave the Canaanites and the Perizzites into their hands; and they smote them ten thousand men at Bezek. ⁵And they found Adoni-bezek in Bezek and fought against him and they smote the Canaanites and the Perizzites. ⁶But Adoni-bezek fled; and they pursued him and caught him and cut off his thumbs of his hands and his feet. ⁷And Adoni-bezek said, "Seventy kings with their thumbs and their big toes cut off used to gather up scraps under my table; as I have done, so God has repaid me." So they brought him to Jerusalem and he died there.

⁸Then the sons of Judah fought against Jerusalem and captured it and struck it with the edge of the sword and set the city on fire. ⁹And afterward the sons of Judah went down to fight against the Canaanites living in the hill country and in the South country and in the lowland. ¹⁰So Judah went against the Canaanites who lived in Hebron (now the name of Hebron formerly was Kiriath-arba); and they struck Sheshai and Ahiman and Talmai.

Capture of other cities (1.11-1.15)

¹¹Then from there he went against the inhabitants of Debir (now the name of Debir formerly was Kirjath-sepher). ¹²And Caleb said, "The one who attacks Kirjath-sepher and captures it, I will even give him my daughter Achsah for a wife." ¹³And Othniel the son of Kenaz, Caleb's younger brother, captured it; so he gave him his daughter Achsah for a wife. ¹⁴Then it came about when she came to him, that she persuaded him to ask her father for a field. Then she alighted from the donkey, and Caleb said to her, "What do you want?" ¹⁵And she said to him, "Give me a blessing, since you have given me the land of the South country, give me also springs of water." So Caleb gave her the upper springs and the lower springs.

Israel fails to drive out the enemy (1.16-1.26)

¹⁶And the sons of the Kenite, Moses's father-in-law, went up from the city of palms with the sons of Judah, to the wilderness of Judah which is in the south of Arad; and they went and lived with the people. ¹⁷Then Judah went with Simeon his brother, and they struck the Canaanites living in Zephath, and utterly destroyed it. So the name of the city was called Hormah.

¹Họt-ma: nghĩa là tận diệt

Judges 1.18-1.36

¹⁸And Judah took Gaza with its territory and Ashkelon with its territory and Ekron with its territory. ¹⁹Now YHWH was with Judah, and they took possession of the hill country; but they could not drive out the inhabitants of the valley because they had iron chariots. ²⁰Then they gave Hebron to Caleb, as Moses had spoken; and he drove out from there the three sons of Anak. ²¹But the sons of Benjamin did not drive out the Jebusites who lived in Jerusalem; so the Jebusites have lived with the sons of Benjamin in Jerusalem to this day.

²²Likewise the house of Joseph went up against Bethel, and YHWH was with them. ²³And the house of Joseph spied out Bethel (now the name of the city was formerly Luz). ²⁴And the spies saw a man coming out of the city, and they said to him, "Please show us the entrance to the city and we will treat you kindly." ²⁵So he showed them the entrance to the city, and they struck the city with the edge of the sword, but they let the man and all his family go free. ²⁶And the man went into the land of the Hittites and built a city and named it Luz; it is its name to this day.

Places not conquered (1.27-1.36)

²⁷But Manasseh did not take possession of Beth-shean and its villages or Taanach and its villages, or the inhabitants of Dor and its villages or the inhabitants of Ibleam and its villages, or the inhabitants of Meggiddo and its villages; so the Canaanites persisted in living in that land. ²⁸And it came about when Israel became strong, that they put the Canaanites to forced labor, but they did not drive them out completely.

²⁹Neither did Ephraim drive out the Canaanites who were of A-nác living in Gezer; so the Canaanites lived in Gezer among them.

³⁰Zebulun did not drive out the inhabitants of Kitron, or the inhabitants of Nahallal; so the Canaanites lived among them and became subject to forced labor.

³¹Asher did not drive out the inhabitants of Acco, or the inhabitants of Sidon, or of Ahlab, or of Achzib, or of Helbah, or of Aphek, or of Rehob. ³²So the Asherites lived among the Canaanites, the inhabitants of the land; for they did not drive them out.

³³Naphtali did not drive out the inhabitants of Beth-shemesh, or the inhabitants of Beth-anath, but lived among the Canaanites, the inhabitants of the land; and the inhabitants of Beth-shemesh and Beth-anath became forced labor for them.

³⁴Then the Amorites pressed the sons of Dan into the hill country, for they did not allow them to come down to the valley; ³⁵yet the Amorites persisted in dwelling in Mount Heres, in Aijalon and in Shaalbim; but when the hand of the house of Joseph was heavy, they became forced labor.

³⁶And the border of the Amorites ran from the ascent of Akkrabbim, from Sela and upward.

Các phán-quan 1.18-1.36

¹⁸Và Giu-đa lấy Ga-xa với lãnh-thổ của nó, Ách-ca-lôn với lãnh-thổ của nó, và Éc-rôn với lãnh-thổ của nó. ¹⁹Bấy giờ Đức GIA-VÊ ở cùng Giu-đa, và họ chiếm xứ đồi núi; nhưng họ đã không thể đuổi cư-dân ở thung-lũng đi vì chúng có các chiến-xa bằng sắt. ²⁰Đôi họ ban Hép-rôn cho Ca-lép, như Môi-se đã nói; và ông đuổi 3 đứa con trai của A-nác khỏi đó. ²¹Nhưng các con trai Bên-gia-min đã chẳng đuổi dân Giê-bu sống tại Giê-ru-sa-lem; vì vậy dân Giê-bu đã sống với các con trai Bên-gia-min tại Giê-ru-sa-lem cho đến ngày nay.

²²Tương-tự như thế, nhà Giô-sép cũng đi lên chống lại Bê-tên, và Đức GIA-VÊ ở cùng họ. ²³Và nhà Giô-sép dò-thám Bê-tên (bấy giờ thành này trước kia có tên là Lu-xơ). ²⁴Và các thám-tử thấy một người đi ra khỏi thành ấy, và họ nói với người: "Xin vui lòng chỉ chúng tôi lối vào thành, rồi chúng tôi sẽ hậu đãi ông." ²⁵Thế là người chỉ cho họ lối vào thành; họ dùng lưới gươm đánh hạ thành ấy, nhưng họ thả người ấy và hết thảy gia-đình của người. ²⁶Và người đàn-ông ấy đi vào trong đất của dân Hê-tít và xây một thành và đặt tên nó là Lu-xơ; đó là tên nó cho đến ngày nay.

Những nơi chưa được chinh-phục (1.27-1.36)

²⁷Nhưng Ma-na-se đã chẳng chiếm-hữu Bết-Sê-an và các làng của nó hay Ta-nác và các làng của nó, hay cư-dân Đô-rơ và các làng của nó, hay cư-dân Gíp-lê-am và các làng của nó, hay cư-dân Mê-ghi-đô và các làng của nó; thế là dân Ca-na-an đã kiên-trì sống trong đất đó. ²⁸Và đã xây ra khi Y-so-ra-ên trở nên mạnh, thì họ cưỡng-bách dân Ca-na-an lao-động, nhưng họ đã chẳng đuổi chúng ra hoàn-toàn.

²⁹Ép-ra-im cũng đã chẳng đuổi dân Ca-na-an đang sống tại Ghê-xe; vì vậy dân Ca-na-an sống tại Ghê-xe ở giữa họ.

³⁰Sa-bu-lôn đã chẳng đuổi cư-dân ở Kít-rôn, hay cư-dân ở Na-ha-la; vì vậy dân Ca-na-an sống giữa họ và trở thành đối-tượng cho việc lao-động cưỡng-bách.

³¹A-se đã chẳng đuổi cư-dân ở A-cô, hay cư-dân ở Si-đôn, hay ở Ách-láp, hay ở Ác-xíp, hay ở Hên-ba, hay ở A-phéc, hay ở Rê-hóp. ³²Vì vậy dân A-se sống ở giữa dân Ca-na-an, cư-dân của đất ấy; vì họ đã chẳng đuổi chúng ra.

³³Nép-ta-li đã chẳng đuổi cư-dân ở Bết-Sê-mét, hay cư-dân ở Bết-A-nát, nhưng sống giữa dân Ca-na-an, cư-dân của đất ấy; và cư-dân ở Bết-Sê-mét và Bết-A-nát trở thành lao-động cưỡng-bách cho họ.

³⁴Sau đó dân A-mô-rít dồn những con trai Đan vào trong xứ đồi núi, vì chúng không cho phép họ đi xuống thung-lũng; ³⁵nhưng dân A-mô-rít đã kiên-trì cư-ngụ tại núi Hê-re, tại A-gia-lôn, và tại Sa-a-bim; nhưng khi tay nhà Giô-sép nặng⁽¹⁾, chúng trở thành lao-động cưỡng-bách. ³⁶Và biên-giới của dân A-mô-rít chạy từ dốc Ác-ráp-bim, từ Sê-la và đi lên.

¹nghĩa là: nhà Giô-sép thắng thế

Các phán-quan 2.1-2.16

Vị Thiên-sứ công-bố rằng giao-ước bị vi-phạm (2.1-2.5)

2 ¹Bây giờ, vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ đi lên từ Ghin-ganh đến Bô-kim. Và Ngài nói: "Ta đã đem các ngươi lên ra khỏi Ê-díp-tô và đã dẫn các ngươi vào trong đất mà Ta đã thề cùng tổ-phụ các ngươi; và Ta đã nói: 'Ta sẽ không bao giờ vi-phạm giao-ước của Ta với các ngươi, ²và về phần các ngươi, các ngươi sẽ không được lập một giao-ước nào với cư-dân ở đất này; các ngươi sẽ giết đở các bàn-thờ của chúng.' Nhưng các ngươi đã không lắng nghe tiếng nói của Ta; các ngươi đã làm điều gì đây vậy? ³Bởi vậy Ta cũng đã nói: 'Ta sẽ không đuổi chúng ra khỏi trước mặt các ngươi; nhưng chúng sẽ trở thành *như những cái gai* trong hông các ngươi, và các thần của chúng sẽ là cái bẫy cho các ngươi.'" ⁴Và đã xảy ra khi vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ nói các lời này cùng tất cả những con trai Y-sơ-ra-ên, thì dân-chúng cất tiếng của họ lên và khóc. ⁵Vì vậy họ đặt tên chỗ đó là Bô-kim⁽¹⁾, và ở đó họ hiến-tế cho Đức GIA-VÊ.

Giô-suê qua đời (2.6-2.9)

⁶Khi Giô-suê đã giải-tán dân-chúng, những con trai Y-sơ-ra-ên mỗi người đi đến của thừa-kế của mình để chiếm-hữu đất ấy. ⁷Dân-chúng phụng-sự Đức GIA-VÊ tất cả các ngày của Giô-suê, và tất cả các ngày của những trưởng-lão là những người kéo dài các ngày sau Giô-suê, là những người đã thấy mọi việc vĩ-dại của Đức GIA-VÊ mà Ngài đã làm cho Y-sơ-ra-ên. ⁸Sau đó Giô-suê con trai của Nun, tôi-tớ của Đức GIA-VÊ, qua đời vào tuổi 110. ⁹Và họ chôn ông trong lãnh-thổ thừa-kế của ông tại Thim-nát-Sê-rách, trong xứ đồi núi Ép-ra-im, phía bắc của núi Ga-ách.

2. Nổi-loạn có tính tôn-giáo của dân-chúng (2.10-3.6)

Y-sơ-ra-ên phục-vụ Ba-anh (2.10-2.23)

¹⁰Và cả thế-hệ đó cũng được về châu tổ-phụ của họ; và có một thế-hệ khác chỗi dậy sau họ, là những kẻ không biết Đức GIA-VÊ, cũng chưa *biết* việc làm mà Ngài đã làm cho Y-sơ-ra-ên. ¹¹Lúc đó các con trai Y-sơ-ra-ên đã làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và đã phục-vụ các Ba-anh, ¹²và họ đã bỏ rơi Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của tổ-phụ họ, là Đấng đã đem họ ra khỏi xứ Ê-díp-tô, và đã theo các thần khác từ những thần của các dân-tộc ở xung-quanh họ, và cúi mình xuống lạy chúng; như vậy họ đã chọc cho Đức GIA-VÊ giận. ¹³Thế là họ đã bỏ rơi Đức GIA-VÊ và đã phục-vụ Ba-anh và Ách-ta-rôt. ¹⁴Và con giận của Đức GIA-VÊ bùng bùng chống lại Y-sơ-ra-ên, và Ngài đã giao họ vào trong tay những kẻ cướp là những kẻ cướp giết họ; và Ngài đã bán họ vào trong tay của những kẻ thù của họ xung-quanh, để họ không còn có thể đứng trước mặt những kẻ thù của họ. ¹⁵Bất cứ nơi nào họ đi, bàn tay của Đức GIA-VÊ cũng đem lại điều dữ cho họ, như Đức GIA-VÊ đã phán và như Đức GIA-VÊ đã thề cùng họ, để họ bị khốn-khổ quá sức. ¹⁶Đoạn Đức GIA-VÊ đẩy lên các phán-quan và các vị này giải-cứ họ khỏi tay những kẻ cướp-bóc họ.

Judges 2.1-2.16

The Angel announces that the covenant is broken (2.1-2.5)

2 ¹Now the angel of YHWH came up from Gilgal to Bochim. And He said, "I brought you up out of Egypt and led you into the land which I have sworn to your fathers; and I said, 'I will never break My covenant with you, ²and as for you, you shall make no covenant with the inhabitants of this land; you shall tear down their altars.' But you have not listened to My voice; what is this you have done? ³Therefore I also said, 'I will not drive them out before you; but they shall become *as thorns* in your sides, and their gods shall be a snare to you.'" ⁴And it came about when the angel of YHWH spoke these words to all the sons of Israel, that the people lifted up their voices and wept. ⁵So they named that place Bochim; and there they sacrificed to YHWH.

Joshua dies (2.6-2.9)

⁶When Joshua had dismissed the people, the sons of Israel went each to his inheritance to possess the land. ⁷And the people served YHWH all the days of Joshua, and all the days of the elders who prolonged days after Joshua, who had seen all the great work of YHWH which He had done for Israel. ⁸Then Joshua the son of Nun, the servant of YHWH, died at the age of one hundred and ten. ⁹And they buried him in the territory of his inheritance in Timnath-serah, in the hill country of Ephraim, north of Mount Gaash.

2. Religious rebellion of the people (2.10-3.6)

Israel serves Baals (2.10-2.23)

¹⁰And all that generation also were gathered to their fathers; and there arose another generation after them who did not know YHWH, nor yet the work which He had done for Israel. ¹¹Then the sons of Israel did evil in the sight of YHWH, and served the Baals, ¹²and they forsook YHWH, the God of their fathers, who had brought them out of the land of Egypt, and followed other gods from *among* the gods of the peoples who were around them, and bowed themselves down to them; thus they provoked YHWH to anger. ¹³So they forsook YHWH and served Baal and the Ashtaroth. ¹⁴And the anger of YHWH burned against Israel, and He gave them into the hands of plunderers who plundered them; and He sold them into the hands of their enemies around *them*, so that they could no longer stand before their enemies. ¹⁵Wherever they went, the hand of YHWH was against them for evil, as YHWH had spoken and as YHWH had sworn to them, so that they were severely distressed. ¹⁶Then YHWH raised up judges and they delivered them from the hands of those who plundered them.

¹Bô-kim: nghĩa là những kẻ khóc

Judges 2.17-3.8

¹⁷And yet they did not listen to their judges, for they played the harlot after other gods and bowed themselves down to them. They turned aside quickly from the way in which their fathers had walked in obeying the commandments of YHWH; they did not do as *their fathers*. ¹⁸And when YHWH raised up judges for them, YHWH was with the judge and delivered them from the hand of their enemies all the days of the judge; for YHWH was moved to pity by their groaning because of those who oppressed and afflicted them. ¹⁹But it came about when the judge died, that they would turn back and act more corruptly than their fathers, in following other gods to serve them and bow down to them; they did not abandon their practices or their stubborn ways. ²⁰So the anger of YHWH burned against Israel, and He said, "Because this nation has transgressed My covenant which I commanded their fathers, and has not listened to My voice, ²¹I also will no longer drive out before them any of the nations which Joshua left when he died, ²²in order to test Israel by them, whether they will keep the way of YHWH to walk in it as their fathers kept, or not." ²³So YHWH allowed those nations to remain, not driving them out quickly; and He did not give them into the hand of Joshua.

Idolatry leads to servitude (3.1-3.8)

3 ¹Now these are the nations which YHWH left, to test Israel by them (*that is*, all who has not known any of the wars of Canaan; ²only in order that the generations of the sons of Israel might be taught war, those who had not known it formerly). ³*These nations are*: the five lords of the Philistines and all the Canaanites and the Sidonians and the Hivites who lived in Mount Lebanon, from Mount Baal-hermon as far as the entrance of Hamath. ⁴And they were for testing Israel, to find out if they would obey the commandments of YHWH, which He had commanded their fathers through Moses. ⁵And the sons of Israel lived among the Canaanites, the Hittites, the Amorites, the Perizzites, the Hivites, and the Jebusites; ⁶and they took their daughters for themselves as wives, and gave their own daughters to their sons, and served their gods.

B. THE RESCUE OF ISRAEL BY THE JUDGES (3.7-16.31)

1. First period: Othniel (3.7-3.11)

⁷And the sons of Israel did what was evil in the sight of YHWH and forgot YHWH their God, and served the Baals and the Asherah. ⁸Then the anger of YHWH was kindled against Israel, so that He sold them into the hands of Cushan-rishathaim king of Mesopotamia; and the sons of Israel served Cushan-rishathaim eight years.

Các phán-quan 2.17-3.8

¹⁷Tuy nhiên họ vẫn không nghe theo các phán-quan của họ, vì họ chơi trò làm dĩ theo sau các thần khác và cúi mình lạy chúng. Họ nhanh chóng rẽ khỏi đường-lối mà tổ-phụ của họ đã bước đi trong việc tuân-phục các điều-răn của Đức GIA-VÊ; họ chẳng làm như *tổ-phụ của họ*. ¹⁸Và khi Đức GIA-VÊ dấy lên các phán-quan cho họ, thì Đức GIA-VÊ ở cùng các phán-quan ấy và giải-phóng họ khỏi bàn tay của những kẻ thù họ trong tất cả những ngày của các phán-quan ấy; vì Đức GIA-VÊ động lòng thương-hại bởi vì họ rên-ri vì những kẻ đàn-áp và làm họ khổn-khổ. ¹⁹Nhưng xảy ra khi các phán-quan ấy qua đời, thì họ quay lại và hành-động còn đỏi-bại hơn tổ-phụ của họ, trong việc theo các thần khác để phục-vụ chúng và cúi lạy chúng; họ không chừa-bỏ tập-tục của họ hay các đường-lối ngoan cố của họ. ²⁰Vì vậy cơn giận của Đức GIA-VÊ bùng bùng chống lại Y-sơ-ra-ên; Ngài phán: "Vì dân-tộc này đã vi-phạm giao-ước của Ta mà Ta đã truyền cho tổ-tiên của chúng, và đã không nghe tiếng nói của Ta, ²¹Ta cũng sẽ không còn đuổi ra trước mặt chúng bất cứ một *dân-tộc* nào trong các dân-tộc mà Giô-suê đã để lại khi nó qua đời, ²²cốt để thử Y-sơ-ra-ên bởi chúng, coi chúng sẽ giữ đường-lối của GIA-VÊ để bước đi theo đó như tổ-phụ của chúng đã giữ hay không." ²³Vì vậy Đức GIA-VÊ đã cho phép các dân-tộc đó còn lại, không nhanh chóng đuổi chúng ra; và Ngài đã chẳng giao chúng vào trong tay Giô-suê.

Thờ hình-tượng đưa đến tình-trạng nô-lệ (3.1-3.8)

3 ¹Bây giờ, đây là các dân-tộc mà Đức GIA-VÊ đã chừa lại, để thử Y-sơ-ra-ên bởi chúng (*đó là* mọi dân-tộc chưa từng biết một chiến-trận nào trong các cuộc chiến-tranh ở Ca-na-an; ²chỉ để các thế-hệ những con trai Y-sơ-ra-ên có thể được dạy-dỗ *để biết* chiến-tranh, những kẻ trước đây chưa từng biết nó). ³*Chúng là*: 5 chúa của dân Phi-li-tin, tất cả dân Ca-na-an, và dân Si-đôn và dân Hê-vít là những kẻ sống tại núi Li-ban, từ núi Ba-anh-Hết-môn xa đến tận lối vào Ha-mát. ⁴Và chúng được dùng để thử Y-sơ-ra-ên, để xem thử họ sẽ vâng phục các điều-răn của Đức GIA-VÊ chẳng, các điều-răn mà Ngài đã truyền cho tổ-phụ của họ qua Môi-se. ⁵Và các con trai Y-sơ-ra-ên sống ở giữa dân Ca-na-an, dân Hê-tít, dân A-mô-rít, dân Phê-rê-sít, dân Hê-vít, và dân Giê-bu; ⁶và họ lấy con gái của chúng cho chính họ làm vợ, và gả chính con gái của họ cho con trai của chúng, và họ phục-vụ các thần của chúng.

B. SỰ GIẢI-CỨU Y-SƠ-RA-ÊN BỞI CÁC PHÁN-QUAN (3.7-16.31)

1. Thời-kỳ thứ nhất: Ôt-ni-ên (3.7-3.11)

⁷Những con trai Y-sơ-ra-ên đã làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và đã quên GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI của họ, và phục-vụ các thần Ba-anh và A-sê-ra⁽¹⁾. ⁸Rồi cơn giận của Đức GIA-VÊ nhen nhúm chống Y-sơ-ra-ên, ngộ hầu Ngài bán họ vào trong tay Cu-san-Ri-sa-tha-im vua của Mê-sô-bô-ta-mi⁽²⁾; và các con trai Y-sơ-ra-ên phục-vụ Cu-san-Ri-sa-tha-im trong 8 năm.

¹A-sê-ra: biểu-tượng bằng gỗ của một nữ-thần

²vua của Mê-sô-bô-ta-mi; nguyên ngữ: vua Aram-naharaim nghĩa là: vua của đất có hai Sông Lớn

Các phán-quan 3.9-3.27

⁹Và khi những con trai Y-sơ-ra-ên kêu la cùng Đức GIA-VÊ, thì Đức GIA-VÊ dấy lên một vị giải-phóng cho những con trai Y-sơ-ra-ên để giải-phóng họ, Ót-ni-ên con trai của Kê-na, em trai của Ca-lép. ¹⁰Và Linh của Đức GIA-VÊ đến trên người, và người phán-xét Y-sơ-ra-ên. Khi người ra trận, Đức GIA-VÊ giao Cu-san-Ri-sa-tha-im vua Mê-sô-bô-ta-mi trong tay người, ngõ hầu người thắng Cu-san-Ri-sa-tha-im. ¹¹Rồi xứ ấy có sự nghỉ-ngơi trong 40 năm. Và Ót-ni-ên con trai của Kê-na qua đời.

2. Thời-kỳ thứ nhì: Ê-hút và Sam-ga (3.12-3.31)

Dân Mô-áp áp-bức Y-sơ-ra-ên (3.12-3.14)

¹²Bấy giờ những con trai Y-sơ-ra-ên lại làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ. Vì vậy Đức GIA-VÊ thêm sức cho Êc-lôn vua của Mô-áp chống Y-sơ-ra-ên, bởi vì họ đã làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ. ¹³Và hắn tập-hợp cho hắn những con trai Am-môn và A-ma-léc; và hắn đi và đánh Y-sơ-ra-ên; và chúng chiếm lấy thành-thị có những cây chà-là. ¹⁴Và những con trai Y-sơ-ra-ên phục-vụ Êc-lôn vua Mô-áp trong 18 năm.

Ê-hút (3.15-3.30)

¹⁵Nhưng khi những con trai Y-sơ-ra-ên kêu-cầu Đức GIA-VÊ; Đức GIA-VÊ dấy lên một người giải-phóng cho họ, Ê-hút con trai của Ghê-ra, người Bên-gia-min, một người thuận tay tả. Và các con trai Y-sơ-ra-ên gửi công-lễ cho Êc-lôn vua Mô-áp bởi tay người. ¹⁶Ê-hút làm cho mình một cây gươm 2 lưỡi, dài 1 cu-bít; và người cột nó nơi háng bên phải của mình dưới áo choàng của mình. ¹⁷Và người trình công-lễ cho Êc-lôn vua Mô-áp. Bấy giờ, Êc-lôn là một kẻ rất mập. ¹⁸Và xảy ra khi người vừa trình công-lễ xong, thì người đuổi các người đã khiêng công-lễ đi. ¹⁹Nhưng chính người trở lại từ các hình-tượng ở tại Ghinh-ganh, và nói: "Tâu bệ hạ, tôi có một thông-diệp mật cho bệ hạ." Và hắn nói: "Giữ im-lặng!" Và tất cả những kẻ hầu hắn rời khỏi hắn. ²⁰Và Ê-hút đến cùng hắn, trong khi hắn đang ngồi một mình nơi căn phòng gần mái nhà mát-mê của hắn. Và Ê-hút nói: "Tôi có một thông-diệp từ Đức Chúa TRỜI cho bệ hạ." Và hắn đứng dậy từ chỗ ngồi của hắn. ²¹Và Ê-hút giơ tay tả ra, rút cây gươm từ háng bên hữu của mình và đâm nó vào trong bụng của hắn. ²²Cái cán cũng theo cái lưỡi lút vào trong, và mỡ lấp kín cái lưỡi, vì người không rút gươm khỏi bụng hắn; và cứt đổ ra. ²³Đoạn Ê-hút đi ra vào trong phòng ngoài, và đóng các cửa của căn lầu mái nhà đằng sau mình, và khóa chúng lại. ²⁴Khi người đã đi rồi, các đầy-tớ của hắn đến và nhìn, và kìa, các cửa của căn phòng trên mái nhà đều được khóa lại; và chúng nói: "Vua chỉ đang phủ chân của ngài trong phòng mát-mê." ²⁵Và chúng đợi cho đến khi chúng hổ-thẹn; nhưng kìa, hắn đã chẳng mở các cửa của căn lầu mái nhà. Bởi vậy chúng lấy chìa khóa và mở chúng, và kìa, chủ của chúng đã té chết trên sàn nhà. ²⁶Bấy giờ Ê-hút đã trốn thoát trong khi chúng trì-hoãn, và người đã đi qua các hình-tượng và đã thoát tới Sê-ri-a. ²⁷Và xảy ra khi người đã tới, người thổi kèn trom-bét trong xứ đồi núi Êp-ra-im; và các con trai Y-sơ-ra-ên đi xuống tới người từ xứ đồi núi, và người ở phía trước họ.

Judges 3.9-3.27

⁹And when the sons of Israel cried to YHWH, YHWH raised up a deliverer for the sons of Israel to deliver them, Othniel the son of Kenaz, Caleb's younger brother. ¹⁰And the Spirit of YHWH came upon him, and he judged Israel. When he went out to war, YHWH gave Cushan-rishathaim king of Mesopotamia into his hand, so that he prevailed over Cushan-rishathaim. ¹¹Then the land had rest forty years. And Othniel the son of Kenaz died.

2. Second period: Ehud and Shamgar (3.12-3.31)

The Moabites oppress Israel (3.12-3.14)

¹²Now the sons of Israel again did evil in the sight of YHWH. So YHWH strengthened Eglon the king of Moab against Israel, because they had done evil in the sight of YHWH. ¹³And he gathered to himself the sons of Ammon and Amalek; and he went and smote Israel, and they possessed the city of the palm trees. ¹⁴And the sons of Israel served Eglon the king of Moab eighteen years.

Ehud (3.15-3.30)

¹⁵But when the sons of Israel cried to YHWH, YHWH raised up a deliverer for them, Ehud the son of Gera, the Benjamite, a left-handed man. And the sons of Israel sent tribute by his hand to Eglon the king of Moab. ¹⁶And Ehud made himself a sword which had two edges, a cubit in length; and he bound it on his right thigh under his cloak. ¹⁷And he presented the tribute to Eglon king of Moab. Now Eglon was a very fat man. ¹⁸And it came about when he had finished presenting the tribute, that he sent away the people who had carried the tribute. ¹⁹But he himself turned back from the idols which were at Gilgal, and said, "I have a secret message for you, O king." And he said, "Keep silence." And all who attended him left him. ²⁰And Ehud came to him while he was sitting alone in his cool roof chamber. And Ehud said, "I have a message from God for you." And he arose from his seat. ²¹And Ehud stretched out his left hand, took the sword from his right thigh and thrust it into his belly. ²²The handle also went in after the blade, and the fat closed over the blade, for he did not draw the sword out of his belly; and the refuse came out. ²³Then Ehud went out into the vestibule and shut the doors of the roof chamber behind him, and locked them. ²⁴When he had gone out, his servants came and looked, and behold, the doors of the roof chamber were locked; and they said, "He is only covering his feet in the cool room." ²⁵And they waited until they were ashamed; but behold, he did not open the doors of the roof chamber. Therefore they took the key and opened them, and behold, their master had fallen to the floor dead. ²⁶Now Ehud escaped while they were delaying, and he passed by the idols and escaped to Seirah. ²⁷And it came about when he had arrived, that he blew the trumpet in the hill country of Ephraim; and the sons of Israel went down with him from the hill country, and he was in front of them.

Judges 3.28-4.13

²⁸And he said to them, "Pursue *them*, for YHWH has given your enemies the Moabites into your hands." So they went down after him and seized the fords of the Jordan opposite Moab, and did not allow anyone to cross. ²⁹And they struck down at that time about ten thousand Mo-aw-bee', all robust and valiant men; and no one escaped. ³⁰So Moab was subdued that day under the hand of Israel. And the land was undisturbed for eighty years.

Shamgar (3.31)

³¹And after him came Shamgar, the son of Anath, who struck down six hundred Philistines with an oxgoad; and he also saved Israel.

3. Third period: Deborah and Barak (4.1-5.31)

The Israel do evil again (4.1-4.3)

4 ¹Then the sons of Israel again did evil in the sight of YHWH, after Ehud died. ²And YHWH sold them into the hand of Jabin king of Canaan, who reigned in Hazor; and the commander of his army was Sisera, who lived in Harosheth-haggoyim. ³And the sons of Israel cried to YHWH; for he had nine hundred iron chariots, and he oppressed the sons of Israel severely for twenty years.

Deborah and Barak (4.4-4.24)

⁴Now Deborah, a woman prophetess, the wife of Lappidoth, was judging Israel at that time. ⁵And she used to sit under the palm tree of Deborah between Ramah and Bethel in the hill country of Ephraim and the sons of Israel came up to her for judgment. ⁶Now she sent and summoned Barak the son of Abinoam from Kedesh in Naphtali, and said to him, "Behold, YHWH, the God of Israel, has commanded, 'Go and march to Mount Tabor, and take with you ten thousand men from the sons of Naphtali and from the sons of Zebulun. ⁷And I will draw out to you Sisera, the commander of Jabin's army, with his chariots and his multitude *troops* to the river Kishon; and I will give him into your hand.'" ⁸Then Barak said to her, "If you will go with me, then I will go; but if you will not go with me, I will not go." ⁹And she said, "I will surely go with you; nevertheless, the honor shall not be yours on the journey that you are about to take, for YHWH will sell Sisera into the hands of a woman." Then Deborah arose and went with Barak to Kedesh. ¹⁰And Barak called Zebulun and Naphtali together to Kedesh, and ten thousand men went up with him; Deborah also went up with him.

¹¹Now Heber the Kenite had separated himself from the Kenites, from the sons of Hobab the father-in-law of Moses, and had pitched his tent as far away as the oak in Zaannan, which is near Kedesh.

¹²Then they told Sisera that Barak the son of Abinoam had gone up to Mount Tabor. ¹³And Sisera called together all his chariots, nine hundred iron chariots, and all the people who *were* with him, from Harosheth-haggoyim to the river Kishon.

Các phán-quan 3.28-4.13

²⁸Và người nói với họ: "Hãy đuổi theo; vì *Đức* GIA-VÊ đã phó những kẻ thù của các người dân Mô-áp vào trong tay các người." Thế là họ đi xuống theo sau người và chiếm-cứ các chỗ cạn của sông Giô-đan đối diện Mô-áp, và không cho phép bất cứ ai đi qua. ²⁹Và họ đánh hạ vào lúc đó khoảng 10 ngàn người Mô-áp, tất cả các người tráng-khiêm và dũng-cảm; và không có ai thoát được. ³⁰Thế là Mô-áp bị khuất-phục vào ngày đó dưới tay của Y-sơ-ra-ên. Và xứ ấy không bị quấy-rầy trong 80 năm.

Sam-ga (3.31)

³¹Và đến sau người là Sam-ga, con trai của A-nát, là người đánh hạ 600 người Phi-li-tin với một cây gậy nhọn thúc bò; và người cũng đã cứu Y-sơ-ra-ên.

3. Thời-kỳ thứ ba: Đê-bô-ra và Ba-rác (4.1-5.31)

Dân Y-sơ-ra-ên lại làm điều xấu-xa (4.1-4.3)

4 ¹Đoạn những con trai Y-sơ-ra-ên lại làm điều xấu-xa trong cái nhìn của *Đức* GIA-VÊ, sau khi Ê-hút qua đời. ²Và *Đức* GIA-VÊ bán họ vào trong tay Gia-bin vua Ca-na-an, là ông vua trị-vì tại Hát-so; và chỉ-huy-trưởng quân-đội của hắn là Si-sê-ra, là kẻ sống tại Ha-rô-sét của dân ngoại-bang. ³Và những con trai Y-sơ-ra-ên kêu-cầu *Đức* GIA-VÊ; vì hắn có 900 chiến-xa bằng sắt, và hắn đã áp-bức các con trai Y-sơ-ra-ên ác-liệt trong 20 năm.

Đê-bô-ra và Ba-rác (4.4-4.24)

⁴Bấy giờ, Đê-bô-ra, một nữ tiên-tri, vợ của Láp-bi-đốt, đang phán-xét Y-sơ-ra-ên vào lúc đó. ⁵Và bà thường ngồi dưới cây chà là của Đê-bô-ra giữa Ra-ma và Bê-tên trong xứ đồi núi Ép-ra-im và các con trai Y-sơ-ra-ên lên đến cùng bà xin sự phán-xét. ⁶Bấy giờ bà sai gọi đến Ba-rác con trai của A-bi-nô-am từ Kê-đe trong Nép-ta-li, và nói với người: "Này, *Đức* GIA-VÊ, *Đức* Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, đã truyền: 'Hãy đi và tiến bước tới núi Tha-bô, và đem theo với người 10 ngàn người từ các con trai Nép-ta-li và từ các con trai Sa-bu-lôn. ⁷Và Ta sẽ lừa ra cho người Si-sê-ra, chỉ huy trưởng quân-đội của Gia-bin, với các chiến-xa của hắn và vô-số *quân-lính* của hắn đến sông Ki-sôn; và Ta sẽ giao hắn vào trong tay người.'" ⁸Khi đó Ba-rác nói với bà: "Nếu bà đi với tôi, thì tôi sẽ đi; nhưng nếu bà không đi với tôi, thì tôi sẽ không đi." ⁹Và bà nói: "Tôi chắc-chắn sẽ đi với ông; tuy nhiên, vinh-dự sẽ không là của ông trên hành-trình mà ông sắp đi, vì *Đức* GIA-VÊ sẽ bán Si-sê-ra vào trong tay một người đàn-bà." Lúc đó Đê-bô-ra đứng dậy và đi với Ba-rác đến Kê-đe. ¹⁰Và Ba-rác gọi Sa-bu-lôn và Nép-ta-li cùng nhau đến Kê-đe; và 10 ngàn người đi lên với ông; Đê-bô-ra cũng đi lên với ông.

¹¹Bấy giờ Hê-be người Kê-nít đã tự tách ra khỏi dân Kê-nít rồi, khỏi các con trai của Hô-báp cha vợ của Môi-se, và đã dựng lều của hắn xa đến tận cây sồi tại Sa-na-nim, ở gần Kê-đe.

¹²Lúc đó họ nói cho Si-sê-ra biết rằng Ba-rác con trai của A-bi-nô-am đã đi lên tới núi Tha-bô. ¹³Và Si-sê-ra nhóm lại tất cả chiến-xa của hắn, 900 chiến-xa bằng sắt, và tất cả dân ở với hắn, từ Ha-rô-sét của dân ngoại-bang đến sông Ki-sôn.

Các phán-quan 4.14-5.5

14Và Đê-bô-ra nói với Ba-rác: "Chỗi dậy! Vì đây là ngày mà Đức GIA-VÊ đã phó Si-sê-ra vào trong tay ông; kia, Đức GIA-VÊ đã đi ra trước mặt ông." Vì vậy Ba-rác đi xuống từ núi Tha-bô với 10 ngàn người đi theo mình. 15Và Đức GIA-VÊ đánh tan Si-sê-ra, tất cả chiến-xa và tất cả quân-đội của hắn, với lưỡi gươm trước mặt Ba-rác; và Si-sê-ra xuống khỏi chiến-xa và chạy bộ mà trốn. 16Nhưng Ba-rác đuổi theo các chiến-xa và quân-đội đó xa đến tận Ha-rô-sét của dân ngoại-bang, và tất cả quân-đội của Si-sê-ra đều ngã bởi lưỡi gươm; cả một người còn lại cũng không.

17Bấy giờ Si-sê-ra đã chạy bộ mà trốn đến lều của Gia-ên, vợ của Hê-be người Kê-nít, vì có hòa-bình giữa Gia-bin vua Hát-so và nhà Hê-be người Kê-nít. 18Và Gia-ên đi ra đón Si-sê-ra, và nói với hắn: "Thưa chúa tôi, xin quay qua, xin quay qua⁽¹⁾ tôi! Đừng sợ." Và hắn quay qua bà đi vào trong lều, và bà trùm hắn với cái mền. 19Và hắn nói với bà: "Xin vui lòng cho ta một ít nước để uống, vì ta khát." Vì vậy bà mở bầu da đựng sữa cho hắn uống; đoạn bà trùm hắn lại. 20Và hắn nói với bà: "Hãy đứng tại lối vào cửa lều, và sẽ là nếu có ai đến hỏi ngươi, nói: 'Có ai ở đây không?' thì ngươi sẽ nói: 'Không.'" 21Nhưng Gia-ên, vợ của Hê-be, lấy một cây cọc lều và nắm một cây búa trong tay, và đi rón rén tới hắn và đóng cây cọc ấy vào trong màng tang hắn, và nó đi xuyên qua vào trong đất; vì hắn đã ngủ say và mệt mỏi. Thế là hắn chết. 22Và kia, khi Ba-rác đuổi theo Si-sê-ra, Gia-ên đi ra đón ông và nói với ông: "Xin đến, tôi sẽ chỉ cho ông kẻ mà ông đang tìm." Và ông vào với bà, và kia, Si-sê-ra đang nằm chết với cây cọc lều trong màng tang hắn.

23Thế là Đức Chúa TRỜI vào ngày đó đã khuất-phục Gia-bin vua Ca-na-an trước mặt những con trai Y-sơ-ra-ên. 24Và bàn tay những con trai Y-sơ-ra-ên đè nặng hơn và nặng hơn lên Gia-bin vua của Ca-na-an, cho đến khi họ đã trừ diệt Gia-bin vua Ca-na-an.

Bài ca của Đê-bô-ra và Ba-rác (5.1-5.31)

5 1Đoạn, Đê-bô-ra và Ba-rác con trai của A-bi-nô-am ca hát vào ngày đó, rằng:

- 2"Các nhà lãnh-đạo đã dẫn-dắt trong Y-sơ-ra-ên,
Rằng dân-chúng đã tình-nguyên,
Hãy chúc-tụng Đức GIA-VÊ!
3"Hãy nghe, ôi các vua; hãy lắng tai, ôi các kẻ cai trị!
Ta, cho Đức GIA-VÊ, ta sẽ hát,
Ta sẽ hát ca-tụng Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên.
4"Đức GIA-VÊ ôi, khi Chúa đã đi ra từ Sê-i-rô
Khi Chúa đã tiến bước từ cánh đồng Ê-dôm,
Trái đất đã rung động, các tầng trời cũng đã nhỏ giọt,
Ngay cả các đám mây cũng đã nhỏ nước.
5"Các núi rừng động ở sự hiện-diện của Đức GIA-VÊ,
Si-na-i này, ở sự hiện-diện của Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên.

Judges 4.14-5.5

14And Deborah said to Barak, "Arise! For this is the day in which YHWH has given Sisera into your hands; behold, YHWH has gone out before you." So Barak went down from Mount Tabor with ten thousand men following him. 15And YHWH routed Sisera and all his chariots and all his army, with the edge of the sword before Barak; and Sisera alighted from his chariot and fled away on foot. 16But Barak pursued the chariots and the army as far as Harosheth-haggoyim, and all the army of Sisera fell by the edge of the sword; not even one was left.

17 Now Sisera fled away on foot to the tent of Jael the wife of Heber the Kenite, for there was peace between Jabin the king of Hazor and the house of Heber the Kenite.

18And Jael went out to meet Sisera, and said to him, "Turn aside, my master, turn aside to me! Do not be afraid." And he turned aside to her into the tent, and she covered him with blanket. 19And he said to her, "Please give me a little water to drink, for I am thirsty." So she opened a skin container of milk and gave him a drink; then she covered him. 20And he said to her, "Stand in the doorway of the tent, and it shall be if anyone come and inquires of you, and says, 'Is there anyone here?' that you shall say, 'No.'"

21But Jael, Heber's wife, took a tent peg and seized a hammer in her hand, and went secretly to him and drove the peg into his temple, and it went through into the ground; for he was sound asleep and exhausted. So he died. 22And behold, as Barak pursued Sisera, Jael came out to meet him and said to him, "Come, and I will show you the man whom you are seeking." And he entered with her, and behold Sisera was lying dead with the tent peg in his temple.

23So God subdued on that day Jabin the king of Canaan before the sons of Israel. 24And the hand of the sons of Israel pressed heavier and heavier upon Jabin the king of Canaan, until they had cut off Jabin the king of Canaan.

The song of Deborah and Barak (5.1-5.31)

5 1Then Deborah and Barak the son of Abinoam sang on that day, saying,

- 2" That the leaders led in Israel,
That the people volunteered,
Bless YHWH!
3" Hear, O kings; give ear, O rulers!
I—to YHWH, I will sing,
I will sing praise to YHWH, the God of Israel
4" YHWH, when Thou didst go out from Seir,
When Thou didst march from the field of Edom,
The earth quaked, the heavens also dripped,
Even the clouds dripped water.
5" The mountains quaked at the presence of YHWH,
This Sinai, at the presence of YHWH, the God of Israel.

¹Nghĩa là: Xin ghé vào...

Judges 5.6-5.18

- 6["]In the days of Shamgar the son of Anath,
In the days of Jael, the highways were deserted,
And travelers walked by twisted way
- 7["]The peasantry ceased, they ceased in Israel,
Until I, Deborah, arose,
Until I, Deborah, arose, a mother in Israel.
- 8["]New gods were chosen;
Then war *was* in the gates.
Not a shield or a spear was seen among forty
thousand in Israel.
- 9["]My heart *goes out* to the commanders of Israel
The volunteers among the people;
Bless YHWH!
10["]You who ride on white donkeys,
You who sit on *rich* carpets,
And you who travel on the road—sing!
- 11["]At the sound of those who divide *flocks* among the
watering places,
There they shall recount the righteous deeds of
YHWH,
The righteous deeds for His peasantry in Israel.
Then the people of YHWH went down to the gates.
- 12["]Awake, awake, Deborah;
Awake, awake, sing a song!
Arise, Barak, and take away your captives, O son of
Abinoam.
- 13["]Then survivors came down to the nobles;
The people of YHWH came down to me as warriors.
- 14["]From Ephraim those whose root is in Amalek *came
down*,
Following you, Benjamin, with your peoples;
From Machir commanders came down,
And from Zebulun those who wield the staff of the
scribe.
- 15["]And the princes of Issachar *were* with Deborah;
As *was* Issachar, so *was* Barak;
Into the valley they rushed at his feet;
Among the divisions of Reuben *there were* great
resolves of heart.
- 16["]Why did you sit among the sheepfolds,
To hear the piping for the flocks?
Among the divisions of Reuben *there were* great
searchings of heart.
- 17["]Gilead remained across the Jordan;
And why did Dan stay in ships?
Asher sat at the seashore,
And remained by its landings.
- 18["]Zebulun *was* a people who despised their lives *even
to death*,
And Naphtali also, on the high places of the field.

Các phán-quan 5.6-5.18

- 6["]Trong các ngày của Sam-ga con trai của A-nát,
Trong các ngày của Gia-ên, những con đường cái bị
bỏ trống,
Và du-khách đã đi bởi các lối quanh co.
- 7["]Nông-gia đã không còn nữa, họ đã không còn nữa
trong Y-sơ-ra-ên,
Cho đến khi ta, Đê-bô-ra, chỗi dậy,
Cho đến khi ta, Đê-bô-ra, chỗi dậy, một người mẹ
trong Y-sơ-ra-ên.
- 8["]Người ta chọn các thần mới;
Thì chiến-tranh *xây ra* trong các công.
Người ta chẳng thấy một cái khiên hay một cây giáo
nào ở giữa 40 ngàn *người* trong Y-sơ-ra-ên.
- 9["]Tâm ta *đổ ra* cho các chỉ-huy-trưởng của Y-sơ-ra-ên
Các kẻ tình-nguyện ở giữa dân-chúng;
Hãy chúc-tụng *Đức* GIA-VÊ!
- 10["]Các người, những kẻ cỡi lừa trắng,
Các người, những kẻ ngồi trên các tấm thảm *giàu*,
Và các người, những kẻ đi trên đường—hát lên!
- 11["]Khi có tiếng của những kẻ chỉ định *chiên* nào uống
nước từ vũng nào,
Ở đó họ sẽ kể lại các việc làm công-chính của *Đức*
GIA-VÊ,
Các việc làm công-chính cho tầng lớp nông-dân của
Ngài trong Y-sơ-ra-ên.
Lúc đó dân *Đức* GIA-VÊ đã đi xuống tới các công.
- 12["]Thức-dậy, thức-dậy, Đê-bô-ra!
Thức-dậy, thức-dậy, hát một bài ca đi!
Chỗi dậy, Ba-rác, và đem những kẻ bị giam-cầm của
người đi, hỡi con trai của A-bi-nô-am!
- 13["]Rồi những kẻ sống sót đã đi xuống các nhà quý tộc;
Dân *Đức* GIA-VÊ đã đi xuống ta như các chiến-sĩ.
- 14["]Từ Ép-ra-im những kẻ có gốc rễ trong A-ma-léc đi
xuống,
Đi theo người, hỡi Bên-gia-min, với các dân người;
Từ Ma-kia các chỉ-huy-trưởng đi xuống,
Và từ Sa-bu-lôn những kẻ nắm cây gậy⁽¹⁾ của thầy
thông-giáo ấy.
- 15["]Và các hoàng thân Y-sa-ca ở cùng Đê-bô-ra,
Như Y-sa-ca, Ba-rác cũng vậy;
Họ chạy vào trong thung-lũng tới gót chân⁽²⁾ ông;
Ở giữa các địa hạt của Ru-bên *đã có* quyết tâm lớn.
- 16["]Tại sao người đã ngồi ở giữa các chuồng chiên,
Để nghe tiếng sáo cho các bầy chiên?
Trong các địa hạt của Ru-bên *đã có* các sự xét lòng
lớn.
- 17["]Ga-la-át đã ở lại bên kia *sông* Giô-đanh;
Và tại sao Đan đã ở trong các chiếc tàu?
A-se đã ngồi nơi bờ biển,
Và đã cứ ở cạnh các bến tàu của nó.
- 18["]Sa-bu-lôn *đã là* một dân coi thường sinh-mạng mình
đến chết,
Và Nép-ta-li cũng vậy, trên những gò cao của cánh
đồng.

¹Nghĩa là: thực thi quyền hạn của

²Nghĩa là: chạy tới dưới trướng của ông, hay dưới quyền chỉ huy của ông

Các phán-quan 5.19-6.1

- 19["]Các vua đã đến và đã chiến đấu;
Rồi các vua Ca-na-an đã chiến đấu
Tại Ta-nác, gần vùng nước thuộc Mê-ghi-đô;
Họ đã chẳng lấy của cướp bóc bằng bạc nào.
- 20["]Các ngôi sao đã chiến đấu từ trời,
Từ các đường của chúng, chúng đã đánh chống Si-sê-ra.
- 21["]Thác Ki-sôn đã cuốn chúng đi mất,
Thác cổ xưa ấy, thác Ki-sôn.
Hỡi hồn ta, cứ tiến bước với sức mạnh.
- 22["] Rồi vó ngựa đập
Từ việc phi nước đại, phi nước đại những con tuấn mã của người.
- 23["]Hãy rửa-sá Mê-rô,' vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ phán,
'Hãy hoàn-toàn rửa-sá cư-dân của nó;
Vì chúng đã không đến cùng sự tiếp-trợ của Đức GIA-VÊ;
Đến cùng sự tiếp-trợ của Đức GIA-VÊ chống lại các chiến-sĩ ấy.'
- 24["]Phước nhất trong các người nữ là Gia-ên,
Vợ của Hê-be người Kê-nít,
Phước nhất là bà thuộc các người nữ trong lều.
- 25["]Hắn xin nước, bà cho hắn sữa;
Trong cái chén lộng-lẫy, bà đem cho hắn mỡ sữa.
- 26["]Bà gơ tay của bà ra lấy cây cọc lều,
Và tay phải bà lấy cái búa của những người thợ.
Rồi bà đánh Si-sê-ra, bà đập tan đầu của hắn;
Và bà đập vỡ và đâm lủng màng-tang của hắn.
- 27["]Giữa các bàn chân của bà, hắn gục, hắn té, hắn nằm;
Giữa bàn chân của bà, hắn gục, hắn té;
Nơi hắn gục, ở đó hắn té chết.
- 28["]Ra ngoài cửa sổ bà nhìn và than-khóc,
Mẹ của Si-sê-ra qua lưới mắt cá,
'Tại sao xe của nó đến chậm?
Tại sao những bước của xe của nó chậm đến?
- 29["]Những công-chúa khôn-ngoan của bà sẽ trả lời bà,
Thật ra, bà lặp lại những lời của bà cho bà nghe:
- 30["]Không phải chúng đang tìm thấy, không phải chúng đang chia chiến-lợi-phẩm ư?
Một trinh nữ, hai trinh nữ cho mỗi chiến-sĩ;
Cho Si-sê-ra, vải nhuộm làm chiến-lợi-phẩm;
Vải nhuộm được thêu làm chiến-lợi-phẩm,
Vải nhuộm được thêu gấp đôi trên cổ kẻ chiến thắng?"
- 31["]Xin cho tất cả những kẻ thù Chúa diệt-vong như vậy,
Đức GIA-VÊ ôi;
Nhưng xin cho những kẻ thương-yêu Ngài giống như sự mọc lên của mặt trời trong sức mạnh của nó!"

Và xứ này đã không bị quấy-rầy trong 40 năm.

4. Thời-kỳ thứ tư: Ghê-đê-ôn, Thô-la, và Giai-rơ (6.1-10.5)

Dân Ma-đi-an áp-bức Y-sơ-ra-ên (6.1-6.10)

6¹Đoạn những con trai Y-sơ-ra-ên làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, và Đức GIA-VÊ giao chúng trong tay Ma-đi-an trong 7 năm.

Judges 5.19-6.1

- 19["]The kings came *and* fought;
Then fought the kings of Canaan
At Taanach near the waters of Meggiddo;
They took no plunder in silver.
- 20["]The stars fought from heaven,
From their courses they fought against Sisera.
- 21["]The torrent of Kishon swept them away,
The ancient torrent, the torrent Kishon.
O my soul, march on with strength.
- 22["]Then the horses' hoofs beat
From the dashing, the dashing of his valiant steeds.
- 23["]'Curse Meroz,' said the angel of YHWH,
'Utterly curse its inhabitants;
Because they did not come to the help of YHWH,
To the help of YHWH against the warriors.'
- 24["]Most blessed of women is Jael,
The wife of Heber the Kenite;
Most blessed is she of women in the tent.
- 25["]He asked for water *and* she gave him milk;
In a magnificent bowl she brought him curds.
- 26["]She reached out her hand for the tent peg,
And her right hand for the workmen's hammer.
Then she struck Sisera, she smashed his head; And
she shattered and pierced his temple.
- 27["]Between her feet he bowed, he fell, he lay;
Between her feet he bowed, he fell;
Where he bowed, there he fell dead.
- 28["]Out of the window she looked and lamented,
The mother of Sisera through the lattice,
'Why does his chariot delay in coming?
Why do the steps of his chariots tarry?'
- 29["]Her wise princesses would answer her,
Indeed she repeats her words to herself,
- 30["]Are they not finding, are they not dividing the spoil?
A maiden, two maidens for every warrior;
To Sisera a spoil of dyed work;
A spoil of dyed work embroidered,
Dyed work of double embroidery on the neck of the spoiler?'
- 31["]Thus let all Thine enemies perish, O YHWH;
But let those who love Him be like the rising of the sun in its might."

And the land was undisturbed for forty years.

4. Fourth period: Gideon, Tola, Jair (6.1-10.5)

The Med-aw-nee' oppress Israel (6.1-6.10)

6¹Then the sons of Israel did what was evil in the sight of YHWH, and YHWH gave them into the hands of Midian seven years.

Judges 6.2-6.18

²And the hand of Midian prevailed against Israel. Because of Midian the sons of Israel made for themselves the dens which were in the mountains and the caves and the strongholds. ³For it was when Israel had sown, that the Midianites would come up with the Amalekites and the sons of the east and go against them. ⁴So they would camp against them and destroy the produce of the earth as far as Gaza, and leave no sustenance in Israel as well as no sheep, ox, or donkey. ⁵For they would come up with their livestock and their tents, they would come in like locusts for number, both they and their camels were innumerable; and they came into the land to devastate it. ⁶So Israel was brought very low because Midian, and the sons of Israel cried to YHWH.

⁷Now it came about when the sons of Israel cried to YHWH on account of Midian, ⁸that YHWH sent a prophet to the sons of Israel, and he said to them, "Thus says YHWH, the God of Israel, 'It was I who brought you up from Egypt, and brought you out from the house of slaves. ⁹And I delivered you from the hands of the Egyptians and from the hands of all your oppressors, and dispossessed them before you and gave you their land, ¹⁰and I said to you, 'I am YHWH your God; you shall not fear the gods of the Amorites in whose land you live. But you have not listened to My voice.'"

God commissions Gideon (6.11-6.24)

¹¹Then the angel of YHWH came and sat under the oak that was in Ophrah, which belonged to Joash the Abiezrite as his son Gideon was beating out wheat in the wine press in order to save it from the Midianites. ¹²And the angel of YHWH appeared to him and said to him, "YHWH is with you, O valiant warrior." ¹³Then Gideon said to him, "O my lord, if YHWH is with us, why then has all this happened to us? And where are all His miracles which our fathers told us about, saying, 'Did not YHWH bring us up from Egypt?' But now YHWH has abandoned us and given us into the hand of Midian." ¹⁴And YHWH turned toward him and said, "Go in this your strength and deliver Israel from the hand of Midian. Have I not sent you?" ¹⁵And he said to Him, "O Lord, with what shall I deliver Israel? Behold, my family is the least in Manasseh, and I am the youngest in my father's house." ¹⁶But YHWH said to him, "Surely I will be with you, and you shall smite Midian as one man." ¹⁷So he said to Him, "If now I have found favor in Thy sight, then show me a sign that it is Thou who speakest with me. ¹⁸Please do not depart from here, until I come back to Thee, and bring out my offering and lay it before Thee." And He said, "I will remain until you return."

Các phán-quan 6.2-6.18

²Và bàn tay Ma-đi-an thắng thế Y-sơ-ra-ên. Bởi có Ma-đi-an những con trai Y-sơ-ra-ên làm cho họ các ổ trong núi, các động, và các căn cứ địa. ³Vì ấy là khi Y-sơ-ra-ên đã gieo giống, thì dân Ma-đi-an với dân A-ma-léc và các con trai phương đông đi lên chống họ. ⁴Thế là chúng dần trại đối đầu với họ và phá-hủy thô-sản xa đến tận Ga-xa, và không để lại một thức ăn thức uống nào trong Y-sơ-ra-ên, cũng như không chiên, không bò, không lừa. ⁵Vì chúng đi lên với gia-súc của chúng và lều của chúng, chúng đi vào đồng như cáo-cào, cả chúng lẫn lạc-đà của chúng nhiều vô kể; và chúng vào trong đất ấy để phá-hại nó. ⁶Vì vậy Y-sơ-ra-ên bị hạ rất thấp vì Ma-đi-an, và những con trai Y-sơ-ra-ên kêu-cầu Đức GIA-VÊ.

⁷Bấy giờ xảy ra khi các con trai Y-sơ-ra-ên kêu-cầu Đức GIA-VÊ vì Ma-đi-an, ⁸Đức GIA-VÊ sai một nhà tiên-tri đến cùng những con trai Y-sơ-ra-ên; và người nói với họ: "Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, phán như vậy: 'Chính Ta đã đem các ngươi lên từ Ê-díp-tô, và đã đem các ngươi ra khỏi nhà nô-lệ. ⁹Và Ta đã giải-phóng các ngươi khỏi tay dân Ê-díp-tô, và khỏi tay tất cả những kẻ áp-bức các ngươi, và tước-hữu chúng trước mặt các ngươi, và ban cho các ngươi đất của chúng, ¹⁰và Ta đã nói với các ngươi: 'Ta là GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI các ngươi; các ngươi sẽ không được sợ các thần của dân A-mô-rít, trong đất của chúng mà các ngươi sống. Song các ngươi đã chẳng nghe tiếng Ta.'"

Đức Chúa TRỜI giao phó cho Ghê-đê-ôn (6.11-6.24)

¹¹Lúc đó vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ đến ngồi dưới cây sồi ở tại Óp-ra, của Giô-ách người A-bi-ê-xê-rít, trong khi con trai của người là Ghê-đê-ôn đang đập lúa mì trong máy ép rượu nho, cốt để giấu dân Ma-đi-an. ¹²Vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ hiện đến cùng người và nói với người: "Đức GIA-VÊ ở cùng ngươi, hỡi chiến-sĩ dũng-cảm!" ¹³Thế thì Ghê-đê-ôn nói với vị đó: "Hỡi chúa tôi, nếu Đức GIA-VÊ ở cùng chúng tôi, thì tại sao tất cả điều này đã xảy ra cho chúng tôi? Và tất cả những phép-lạ của Ngài ở đâu mà tỏ-phụ chúng tôi đã kể chúng cho chúng tôi, rằng: 'Há chẳng phải Đức GIA-VÊ đã đem chúng ta lên từ Ê-díp-tô sao?' Nhưng bây giờ Đức GIA-VÊ đã ruồng bỏ chúng tôi, và đã phó chúng tôi trong tay Ma-đi-an." ¹⁴Và Đức GIA-VÊ quay về phía người và phán: "Sức mạnh của ngươi hãy đi vào trong đây và giải-phóng Y-sơ-ra-ên khỏi tay Ma-đi-an. Há Ta đã chẳng sai ngươi đi hay sao?" ¹⁵Và người thưa với Ngài: "Chúa ôi, con sẽ giải-phóng Y-sơ-ra-ên với cái gì? Kia, gia-đình con là kém nhất trong Ma-nasse, và con thì trẻ nhất trong nhà cha con." ¹⁶Nhưng Đức GIA-VÊ nói với người: "Chắc-chắn Ta sẽ ở cùng ngươi, và ngươi sẽ đánh hạ Ma-đi-an như đánh một người⁽¹⁾." ¹⁷Thế là người thưa cùng Ngài: "Nếu bây giờ con đã tìm được ân-huệ trước mặt Chúa, xin tỏ cho con thấy một dấu-hiệu rằng chính Chúa nói với con. ¹⁸Xin vui lòng đừng rời khỏi đây, cho đến khi con trở lại cùng Chúa, đem ra của-lễ của con ra và để nó trước mặt Chúa." Và Ngài phán: "Ta sẽ ở lại cho đến khi ngươi trở lại."

¹nghĩa là: giết hết dân-tộc Ma-đi-an để như đánh một người

Các phán-quan 6.19-6.33

19Đoạn Ghê-đê-ôn đi vào trong và chuẩn-bị một dê con và bánh không men từ một ê-pha bột; người để thịt trong một cái rổ và người để nước thịt trong một cái nồi, và đem đến cho Ngài dưới cây sồi và trình dâng chúng. **20**Và vị thiên-sứ của Đức Chúa TRỜI nói với người: "Hãy lấy thịt và bánh không men và để chúng trên tảng đá này, và đổ nước thịt ra." Và người làm như thế. **21**Đoạn vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ giơ đầu gậy đang ở trong tay mình ra và chạm vào thịt và bánh không men; lửa bốc lên từ tảng đá và thiêu-hủy hết thịt và bánh không men. Đoạn vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ biến mất khỏi tầm nhìn của người. **22**Khi Ghê-đê-ôn đã thấy rằng Ngài là vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ; Ghê-đê-ôn nói: "Ôi, Chúa GIA-VÊ ôi! Bây giờ con đã thấy vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ mặt đối mặt." **23**Và Đức GIA-VÊ nói với người: "Bình-an cho ngươi, đừng sợ; ngươi sẽ không chết." **24**Đoạn Ghê-đê-ôn xây một bàn-thờ cho Đức GIA-VÊ ở đó và đặt tên nó là: Đức GIA-VÊ là Sự Bình-an. Cho đến ngày này nó còn ở tại Óp-ra của các người A-bi-ê-xe.

Ghê-đê-ôn hủy-diệt các hình-tượng (6.25-6.32)

25Bấy giờ, cùng một đêm đó, đã xảy ra Đức GIA-VÊ phán với người: "Bắt con bò đực của cha ngươi và một con bò đực thứ hai 7 tuổi, và đụt bàn-thờ Ba-anh của cha ngươi xuống, và đốn A-sê-ra¹ ở bên cạnh nó xuống; **26**và xây một bàn-thờ cho GIA-VÊ Chúa TRỜI ngươi ở trên đỉnh của đôn-lũy này một cách có trật-tự, và bắt một con bò đực thứ hai và hiến một của-lễ thiêu với gỗ của A-sê-ra mà ngươi sẽ đốn xuống." **27**Thế thì Ghê-đê-ôn chọn 10 người trong những tôi-tớ của mình và làm như Đức GIA-VÊ đã phán cùng mình; rồi xây ra, vì người quá sợ gia-hộ của cha mình và các người trong thành để làm chuyện đó vào ban ngày, nên người đã làm vào ban đêm.

28Khi các người trong thành thức dậy sớm vào buổi sáng đó, thì kia cái bàn-thờ Ba-anh đã bị phá xuống, và A-sê-ra ở bên cạnh nó đã bị đốn xuống, và con bò đực thứ hai đã được hiến-dâng trên bàn-thờ đã được xây rồi. **29**Và họ nói với nhau: "Ai đã làm điều này?" Và khi họ đã tìm-kiếm và hỏi thăm, họ nói: "Ghê-đê-ôn con trai của Giô-ách đã làm điều này." **30**Thế thì các người trong thành nói với Giô-ách: "Dem con trai của ông ra, để nó phải chết, vì nó đã phá bàn-thờ Ba-anh xuống, và thật sự, nó đã đốn A-sê-ra ở bên cạnh nó xuống." **31**Nhưng Giô-ách nói với tất cả những kẻ đứng chống lại mình: "Các ngươi sẽ đấu-tranh cho Ba-anh, hay các ngươi sẽ giải-cứ nó? Bất cứ một kẻ nào đấu-tranh cho nó sẽ bị xử-tử vào buổi sáng. Nếu nó là thần, thì để nó đấu-tranh cho nó, vì có ai đó đã phá bàn-thờ nó xuống." **32**Bởi vậy, vào ngày đó, ông đặt tên cho người là Giê-ru-ba-anh², đó là để nói: "Hãy để Ba-anh đấu-tranh chống nó," bởi vì nó đã phá bàn-thờ của nó xuống.

Ghê-đê-ôn trải tấm lông cừu ra (6.33-6.40)

33Lúc đó tất cả dân Ma-đi-an, dân A-ma-léc, và những con trai phương đông nhóm nhau lại; và chúng đi qua và đàn trại trong thung-lũng Gít-rê-ên.

¹A-sê-ra: biểu-hiệu bằng gỗ của một nữ thần
²nghĩa là: Ba-anh phải tự đấu-tranh

Judges 6.19-6.33

19Then Gideon went in and prepared a kid and unleavened bread from an ephah of flour; he put the meat in a basket and he put the broth in a pot, and brought them out to Him under the oak, and presented them. **20**And the angel of God said to him, "Take the meat and the unleavened bread and lay them on this rock, and pour out the broth." And he did so. **21**Then the angel of YHWH put out the end of the staff that was in his hand and touched the meat and the unleavened bread; and fire sprang up from the rock and consumed the meat and the unleavened bread. Then the angel of YHWH vanished from his sight. **22**When Gideon saw that He was the angel of YHWH, Gideon said, "Alas, O Lord YHWH! For now I have seen the angel of YHWH face to face." **23**And YHWH said to him, "Peace to you, do not fear; you shall not die." **24**Then Gideon built an altar there to YHWH and named it YHWH is Peace. To this day it is still in Ophrah of the Abiezrites.

Gideon destroys idols (6.25-6.32)

25Now the same night it came about that YHWH said to him, "Take your father's bull and a second bull seven years old, and pull down the altar of Baal which belongs to your father, and cut down the Asherah that is beside it; **26**and build an altar to YHWH your God on the top of this stronghold in an orderly manner, and take a second bull and offer a burnt offering with the wood of the Asherah which you shall cut down." **27**Then Gideon took ten men of his servants and did as YHWH had spoken to him; and it came about, because he was too afraid of his father's household and the men of the city to do it by day, that he did it by night.

28When the men of the city arose early in the morning, behold, the altar of Baal was torn down, and the Asherah which was beside it was cut down, and the second bull was offered on the altar which had been built. **29**And they said to one another, "Who did this thing?" And when they searched about and inquired, they said, "Gideon the son of Joash did this thing." **30**Then the men of the city said to Joash, "Bring out your son, that he may die, for he has torn down the altar of Baal, and indeed, he has cut down the Asherah which was beside it." **31**But Joash said to all who stood against him, "Will you contend for Baal, or will you deliver him? Whoever will contend for him shall be put to death by morning. If he is a god, let him contend for himself, because someone has torn down his altar." **32**Therefore on that day he named him Jerubbaal, that is to say, "Let Baal contend against him," because he had torn down his altar.

Gideon puts out the fleece (6.33-6.40)

33Then all the Midianites and the Amalekites and the sons of the east assembled themselves; and they crossed over and camped in the valley of Jezreel.

Judges 6.34-7.10

³⁴So the Spirit of YHWH clothed Gideon; and he blew a trumpet, and the Abiezrites were called together to follow him. ³⁵And he sent messengers throughout Manasseh, and they also were called together to follow him; and he sent messengers to Asher, Zebulun, and Naphtali, and they came up to meet them.

³⁶Then Gideon said to God, "If Thou wilt deliver Israel by my hand, as Thou hast spoken, ³⁷behold, I will put a fleece of wool on the threshing floor. If there is dew on the fleece only, and it is dry on all the ground, then I will know that Thou wilt deliver Israel by my hand, as Thou hast spoken." ³⁸And it was so. When he arose early the next morning and squeezed the fleece, he drained the dew from the fleece, a bowl full of water. ³⁹Then Gideon said to God, "Do not let Thine anger burn against me that I may speak once more; please let me make a test once more with the fleece, let it now be dry only on the fleece, and let there be dew on all the ground." ⁴⁰And God did so that night; for it was dry only on the fleece, and dew was on all the ground.

Gideons 300 chosen men (7.1-7.18)

7 ¹Then Jerubbaal (that is, Gideon) and all the people who were with him, rose early and camped beside the spring of Harod; and the camp of Midian was on the north side of him by the hill of Moreh in the valley.

²And YHWH said to Gideon, "The people who are with you are too many for Me to give Midianites into their hands, lest Israel glorify itself against Me, saying, 'My own hand has delivered me.' ³Now therefore come, proclaim in the hearing of the people, saying, 'Whoever is afraid and trembling, let him return and depart from Mount Gilead.'" So 22,000 people returned, but 10,000 remained.

⁴Then YHWH said to Gideon, "The people are still too many; bring them down to the water and I will test them for you there. Therefore it shall be that he of whom I say to you, 'This one shall go with you,' he shall go with you; but everyone of whom I say to you, 'This one shall not go with you,' he shall not go." ⁵So he brought the people down to the water. And YHWH said to Gideon, "You shall separate everyone who laps the water with his tongue, as a dog laps, as well as everyone who kneels to drink." ⁶Now the number of those who lapped, putting their hand to their mouth, was 300 men; but all the rest of the people knelt to drink water. ⁷And YHWH said to Gideon, "I will deliver you with the 300 men who lapped and will give the Midianites into your hands; so let all the *other* people go, each man to his place." ⁸So the 300 men took the people's provisions and their trumpets into their hands. And he sent all the *other* men of Israel, each to his tent, but retained the 300 men; and the camp of Midian was below him in the valley.

⁹Now the same night it came about that YHWH said to him, "Arise, go down against the camp, for I have given it into your hands. ¹⁰But if you are afraid to go down, go with Purah your servant down to the camp,

Các phán-quan 6.34-7.10

³⁴Thế là Linh của Đức GIA-VÊ bao phủ Ghê-đê-ôn; và người thổi kèn trom-bét, và các người A-bi-ê-xe được triệu tập để đi theo người. ³⁵Và người sai các sứ-giã đi khắp Ma-na-se, và họ cũng được triệu tập để đi theo người; và người sai các sứ-giã đến A-se, Sa-bu-lôn, và Nép-ta-li, và họ đi lên để gặp các người kia.

³⁶Rồi Ghê-đê-ôn thưa cùng Đức Chúa TRỜI: "Nếu Chúa sẽ giải-phóng Y-sơ-ra-ên bởi tay con, như Chúa đã phán, ³⁷này, con sẽ trải tấm lông cừu trên sân đập lúa. Nếu chỉ có sương trên lông cừu mà thôi, và khô ráo trên khắp mặt đất, thì con sẽ biết rằng Chúa sẽ giải-phóng Y-sơ-ra-ên bởi tay con, như Chúa đã phán." ³⁸Và nó là như thế. Khi người chỗi dậy sớm sáng hôm sau và bóp tấm lông cừu, người vắt sương từ tấm lông cừu thành một tô đầy nước. ³⁹Rồi Ghê-đê-ôn thưa cùng Đức Chúa TRỜI: "Xin đừng để cơn giận của Chúa đốt cháy con để con được nói một lần nữa; xin cho con làm một xét-nghiệm một lần nữa với tấm lông cừu đó, bây giờ xin chỉ trên tấm lông cừu khô-ráo, và xin sương có trên khắp mặt đất." ⁴⁰Và đêm đó Đức Chúa TRỜI làm vậy; vì chỉ tấm lông cừu khô-ráo, và sương đọng trên khắp mặt đất.

300 người được chọn của Ghê-đê-ôn (7.1-7.18)

7 ¹Đoạn Giê-ru-ba-anh (đó là Ghê-đê-ôn) và mọi người đi theo người dậy sớm và dàn trại cạnh suối Ha-rốt; và trại Ma-đi-an thì ở phía bắc của người cạnh đồi Mô-rê trong thung-lũng ấy.

²Và Đức GIA-VÊ phán với Ghê-đê-ôn: "Dân ở với ngươi quá nhiều đối với Ta để giao Ma-đi-an vào trong tay chúng, e rằng Y-sơ-ra-ên tôn chính nó lên chống lại Ta, nói: 'Chính bàn tay của ta đã giải-phóng ta.' ³Bây giờ, bởi vậy, hãy đến, hãy công-bố trong tâm nghe của dân-chúng, rằng: 'Hễ ai sợ và run, người đó hãy trở về và rời khỏi núi Ga-la-át.'" Thế là 22 ngàn người trở về, nhưng 10 ngàn ở lại.

⁴Rồi Đức GIA-VÊ phán với Ghê-đê-ôn: "Ngươi vẫn còn quá nhiều; đem chúng xuống dòng nước ấy, và Ta sẽ thử chúng cho ngươi ở đó. Cho nên sẽ là, kẻ mà Ta nói với ngươi: 'Ngươi này sẽ đi với ngươi,' thì hấn sẽ đi với ngươi; nhưng mọi kẻ mà Ta nói với ngươi: 'Ngươi này sẽ không đi với ngươi,' thì hấn sẽ không đi." ⁵Vì vậy người đem những người ấy xuống dòng nước. Và Đức GIA-VÊ phán cùng Ghê-đê-ôn: "Ngươi sẽ tách mọi kẻ liếm nước bằng lưỡi của nó, như chó liếm, và mọi kẻ quì gối để uống."

⁶Bây giờ con số những kẻ liếm, đặt tay của hấn vào miệng của hấn là 300 người; nhưng tất cả phần còn lại thì đã quì gối để uống nước. ⁷Và Đức GIA-VÊ phán cùng Ghê-đê-ôn: "Ta sẽ giải-phóng các ngươi với 300 người đã liếm và sẽ phó dân Ma-đi-an vào trong tay ngươi; vì vậy hãy cho những kẻ *kia* đi, ai về chỗ nấy." ⁸Thế là 300 người lấy khẩu phần của các người *kia* và các kèn trom-bét của chúng vào trong tay họ. Và người sai tất cả các người Y-sơ-ra-ên *kia* đi, ai về lều nấy, nhưng giữ lại 300 người ấy; và trại của Ma-đi-an ở phía dưới người trong thung-lũng.

⁹Bây giờ vào cùng đêm đó xảy ra Đức GIA-VÊ phán cùng người: "Chỗi dậy, đi xuống tấn công trại ấy, vì Ta đã giao nó vào trong tay ngươi. ¹⁰Nhưng nếu ngươi sợ đi xuống, thì hãy đi xuống đến trại ấy với Phu-ra tôi-tớ của ngươi,

Các phán-quan 7.11-7.25

¹¹và người sẽ nghe điều chúng nói; và sau đó tay người sẽ được thêm sức để người có thể xuống tấn công trại ấy." Vì vậy người đi với Phu-ra tôi-tớ của mình xuống tới điểm xa nhất của đội hình chiến-đấu ở trong trại. ¹²Ngay bây giờ, dân Ma-đi-an, dân A-ma-léc, và tất cả những con trai phương đông đang nằm trong thung-lũng nhiều như cào-cào; và những con lạc-đà của chúng thì vô số, nhiều như cát nơi bờ biển. ¹³Khi Ghê-đê-ôn đến, kia, có một người đang thuật điếm chiêm-bao cho bạn của hắn nghe. Hắn nói: "Này, tôi đã nằm chiêm-bao; và kia, có một ổ bánh lúa mạch đang đổ nhào vào trong trại Ma-đi-an, và nó đến cái lều và đựng nó đến nỗi nó ngã, và quay nó ngược lên đến nỗi cái lều dẹp lép." ¹⁴Và bạn hắn trả lời và nói: "Đấy không gì khác hơn là cây gươm của Ghê-đê-ôn con trai của Giô-ách, một người Y-sơ-ra-ên; Đức Chúa TRỜI đã phó Ma-đi-an và cả trại vào trong tay hắn."

¹⁵Và xảy ra khi Ghê-đê-ôn nghe tường-thuật về giấc chiêm-bao và lời giải-thích, thì người cúi xuống thờ-lạy. Người trở lại trại Y-sơ-ra-ên, và nói: "Hãy chỗi dậy, vì Đức GIA-VÊ đã giao trại của Ma-đi-an vào trong tay các người." ¹⁶Người chia 300 người ấy thành 3 toán, và người đặt các kèn trom-bét và các bình rỗng có đuốc ở bên trong vào trong tay mọi người. ¹⁷Và người nói với họ: "Hãy nhìn ta, và làm tương tự. Và này, khi ta đến ven trại, thì làm như ta. ¹⁸Khi ta và mọi người đi theo ta thổi kèn trom-bét, thì các người cũng thổi kèn trom-bét mọi nơi xung-quanh trại, và nói: 'Vì Đức GIA-VÊ và vì Ghê-đê-ôn!'"

Sự rối-loạn của quân thù (7.19-7.25)

¹⁹Thế là, Ghê-đê-ôn và 300 người đi theo người đến tới ven trại vào lúc bắt đầu của canh giữa⁽¹⁾, khi chúng vừa mới giao canh; và họ thổi kèn trom-bét và đập bẻ các bình ở trong tay họ. ²⁰Khi 3 toán thổi các kèn trom-bét và đập bẻ các bình, thì họ cầm những cây đuốc trong tay trái của họ và hất kèn trom-bét trong tay phải của họ để thổi, và la lên: "Một cây gươm vì Đức GIA-VÊ và vì Ghê-đê-ôn!" ²¹Và mỗi người đứng tại chỗ của mình xung-quanh trại, và toàn-thể quân ấy chạy, vừa la vừa chạy trốn. ²²Và khi họ thổi 300 cây kèn trom-bét, Đức GIA-VÊ khiến gươm của kẻ này chống lại kẻ kia thậm-chí cả trại; và quân ấy chạy trốn xa đến tận Bết-Si-ta hướng về Xê-rê-đa, xa đến tận rìa của A-bên-Mê-hô-la, cạnh Ta-bát. ²³Và các người Y-sơ-ra-ên được gọi đến từ Nép-ta-li, A-se, và tất cả Ma-na-se, và họ truy đuổi Ma-đi-an.

²⁴Và Ghê-đê-ôn sai các sứ-giã đi khắp xứ đồi núi Ép-ra-im, nói: "Hãy đi xuống chống lại Ma-đi-an và lấy các vùng nước trước mặt chúng, xa đến tận Bết-Ba-ra và sông Giô-đanh." Vì vậy, tất cả các người Ép-ra-im được gọi đến, và họ lấy các vùng nước xa đến tận Bết-Ba-ra và sông Giô-đanh. ²⁵Họ bắt được 2 người lãnh-đạo Ma-đi-an, Ô-rép và Xê-ép; họ giết Ô-rép tại tảng đá Ô-rép, và họ giết Xê-ép nơi máy ép rượu nho của Xê-ép, trong khi họ đuổi theo Ma-đi-an; và họ đem đầu của Ô-rép và Xê-ép cho Ghê-đê-ôn từ ở bên kia sông Giô-đanh.

Judges 7.11-7.25

¹¹and you will hear what they say; and afterward your hands will be strengthened that you may go down against the camp." So he went with Purah his servant down to the extremity of the battle array that was in the camp. ¹²Now the Midianites and the Amalekites and all the sons of the east were lying in the valley as numerous as locusts; and their camels were without number, as numerous as the sand on the seashore. ¹³When Gideon came, behold, a man was relating a dream to his friend. And he said, "Behold, I dreamed; and behold, a loaf of barley bread was tumbling into the camp of Midian, and it came to the tent and struck it so that it fell, and turned it upwards so that the tent lay flat." ¹⁴And his friend answered and said, "This is nothing less than the sword of Gideon the son of Joash, a man of Israel; God has given Midian and all the camp into his hand."

¹⁵And it came about when Gideon heard the account of the dream and its interpretation, that he bowed in worship. He returned to the camp of Israel and said, "Arise, for YHWH has given the camp of Midian into your hands." ¹⁶And he divided the 300 men into three companies, and he put trumpets and empty pitchers into the hands of all of them, with torches inside the pitchers. ¹⁷And he said to them, "Look at me, and do likewise. And behold, when I come to the outskirts of the camp, do as I do. ¹⁸When I and all who are with me blow the trumpet, then you also blow the trumpets all around the camp, and say, 'For YHWH and for Gideon.'"

Confusion of the enemy (7.19-7.25)

¹⁹So Gideon and the hundred men who were with him came to the outskirts of the camp at the beginning of the middle watch, when they had just posted the watch; and they blew the trumpets and smashed the pitchers that were in their hands. ²⁰When the three companies blew the trumpets and broke the pitchers, they held the torches in their left hands and the trumpets in their right hands for blowing, and cried, "A sword for YHWH and for Gideon!" ²¹And each stood in his place around the camp and all the army ran, crying out as they fled. ²²And when they blew 300 trumpets, YHWH set the sword of one against another even throughout the whole camp; and the army fled as far as Beth-shittah toward Zererah, as far as the edge of Abel-meholah, by Tabbath. ²³And the men of Israel were summoned from Naphtali and Asher and all Manasseh, and they pursued Midian.

²⁴And Gideon sent messengers throughout all the hill country of Ephraim, saying, "Come down against Midian and take the waters before them, as far as Beth-barah and the Jordan." So all the men of Ephraim were summoned, and they took the waters as far as Beth-barah and the Jordan. ²⁵And they captured the two leaders of Midian, Oreb and Zeeb, and they killed Oreb at the rock of Oreb, and they killed Zeeb at the wine press of Zeeb, while they pursued Midian; and they brought the heads of Oreb and Zeeb to Gideon from across the Jordan.

¹hay: canh ba

Judges 8.1-8.16

Gideon punishes those who refuse to help (8.1-8.21)

8 ¹Then the men Ephraim said to him, "What is this thing you have done to us, not calling us when you went to fight against Midian?" And they contended with him vigorously. ²But he said to them, "What have I done now in comparison with you? Is not the gleaning of the grapes of Ephraim better than the vintage of Abiezer? ³God has given the leaders of Midian, Oreb and Zeeb into your hands; and what was I able to do in comparison with you?" Then their spirit toward him subsided when he said this thing.

⁴Then Gideon and the 300 men who were with him came to the Jordan and crossed over, weary yet pursuing. ⁵And he said to the men of Succoth, "Please give loaves of bread to the people who are following me, for they are weary, and I am pursuing Zebah and Zalmunna, the kings of Midian." ⁶And the leaders of Succoth said, "Is the palm of Zebah and Zalmunna already in your hands, that we should give bread to your army?" ⁷And Gideon said, "For thus, when YHWH has given Zebah and Zalmunna into my hand, then I will trample your flesh with the thorns of the wilderness and with briars." ⁸And he went up from there to Penuel, and spoke similarly to them; and the men of Penuel answered him just as the men of Succoth had answered. ⁹So he spoke also to the men of Penuel, saying, "When I return safely, I will tear down this tower." ¹⁰Now Zebah and Zalmunna were in Karkor, and their armies with them, about 15,000 men, all who were left of the entire army of the sons of the east; for the fallen were 120,000 men who drew sword. ¹¹And Gideon went up by the way of those who lived in tents on the east of Nobah and Jogbehah, and smote the camp, when the camp was unsuspecting. ¹²When Zebah and Zalmunna fled, he pursued them and captured the two kings of Midian, Zebah and Zalmunna, and routed the whole army.

¹³Then Gideon the son of Joash returned from the battle by the ascent of Heres. ¹⁴And he captured a youth of the men of Succoth and questioned him. Then the youth wrote down for him the princes of Succoth and its elders, seventy-seven men. ¹⁵And he came to the men of Succoth and said, "Behold Zebah and Zalmunna, concerning whom you taunted me, saying, 'Is the palm of Zebah and Zalmunna already in your hand, that we should give bread to your men who are weary?'" ¹⁶And he took the elders of the city, and thorns of the wilderness and briars, and he disciplined the men of Succoth with them. ¹⁷And he tore down the tower of Penuel and killed the men of the city.

Các phán-quan 8.1-8.16

Ghê-đê-ôn phạt các người không chịu giúp (8.1-8.21)

8 ¹Đoạn các người Ép-ra-im nói với người: "Ông đã gây ra cho chúng tôi cái gì đây, không gọi chúng tôi khi ông đi đánh Ma-đi-an?" Và họ cãi-cọ với người kịch-liệt. ²Nhưng người nói với họ: "Bây giờ ta vừa làm điều gì để sánh với các người? Chẳng phải một nho của Ép-ra-im tốt hơn thu hoạch nho của A-bi-ê-xe hay sao? ³Đức Chúa TRỜI đã giao các kẻ lãnh-đạo của Ma-đi-an, Ô-rép và Xê-ép, vào trong tay các người; và ta đã có khả-năng làm gì để sánh với các người?" Khi đó linh⁽¹⁾ của họ hướng về người dụ đi khi người nói điều này.

⁴Lúc đó Ghê-đê-ôn và 300 người đi theo người đến sông Giô-danh và qua sông, mệt-lả nhưng vẫn truy đuổi. ⁵Và người nói với các người ở Su-cốt: "Xin cấp bánh cho các người đang theo ta, vì họ mệt-lả, và ta đang truy đuổi Xê-bách và Xanh-mu-na, các vua Ma-đi-an." ⁶Và những người lãnh-đạo Su-cốt nói: "Bộ lòng bàn tay của Xê-bách và Xanh-mu-na ở trong các bàn tay ông rồi⁽²⁾, để chúng tôi phải cấp bánh cho quân của ông?" ⁷Và Ghê-đê-ôn nói: "Vì vậy, khi Đức GIA-VÊ đã phó Xê-bách và Xanh-mu-na vào trong tay ta, ta sẽ giẫm xác-thịt của các người bằng gai của vùng hoang-vu và bằng các cây hồng dại." ⁸Và từ đó người đi lên đến Phê-nu-ên, và nói một cách tương-tự với họ; và các người ở Phê-nu-ên cũng trả lời người y như các người ở Su-cốt đã trả lời. ⁹Thế là người cũng nói với các người ở Phê-nu-ên, rằng: "Khi ta trở lại một cách an-toàn, ta sẽ giật đổ cái tháp này." ¹⁰Bây giờ Xê-bách và Xanh-mu-na ở tại Cạt-cô, và quân-đội của họ đang ở với họ, khoảng 15 ngàn người, là tất cả những ai trong toàn thể quân-đội những con trai phương đông còn sót lại; vì các người đã bị ngã gục là 120 ngàn, là những kẻ đã từng tuốt gươm⁽³⁾. ¹¹Và Ghê-đê-ôn đi lên theo con đường của những kẻ sống trong lều ở phía đông của Nô-bách và Giô-bê-ha, và đánh trại đó, khi trại đó không nghi-ngờ. ¹²Khi Xê-bách và Xanh-mu-na chạy trốn, thì người truy đuổi họ và bắt được 2 vua Ma-đi-an này, Xê-bách và Xanh-mu-na, và đánh tan-tác cả quân-đội ấy.

¹³Rồi Ghê-đê-ôn con trai của Giô-ách trở về từ chiến-trận theo đường dốc của Hê-re. ¹⁴Và người bắt một thanh-niên của các người ở Su-cốt và thẩm-vấn nó. Lúc đó nó viết xuống cho người tên các thủ-lãnh của Su-cốt và các trưởng-lão của nó, 77 người. ¹⁵Và người đến cùng những người ở Su-cốt, và nói: "Hãy nhìn Xê-bách và Xanh-mu-na, mà vì chúng các người đã chế-nhạo ta, rằng: 'Bộ lòng bàn tay của Xê-bách và Xanh-mu-na ở trong bàn tay của ông rồi, để chúng tôi phải cấp bánh cho người của ông đang mệt lả?'" ¹⁶Và người bắt các trưởng-lão của thành ấy, và dùng gai của vùng hoang-vu và cây hồng dại để ký-luật những người ở Su-cốt. ¹⁷Và người phá đổ cái tháp của Phê-nu-ên và giết các người trong thành ấy.

¹nguyên ngữ: ru-ắc (roo'-akh) là linh=spirit

²Nghĩa là: bộ mạng của Xê-bách và Xanh-mu-na nằm trong tay của ông rồi sao?

³nghĩa là: đã từng chiến đấu

Các phán-quan 8.18-8.33

18Đoạn người nói với Xê-bách và Xanh-mu-na: "Những người mà các ngươi đã giết tại Tha-bô là loại người gì?" Và chúng nói: "Chúng giống như ông, mỗi người giống như hình-dáng một hoàng tử." 19Và người nói: "Họ là anh em của ta, những con trai của mẹ ta. Như Đức GIA-VÊ sống, nếu các ngươi đã cho họ sống, thì ta sẽ không giết các ngươi." 20Thế là người nói với Giê-the, con trưởng của mình: "Hãy chỗi dậy, giết chúng!" Nhưng chàng trai không tuốt gươm của nó, vì nó sợ, bởi vì nó vẫn còn nhỏ. 21Khi đó Xê-bách và Xanh-mu-na nói: "Hãy tự đứng lên, và ngã trên chúng ta⁽¹⁾; vì người đàn-ông thế nào, thì sức của hán thế ấy." Vì vậy Ghê-đê-ôn chỗi dậy và giết Xê-bách và Xanh-mu-na, và tịch thu đồ trang-sức hình trăng lưỡi liềm ở nơi cổ những con lạc-đà của chúng.

Ghê-đê-ôn không chịu làm vua (8.22-8.27)

22Khi đó các người Y-sơ-ra-ên nói với Ghê-đê-ôn: "Hãy cai-trị chúng tôi, cả ông và con trai ông, con trai của con trai ông cũng thế, vì ông đã giải-phóng chúng tôi khỏi tay Ma-di-an." 23Nhưng Ghê-đê-ôn nói với họ: "Ta sẽ không cai-trị các ngươi, và con trai ta cũng sẽ không cai-trị các ngươi; Đức GIA-VÊ sẽ cai-trị các ngươi." 24Tuy nhiên Ghê-đê-ôn nói với họ: "Ta muốn yêu-cầu các ngươi một điều; mỗi người các ngươi hãy cho ta một vòng mũi từ chiến-lợi-phẩm của các ngươi." (Vì chúng đã có các vòng mũi bằng vàng, vì chúng là dân Ích-ma-ên.) 25Và họ nói: "Chắc-chắn chúng tôi sẽ cho." Thế là họ trải một cái áo ngoài ra, và mọi người trong bọn ném một vòng mũi từ chiến-lợi-phẩm của mình vào đó. 26Trọng-lượng các vòng mũi bằng vàng mà ông đã yêu-cầu là 1 ngàn 700 *siéc-ơ* vàng, không kể trang-sức hình trăng lưỡi liềm, dây chuyền, áo tím ở trên các vua Ma-di-an, và không kể các vòng cổ ở trên cổ những con lạc-đà của họ. 27Và Ghê-đê-ôn làm nó thành một cái áo-tê⁽²⁾, và để nó trong thành của mình, Óp-ra; và tất cả Y-sơ-ra-ên chơi trò làm đi với nó⁽³⁾ ở đó, đến nỗi nó trở thành một cạm bẫy cho Ghê-đê-ôn và gia-hộ của người.

40 năm hòa-bình; Ghê-đê-ôn qua đời (8.28-8.35)

28Thế là Ma-di-an bị khuất-phục trước mặt các con trai Y-sơ-ra-ên, và chúng đã chẳng cất đầu lên được nữa. Và đất ấy đã không bị quấy-rầy trong 40 năm trong những ngày của Ghê-đê-ôn.

29Lúc ấy Giê-ru-ba-anh con trai của Giô-ách đi sống trong nhà riêng của mình. 30Bấy giờ Ghê-đê-ôn có 70 người con trai, đến từ hông của ông, vì ông có nhiều vợ. 31Và vợ lẽ của ông ở tại Si-chem cũng sinh cho ông một người con trai, và ông đặt tên cho nó là A-bi-mê-léc. 32Và Ghê-đê-ôn, con trai của Giô-ách qua đời ở tuổi khá già, và được chôn trong mộ của Giô-ách cha của ông, tại Óp-ra của dân A-bi-ê-xê-rít.

33Rồi xảy ra, vừa khi Ghê-đê-ôn qua đời, các con trai Y-sơ-ra-ên lại chơi trò làm đi với Ba-anh, và lập Ba-anh-Bê-rít làm thần của họ.

Judges 8.18-8.33

18Then he said to Zebah and Zalmunna, "What kind of men were they whom you killed at Tabor?" And they said, "They were like you, each one like the form of the son of a king." 19And he said, "They were my brothers, the sons of my mother. As YHWH lives, if only you had let them live, I would not kill you." 20So he said to Jether his first-born, "Rise, kill them." But the youth did not draw his sword, for he was afraid, because he was still a youth. 21Then Zebah and Zalmunna said, "Rise up yourself, and fall on us; for as the man, so is his strength." So Gideon arose and killed Zebah and Zalmunna, and took the crescent ornaments which were on their camels' necks.

Gideon refuses to become king (8.22-8.27)

22Then the men of Israel said to Gideon, "Rule over us both you and your son, also your son's son, for you have delivered us from the hand of Midian." 23But Gideon said to them, "I will not rule over you, nor shall my son rule over you; YHWH shall rule over you." 24Yet Gideon said to them, "I would request a request of you, that each of you give me a nose ring from his spoil." (For they had gold nose rings, because they were Ishmaelites.) 25And they said, "We will surely give them." So they spread out a garment, and every one of them threw a nose ring there from his spoil. 26And the weight of the gold nose rings that he requested was 1,700 *shekels* of gold, besides the crescent ornaments and the pendants and the purple robes which were on the kings of Midian, and besides the neck bands that were on their camels' necks. 27And Gideon made it into an ephod, and placed it in his city, Ophrah, and all Israel played the harlot with it there, so that it became a snare to Gideon and his household.

Forty years of peace; Gideon dies (8.28-8.35)

28So Midian was subdued before the sons of Israel, and they did not lift up their heads anymore. And the land was undisturbed for forty years in the days of Gideon.

29Then Jerubbaal the son of Joash went and lived in his own house. 30Now Gideon had seventy sons who came from his loins, for he had many wives. 31And his concubine who was in Shechem also bore him a son, and he named him Abimelech. 32And Gideon the son of Joash died at a ripe old age and was buried in the tomb of his father Joash, in Ophrah of the Abiezrites.

33Then it came about, as soon as Gideon was dead, that the sons of Israel again played the harlot with the Baals, and made Baal-berith their god.

¹nghĩa là: giết

²hay: ê-phót

³Nghĩa là: thờ phượng nó

Judges 8.34-9.14

³⁴Thus the sons of Israel did not remember YHWH their God, who had delivered them from the hands of all their enemies on every side; ³⁵nor did they show kindness to the household of Jerubbaal (that is, Gideon), in accord with all the good that he had done to Israel.

Abimelech's conspiracy to be king (9.1-9.21)

9 ¹And Abimelech the son of Jerubbaal went to Shechem to his mother's brothers, and spoke to them and to the whole clan of the household of his mother's father, saying, ²"Speak, now, in the hearing of all the leaders of Shechem, 'Which is better for you, that seventy men, all the sons of Jerubbaal, rule over you, or that one man rule over you?' Also, remember that I am your bone and your flesh." ³And his mother's brothers spoke all these words on his behalf in the hearing of all the leaders of Shechem; and their hearts inclined after Abimelech, for they said, "He is our brother." ⁴And they gave him seventy pieces of silver from the house of Baal-berith with which Abimelech hired worthless and reckless fellows, and they followed him. ⁵Then he went to his father's house at Ophrah, and killed his brothers the sons of Jerubbaal, seventy men, on one stone. But Jotham the youngest son of Jerubbaal was left, for he hid himself. ⁶And all the men of Shechem and all Beth-millo assembled together, and they went and made Abimelech king, by the oak of the pillar which was in Shechem. ⁷Now when they told Jotham, he went and stood on the top of Mount Gerizim, and lifted his voice and called out. Thus he said to them, "Listen to me, O men of Shechem, that God may listen to you.

⁸"Once the trees went forth to anoint a king over them,

And they said to the olive tree, 'Reign over us!'

⁹"But the olive tree said to them,

'Shall I leave my fatness with which God and men are honored, and go to wave over the trees?'

¹⁰"Then the trees said to the fig tree,

'You come, reign over us!'

¹¹"But the fig tree said to them,

'Shall I leave my sweetness and my good fruit, and go to wave over the trees?'

¹²"Then the trees said to the vine,

'You come, reign over us!'

¹³"But the vine said to them,

'Shall I leave my new wine, which cheers God and men, and go to wave over the trees?'

¹⁴"Finally all the trees said to the bramble,

'You come, reign over us!'

Các phán-quan 8.34-9.14

³⁴Như vậy các con trai Y-sơ-ra-ên đã không nhớ đến GIA-VÊ ĐỨC Chúa TRỜI của họ, là Đấng đã giải-phóng họ ra khỏi tay của tất cả các kẻ thù họ ở mọi phía; ³⁵họ cũng đã không tỏ ra tử-tế với nhà Giê-ru-ba-anh (đó là, Ghê-đê-ôn), theo mọi điều tốt-lành ông đã từng làm cho Y-sơ-ra-ên.

Âm-mưu của A-bi-mê-léc để làm vua (9.1-9.21)

9 ¹Và A-bi-mê-léc con trai của Giê-ru-ba-anh đi đến Si-chem, đến cùng các anh em trai của mẹ mình, và nói với họ và với toàn-thể thị-tộc của gia-hộ của ông ngoại với họ và với toàn-thể thị-tộc của gia-hộ của ông ngoại mình, rằng: ²"Hãy nói, bây giờ, trong khi tất cả các vị lãnh-đạo ở Si-chem nghe: 'Điều nào tốt hơn cho quý ông: để 70 người, tất cả những người con trai của Giê-ru-ba-anh cai trị các ông, hay để một người cai-trị các ông?' Cũng xin nhớ tôi là xương của các ông và thịt của các ông." ³Và các ông cậu của người nói tất cả các lời này, thay mặt cho người, trong khi tất cả các người lãnh-đạo của Si-chem nghe; và tâm họ đã nghiêng theo A-bi-mê-léc, vì họ nói: "Người là anh em chúng ta." ⁴Và họ cho người 70 miếng bạc từ đền Ba-anh-Bê-rít, mà A-bi-mê-léc dùng để mướn các quân vô lại và liều-mạng; và chúng đi theo người. ⁵Rồi người đi đến nhà của cha mình tại Óp-ra, và giết anh em của mình, những con trai của Giê-ru-ba-anh, 70 người, trên một hòn đá. Nhưng Giô-tham, con trai út của Giê-ru-ba-anh còn sót lại, vì người đã tự ẩn-minh. ⁶Và tất cả những người ở Si-chem và tất cả họ Mi-lô⁽¹⁾ nhóm lại với nhau; và họ đi lập A-bi-mê-léc làm vua, cạnh cây sồi chỗ cái trụ ở tại Si-chem. ⁷Bây giờ, khi họ nói cho Giô-tham biết, thì người đi đứng trên chót núi Ga-ri-xim, và cất tiếng của mình và la lên. Người nói với họ như vậy: "Hãy lắng nghe tôi, hỡi quý ông ở Si-chem, để ĐỨC Chúa TRỜI được nghe quý ông.

⁸"Có lần cây-cối đi để phong một ông vua trên chúng, Chúng nói với cây ô-li-ve: 'Hãy cai trị chúng tôi.'

⁹"Nhưng cây ô-li-ve nói với chúng:

'Ta sẽ bỏ sự béo bở⁽²⁾ của ta mà ĐỨC Chúa TRỜI và người ta được tôn vinh với nó, và đi đu-đưa trên cây-cối sao?'

¹⁰"Đoạn cây-cối nói với cây vả:

'Anh hãy đến, cai trị chúng tôi!'

¹¹"Nhưng cây vả nói với chúng,

'Ta sẽ bỏ vị ngọt của ta và trái ngon của ta, và đi đu đưa trên cây-cối sao?'

¹²"Đoạn cây-cối nói với gốc nho:

'Anh hãy đến, cai trị chúng tôi!'

¹³"Nhưng gốc nho nói với chúng:

'Ta sẽ bỏ rượu nho mới của ta, rượu làm vui ĐỨC Chúa TRỜI và người, mà đi đu-đưa trên cây-cối ư?'

¹⁴"Cuối cùng tất cả cây-cối nói với bụi cây chính:

'Anh hãy đến, cai trị chúng tôi!'

¹hay: cả nhà Mi-lô

²hay: dầu

Các phán-quan 9.15-9.30

15"Và bụi cây chích nói với cây-cối:
'Nếu bằng lẽ thật các ngươi phong ta làm vua trên các
ngươi, hãy đến ẩn-náu trong bóng của ta;
Nhưng nếu không, xin lửa đi ra từ bụi cây chích và
thiêu trụi các cây tuyết-tùng ở Li-ban.'

16"Bởi vậy bây giờ, nếu quý ông đã cư-xử bằng lẽ thật và
chính trực trong việc lập A-bi-mê-léc làm vua, và nếu quý
ông đã đối-xử tốt với Giê-ru-ba-anh và nhà của cụ, và nếu
quý ông đã đối-xử với cụ như cụ xứng-đáng—¹⁷vì cha tôi
đã chiến-đấu cho quý ông, và đã ném hòn của cụ ở đằng
trước⁽¹⁾ và giải-cứu quý ông khỏi tay của Ma-đi-an;
¹⁸nhưng quý ông đã nổi lên chống lại nhà cha tôi ngày
hôm nay, và đã giết chết các con trai của cụ, 70 người,
trên một hòn đá, và đã lập A-bi-mê-léc, đứa con trai của
đầy tớ gái của cụ, làm vua trên các người ở Si-chem, vì
hắn là em trai của quý ông—¹⁹thì nếu quý ông đã cư-xử
bằng lẽ thật và chính trực với Giê-ru-ba-anh và nhà cụ
ngày hôm nay, hãy vui-mừng nơi A-bi-mê-léc, và hãy để
hắn cũng vui-mừng nơi quý ông. ²⁰Nhưng nếu không, thì
xin lửa đi ra từ A-bi-mê-léc và thiêu nuốt các người ở Si-
chem và họ Mi-lô; và xin lửa đi ra từ các người ở Si-chem
và từ họ Mi-lô và thiêu nuốt A-bi-mê-léc." ²¹Đoạn Giô-
tham chạy thoát và trốn mất, và đi tới Bê-re và ở lại đó bởi
cớ A-bi-mê-léc anh của mình.

Si-chem và A-bi-mê-léc ngã (9.22-9.57)

22Bấy giờ A-bi-mê-léc cai-trị Y-so-ra-ên trong 3 năm.
23Rồi Đức Chúa TRỜI sai một linh xấu-xa đến giữa A-bi-
mê-léc và các người Si-chem; và các người Si-chem đối-
xử một cách xảo-trá với A-bi-mê-léc, ²⁴cốt để bạo-lực đã
gây ra cho 70 người con trai của Giê-ru-ba-anh được đến,
và máu của họ được đổ trên A-bi-mê-léc em trai họ, kẻ đã
giết họ, và trên các người ở Si-chem, những kẻ đã thêm
sức cho tay của hắn để giết các anh hắn. ²⁵Và các người
Si-chem đặt người mai-phục hắn trên các đỉnh núi, và
chúng cướp-giữt tất cả những ai đi ngang qua chúng dọc
theo đường; và A-bi-mê-léc được báo cho biết điều ấy.

26Bấy giờ Ga-anh con trai của Ê-bết đi với anh em của hắn
và lọt được vào trong Si-chem; và các người Si-chem đặt
lòng tin của họ nơi hắn. ²⁷Và chúng đi ra ngoài đồng, và
thu hoạch vườn nho của chúng, và đập *nho*, và tô-chức
vui-chơi; và chúng đi vào trong đền thờ thần của chúng,
và ăn và uống, và chửi rủa A-bi-mê-léc. ²⁸Rồi Ga-anh con
trai của Ê-bết nói: "Ai là A-bi-mê-léc và ai là Si-chem, để
chúng ta phải phục-vụ hắn? Không phải hắn là con trai của
Giê-ru-ba-anh, và không phải Xê-bun là phụ-tá của hắn
sao? Hãy phục-vụ các người của Hê-mô cha của Si-chem;
nhưng, tại sao chúng ta phải phục-vụ hắn? ²⁹Nếu ai sẽ phó
dân này vào trong tay ta, ta sẽ phế A-bi-mê-léc." Và hắn
nói với A-bi-mê-léc: "Hãy gia-tăng quân-đội ngươi, và ra
đấy!"

30Và khi Xê-bun kẻ cai-trị thành nghe các lời của Ga-anh
con trai của Ê-bết, thì con giận của hắn bùng bùng.

Judges 9.15-9.30

15" And the bramble said to the trees,
' If in truth you are anointing me as king over you,
come and take refuge in my shade;
But if not, may fire come out from the bramble and
consume the cedars of Lebanon.'

16" Now therefore, if you have dealt in truth and integrity
in making Abimelech king, and if you have dealt well with
Jerubbaal and his house, and if you have dealt with him as
he deserved—¹⁷for my father fought for you and cast his
soul in front and delivered you from the hand of Midian;
¹⁸but you have risen against my father's house today and
have killed his sons, seventy men, on one stone, and have
made Abimelech, the son of his maidservant, king over the
men of Shechem because he is your brother—¹⁹if then
you have dealt in truth and integrity with Jerubbaal and his
house this day, rejoice in Abimelech, and let him also
rejoice in you. ²⁰But if not, let fire come out from
Abimelech and consume the men of Shechem and Beth-
millo; and let fire come out from the men of Shechem and
from Beth-millo, and consume Abimelech." ²¹Then
Jotham escaped and fled, and went to Beer and remained
there because of Abimelech his brother.

Shechem and Abimelech fall (9.22-9.57)

22 Now Abimelech ruled over Israel three years. ²³Then
God sent an evil spirit between Abimelech and the men of
Shechem; and the men of Shechem dealt treacherously
with Abimelech, ²⁴in order that the violence done to the
seventy sons of Jerubbaal might come, and their blood
might be laid on Abimelech their brother, who killed
them, and on the men of Shechem, who strengthened his
hands to kill his brothers. ²⁵And the men of Shechem set
men in ambush against him on the tops of the mountains,
and they robbed all who might pass by them along the
road; and it was told to Abimelech.

26 Now Gaal the son of Ebed came with his brothers and
crossed over into Shechem; and the men of Shechem put
their trust in him. ²⁷And they went out into the field and
gathered *the grapes of their vineyards* and trod *them*, and
held a rejoicing; and they went into the house of their god,
and ate and drank and cursed Abimelech. ²⁸Then Gaal the
son of Ebed said, "Who is Abimelech and who is
Shechem, that we should serve him? Is he not the son of
Jerubbaal, and *is* Zebul not his lieutenant? Serve the men
of Hamor the father of Shechem; but why should we serve
him? ²⁹And who will give this people into my hand, then I
would remove Abimelech." And he said to Abimelech,
"Increase your army, and come out."

30 And when Zebul the ruler of the city heard the words of
Gaal the son of Ebed, his anger burned.

¹ có thể dịch: đã đánh liều sanh-mạng cụ

Judges 9.31-9.48

³¹And he sent messengers to Abimelech deceitfully, saying, "Behold, Gaal the son of Ebed and his brothers have come to Shechem; and behold, they are stirring up the city against you. ³²Now therefore, arise by night, you and the people who are with you, and lie in wait in the field. ³³And it shall come about in the morning, as soon as the sun is up, that you shall rise early and rush upon the city; and behold, when he and the people who are with him come out against you, you shall do to them whatever you can."

³⁴So Abimelech and all the people who *were* with him arose by night and lay in wait against Shechem in four companies. ³⁵Now Gaal the son of Ebed went out and stood in the entrance of the city gate; and Abimelech and the people who *were* with him arose from the ambush. ³⁶And when Gaal saw the people, he said to Zebul, "Behold, people are coming down from the tops of the mountains." But Zebul said to him, "You are seeing the shadow of the mountains as *if they were* men." ³⁷And Gaal spoke again and said, "Behold, people are coming down from the highest part of the land, and one company comes by the way of Elommeonim's oak." ³⁸Then Zebul said to him, "Where is your mouth now with which you said, 'Who is Abimelech that we should serve him?' Is this not the people whom you despised? Go out now and fight with them!" ³⁹So Gaal went out before the leaders of Shechem and fought with Abimelech. ⁴⁰And Abimelech chased him, and he fled before him; and many fell wounded up to the entrance of the gate. ⁴¹Then Abimelech remained at Arumah, but Zebul drove out Gaal and his brothers so that they could not remain in Shechem.

⁴²Now it came about the next day, that the people went out to the field, and it was told to Abimelech. ⁴³So he took his people and divided them into three companies, and lay in wait in the field; when he looked and saw the people coming out from the city, he arose against them and smote them. ⁴⁴Then Abimelech and the company who were with him dashed forward and stood in the entrance of the city gate; the other two companies then dashed against all who *were* in the field and smote them. ⁴⁵And Abimelech fought against the city all that day, and he captured the city and killed the people who *were* in it; then he razed the city and sowed it with salt.

⁴⁶When all the leaders of the tower of Shechem heard of *it*, they entered the inner chamber of the temple of the god Berith. ⁴⁷And it was told Abimelech that all the leaders of the tower of Shechem were gathered together. ⁴⁸So Abimelech went up to Mount Zalmon, he and all the people who *were* with him; and Abimelech took an axe in his hand and cut down a branch from the trees, and lifted it and laid *it* on his shoulder. Then he said to the people who *were* with him, "What you have seen me do, hurry *and* do like me."

Các phán-quan 9.31-9.48

³¹Và hắn sai các sứ-giã đến A-bi-mê-léc một cách lừa-dối nói: "Này, Ga-anh con trai của Ê-bết và anh em của nó đã đến Si-chem; và này, chúng đang khuấy-động thành chống ông. ³²Vì vậy, bây giờ, xin chỗi dậy vào ban đêm, ông và dân cùng với ông, và mai phục ngoài đồng. ³³Và sẽ xảy ra vào buổi sáng, khi mặt trời vừa mọc lên, ông sẽ chỗi dậy sớm và xông vào thành; và này, khi hắn và dân cùng với hắn đi ra chống ông, thì ông sẽ gây ra cho chúng bất cứ điều gì ông có thể."

³⁴Vì vậy A-bi-mê-léc và tất cả dân cùng với hắn chỗi dậy vào ban đêm và mai phục Si-chem bằng 4 toán. ³⁵Bây giờ Ga-anh con trai của Ê-bết đi ra và đứng nơi lối vào của cổng thành; và A-bi-mê-léc và dân cùng với hắn chỗi dậy từ nơi phục-kích. ³⁶Và khi Ga-anh thấy dân đó, hắn nói với Xê-bun: "Hãy nhìn, người ta đang đi xuống từ các đỉnh núi!" Nhưng Xê-bun nói với hắn: "Anh đang thấy bóng núi *giống* như người ta." ³⁷Và Ga-anh nói một lần nữa và nói: "Kia, người ta đang đi xuống từ phần đất cao nhất, và một toán đến theo lối đi có cây sồi của Ê-lôm-Mê-ô-nê-im."¹ ³⁸Lúc đó Xê-bun nói với hắn: "Cái miệng của anh bây giờ đâu rồi, mà với nó anh đã nói: 'A-bi-mê-léc là ai mà chúng ta phải phục-vụ hắn?' Đây không phải là dân mà anh đã khinh-đê sao? Đi ra ngay bây giờ và đánh với chúng đi!" ³⁹Vì vậy Ga-anh đi ra trước mặt các thủ lãnh ở Si-chem và đánh nhau với A-bi-mê-léc. ⁴⁰Và A-bi-mê-léc đuổi theo hắn, và hắn tháo chạy trước mặt hắn; và nhiều người ngã vì bị thương cho đến tận lối vào cổng. ⁴¹Đoạn A-bi-mê-léc ở lại tại A-ru-ma, nhưng Xê-bun đuổi Ga-anh và anh em của hắn đi để chúng không thể lưu lại trong Si-chem.

⁴²Bây giờ đã xảy ra vào ngày kế, dân đó đi ra ngoài đồng, và A-bi-mê-léc được báo cho biết điều này. ⁴³Vì vậy hắn đem dân của hắn và chia chúng thành 3 toán, và nằm chờ ngoài đồng; khi hắn nhìn và thấy dân đó từ thành đi ra, hắn xông lên tấn công chúng và triệt hạ chúng. ⁴⁴Rồi A-bi-mê-léc và toán ở cùng hắn xông tới và đứng nơi lối vào của cổng thành; lúc đó 2 toán kia xông tới đánh tất cả những người ở ngoài đồng và triệt hạ chúng. ⁴⁵Và A-bi-mê-léc đánh thành ấy suốt cả ngày đó, và hắn chiếm thành và giết dân sống trong đó; đoạn hắn san bằng thành và rắc muối trên nó.

⁴⁶Khi tất cả các thủ lãnh cái tháp tại Si-chem nghe *việc đó*, họ vào nội-điện của đền-thờ² thần Bê-rít. ⁴⁷Và A-bi-mê-léc được báo rằng tất cả các thủ lãnh cái tháp tại Si-chem đều họp lại với nhau. ⁴⁸Vì vậy A-bi-mê-léc đi lên đến núi Xanh-môn, hắn với tất cả dân ở cùng hắn; và A-bi-mê-léc cầm một cây rìu trong tay hắn và chặt một cành cây xuống, và nhắc nó lên và vác nó trên vai hắn. Đoạn hắn nói với dân ở cùng hắn: "Điều các người vừa thấy ta làm, nhanh lên và làm như ta."

¹nguyên ngữ: Elommeonim: Ê-lôm-Mê-ô-nê-im: diviners: các người tìm nước ngầm bằng một chiếc gậy dò

²nguyên ngữ: nhà của Bê-rít: the house of El-berith

Các phán-quan 9.49-10.9

⁴⁹Và tất cả dân đó mỗi người cũng chặt xuống cho mình một cành cây và đi theo A-bi-mê-léc, và phủ chúng trên nội-điện và nôi lửa đốt nội-điện, đốt các người ở bên trong, ngộ hầu mọi người trong tháp Si-chem cũng chết, khoảng 1 ngàn người đàn-ông và đàn-bà.

⁵⁰Lúc đó A-bi-mê-léc đi đến Thê-bết, và hấn đàn trại đôi đầu với Thê-bết và chiếm nó. ⁵¹Nhưng có một cái tháp kiên cố ở trung-tâm thành, và tất cả các người đàn-ông và đàn-bà với tất cả thủ lĩnh thành đều chạy trốn đến đó và nhốt mình ở trong; và họ đi lên trên nóc tháp. ⁵²Thế là A-bi-mê-léc đến tháp đó và đánh nó, và tiến đến lối vào của tháp để dùng lửa đốt nó. ⁵³Nhưng có một người đàn-bà nọ ném phân trên cối xay trên đầu A-bi-mê-léc, làm bẽ sọ hấn. ⁵⁴Lúc đó hấn vội gọi chàng trai, kẻ giữ áo-giáp cho mình, và nói với nó: "Rút gươm ngươi ra và giết ta đi, e chúng nói về ta: 'Một người đàn-bà đã giết hấn.'" Vì vậy chàng trai ấy đâm xuyên qua hấn, và hấn chết. ⁵⁵Và khi các người Y-sơ-ra-ên thấy rằng A-bi-mê-léc đã chết, mỗi người bỏ về chỗ của mình. ⁵⁶Như vậy Đức Chúa TRỜI đã đáp lại sự gian-ác của A-bi-mê-léc, mà hấn đã gây ra cho cha hấn, bằng việc giết 70 người anh của hấn. ⁵⁷Đức Chúa TRỜI cũng đáp lại sự gian-ác của các người ở Si-chem trên đầu họ, và lời rủa-sả của Giô-tham con trai Giê-ru-ba-anh đã giáng trên họ.

Thô-la (10.1-10.2)

10 ¹Bấy giờ sau khi A-bi-mê-léc đã chết, Thô-la con trai của Phu-a, là con trai của Đô-đô, một người Y-sa-ca, chỗi dậy cứu Y-sơ-ra-ên; và người sống tại Sa-mia trong xứ đồi núi Ép-ra-im. ²Và người phán-xét Y-sơ-ra-ên tại Sa-mia trong 23 năm. Đoạn, người qua đời và được chôn tại Sa-mia.

Giai-rơ (10.3-10.5)

³Và sau người, Giai-rơ người Ga-la-át chỗi dậy, và phán-xét Y-sơ-ra-ên trong 22 năm. ⁴Và người có 30 đứa con trai cõi 30 con lừa; và chúng có 30 thành-thị ở trong đất Ga-la-át, được gọi là thôn Giai-rơ cho đến ngày nay. ⁵Và Giai-rơ qua đời, và được chôn tại Kha-môn.

5. Thời-kỳ thứ năm: Giép-thê, Iép-san, Ê-lôn, và Áp-đôn (10.6-12.15)

Dân Am-môn áp-bức Y-sơ-ra-ên (10.6-10.18)

⁶Rồi những con trai Y-sơ-ra-ên lại làm điều xấu-xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, phục-vụ Ba-anh và Ách-ta-rót, các thần của A-ram, các thần của Si-đôn, các thần của Mô-áp, các thần của những con trai Am-môn, và các thần của dân Phi-li-tin; như vậy họ đã bỏ rơi Đức GIA-VÊ, và không phục-vụ Ngài. ⁷Và con giện của Đức GIA-VÊ bùng bùng chống Y-sơ-ra-ên, và Ngài bán họ vào trong tay dân Phi-li-tin và vào trong tay các con trai Am-môn. ⁸Và chúng đập tan và đè-bẹp những con trai Y-sơ-ra-ên trong năm đó; trong 18 năm, chúng đập tan tất cả những con trai Y-sơ-ra-ên ở vượt xa hơn sông Giô-đanh, ở trong Ga-la-át trong đất dân A-mô-rít. ⁹Và các con trai Am-môn vượt sông Giô-đanh cũng để đánh Giu-đa, Bên-gia-min, và nhà Ép-ra-im, đến nỗi Y-sơ-ra-ên rất khổn đôn.

Judges 9.49-10.9

⁴⁹And all the people also cut down each one his branch and followed Abimelech, and put *them* on the inner chamber and set the inner chamber on fire over those *inside*, so that all the men of the tower of Shechem also died, about a thousand men and women.

⁵⁰Then Abimelech went to Thebez, and he camped against Thebez and captured it. ⁵¹But there was a strong tower in the center of the city, and all the men and women with all the leaders of the city fled there and shut themselves in; and they went up on the roof of the tower. ⁵²So Abimelech came to the tower and fought against it, and approached the entrance of the tower to burn it with fire. ⁵³But a certain woman threw an upper millstone on Abimelech's head, crushing his skull. ⁵⁴Then he called quickly to the young man, his armor bearer, and said to him, "Draw your sword and kill me, lest it be said of me, 'A woman slew him.'" So the young man pierced him through, and he died. ⁵⁵And when the men of Israel saw that Abimelech was dead, each departed to his place. ⁵⁶Thus God repaid the wickedness of Abimelech, which he had done to his father, in killing his seventy brothers. ⁵⁷Also God returned all the wickedness of the men of Shechem on their heads, and the curse of Jotham the son of Jerubbaal came upon them.

Tola (10.1-10.2)

10 ¹Now after Abimelech died, Tola the son of Puah, the son of Dodo, a man of Issachar, arose to save Israel; and he lived in Shamir in the hill country of Ephraim. ²And he judged Israel in Shamir twenty-three years. Then he died and was buried in Shamir.

Jair (10.3-10.5)

³And after him, Jair the Gileadite arose, and judged Israel twenty-two years. ⁴And he had thirty sons who rode on thirty donkeys, and they had thirty cities which are in the land of Gilead that are called Havvoth-jair to this day. ⁵And Jair died and was buried in Kamon.

5. Fifth period: Jephthah, Ibzan, Ay-lone, Abdon (10.6 - 12.15)

The Am-mo-nee' oppress Israel (10.6-10.18)

⁶Then the sons of Israel again did evil in the sight of YHWH, served the Baals and the Ashtroth, the gods of Aram, the gods of Sidon, the gods of Moab, the gods of the sons of Ammon, and the gods of the Philistines; thus they forsook YHWH and did not serve Him. ⁷And the anger of YHWH burned against Israel, and He sold them into the hands of the Philistines, and into the hands of the sons of Ammon. ⁸And they shattered and crushed the sons of Israel in that year; for eighteen years they *shattered* all the sons of Israel who were beyond the Jordan which is in Gilead in the land of the Amorites. ⁹And the sons of Ammon crossed the Jordan to fight also against Judah, Benjamin, and the house of Ephraim, so that Israel was greatly distressed.

Judges 10.10-11.10

10Then the sons of Israel cried out to YHWH, saying, "We have sinned against Thee, for indeed, we have forsaken our God and served the Baals." **11**And YHWH said to the sons of Israel, "*Did I not deliver you* from the Egyptians, the Amorite, the sons of Ammon, and the Philistines? **12**Also when the Sidonians, the Amalekites and the Maonites oppressed you, you cried out to Me, and I delivered you from their hands. **13**Yet you have forsaken Me and served other gods; therefore I will deliver you no more. **14**Go and cry out to the gods which you have chosen; let them deliver you in the time of your distress." **15**And the sons of Israel said to YHWH, "We have sinned, do to us whatever seems good to Thee; only please deliver us this day." **16**So they put away the foreign gods from among them, and served YHWH; and His Soul was grieved for the misery of Israel no longer.

17Then the sons of Ammon were summoned, and they camped in Gilead. And the sons of Israel gathered together, and camped in Mizpah. **18**And the people, the leaders of Gilead, said to one another, "Who is the man who will begin to fight against the sons of Ammon? He shall become head over all the inhabitants of Gilead."

Jephthah defeats the Ammonites (11.1-11.28)

11 **1**Now Jephthah the Gileadite was a mighty man of valor, but he was the son of a harlot. And Gilead was the father of Jephthah. **2**And Gilead's wife bore him sons; and when his wife's sons grew up, they drove Jephthah out and said to him, "You shall not have an inheritance in our father's house, for you are the son of another woman." **3**So Jephthah fled from his brothers and lived in the land of Tob; and worthless fellows gathered themselves to Jephthah, and they went out with him.

4And it came about after a while that the sons of Ammon fought against Israel. **5**And it happened when the sons of Ammon fought against Israel that the elders of Gilead went to get Jephthah from the land of Tob; **6**and they said to Jephthah, "Come and be our chief that we may fight against the sons of Ammon." **7**Then Jephthah said to the elders of Gilead, "Did you not hate me and drive me from my father's house? So why have you come to me now when you are in trouble?" **8**And the elders of Gilead said to Jephthah, "For this reason we have now returned to you, that you may go with us and fight with the sons of Ammon and become head over all the inhabitants of Gilead." **9**So Jephthah said to the elders of Gilead, "If you take me back to fight against the sons of Ammon and YHWH gives them up to me, will I become your head?" **10**And the elders of Gilead said to Jephthah, "YHWH is hearer between us; surely we will do according to your word."

Các phán-quan 10.10-11.10

10Đoạn các con trai Y-sơ-ra-ên kêu cầu Đức GIA-VÊ, rằng: "Chúng con đã phạm-tội chống Chúa, vì thật sự, chúng con đã bỏ rơi Đức Chúa TRỜI của chúng con và đã phục-vụ Ba-anh." **11**Và Đức GIA-VÊ phán cùng những con trai Y-sơ-ra-ên: "Chẳng phải Ta đã giải-cứu các người khỏi dân Ê-díp-tô, dân A-mô-rít, các con trai Am-môn, và dân Phi-li-tin hay sao? **12**Cũng khi dân Si-đôn, dân A-ma-léc, và dân Ma-ôn đã áp-bức các người, các người đã kêu-cầu Ta, và Ta đã giải-cứu các người khỏi tay chúng. **13**Vậy mà các người đã bỏ rơi Ta và đã phục-vụ các thần khác; bởi vậy Ta sẽ không giải-cứu các người nữa. **14**Đi kêu-cầu các thần mà các người đã chọn; để chúng giải-cứu các người trong lúc các người bị khốn đốn." **15**Và các con trai Y-sơ-ra-ên thưa cùng Đức GIA-VÊ: "Chúng con đã phạm tội; xin gây ra cho chúng con bất cứ điều gì dường như tốt đối với Chúa; chỉ xin vui lòng giải-cứu chúng con ngày này!" **16**Thế là họ dẹp bỏ các thần ngoại-quốc ra khỏi ở giữa vòng họ, và phụng-sự Đức GIA-VÊ; và Hồn của Ngài không còn bị đau-đớn vì sự khốn-khổ của Y-sơ-ra-ên nữa.

17Rồi các con trai Am-môn được triệu tập, và chúng cắm trại tại Ga-la-át. Và những con trai Y-sơ-ra-ên nhóm lại với nhau, dàn trại tại Mích-ba. **18**Và dân-chúng và các thủ lĩnh của Ga-la-át, nói lẫn nhau: "Ai là người sẽ bắt đầu đánh lại các con trai Am-môn? Người ấy sẽ trở thành đầu trên tất cả cư-dân ở Ga-la-át."

Giép-thê đánh bại dân Am-môn (11.1-11.28)

11 **1**Bây giờ Giép-thê người Ga-la-át là một người đàn-ông to lớn có bản-tính dũng-cảm, nhưng người là con trai của một gái điếm. Và Ga-la-át là cha của Giép-thê. **2**Và vợ của Ga-la-át sinh cho người những đứa con trai; và khi những đứa con trai của vợ người lớn lên, chúng đuổi Giép-thê đi và nói với người: "Mày sẽ không có một cửa thừa-kế nào trong nhà cha chúng ta; vì mày là đứa con trai của một người đàn-bà khác." **3**Thế là Giép-thê chạy trốn khỏi các anh em của mình và sống trong đất Tóp; và những gã vô lại tụ-hợp chúng lại cùng Giép-thê; và chúng đi ra với người.

4Và xảy ra, sau một thời-gian, những con trai Am-môn đánh Y-sơ-ra-ên. **5**Và xảy ra khi những con trai Am-môn đánh Y-sơ-ra-ên, thì các trưởng-lão của Ga-la-át đi đem Giép-thê từ đất Tóp về; **6**và họ nói với Giép-thê: "Hãy đến và làm thủ-lãnh của chúng ta, để chúng ta có thể đánh lại những con trai Am-môn." **7**Lúc đó Giép-thê nói với các trưởng-lão Ga-la-át: "Không phải các ông đã ghét ta và đuổi ta ra khỏi nhà cha ta ư? Thế thì tại sao bây giờ các ông lại đến cùng ta khi các ông gặp rắc rối?" **8**Và các trưởng-lão Ga-la-át nói với Giép-thê: "Vì lý-do này mà bây giờ chúng ta đã trở lại cùng anh, để anh có thể đi với chúng ta và đánh những con trai Am-môn, và trở thành đầu trên tất cả cư-dân Ga-la-át." **9**Thế là Giép-thê nói với các trưởng-lão Ga-la-át: "Nếu các ông đem ta về để đánh lại những con trai Am-môn, và Đức GIA-VÊ phó chúng vào tay ta, thì ta sẽ trở thành đầu của các ông không?" **10**Và các trưởng-lão Ga-la-át nói với Giép-thê: "Đức GIA-VÊ là Đấng nghe giữa chúng ta; chắc-chắn chúng ta sẽ làm theo lời của anh."

Các phán-quan 11.11-11.28

¹¹Rồi Giép-thê đi với các trưởng-lão Ga-la-át, và dân chúng lập người làm đầu và thủ-lãnh họ; và Giép-thê đã nói tất cả các lời của mình trước mặt Đức GIA-VÊ tại Mích-ba.

¹²Bây giờ Giép-thê sai các sứ-giá đến cùng vua của những con trai Am-môn, nói: "Giữa ông và ta có gì mà ông đã đến ta để đánh đất của ta?" ¹³Và vua những con trai Am-môn nói với các sứ-giá của Giép-thê: "Bởi vì Y-sơ-ra-ên đã lấy đất ta khi họ đến lên từ Ê-díp-tô, từ sông Ạt-nôn xa đến tận sông Gia-bốc và sông Giô-đanh; vì thế, hãy yên lặng trả chúng lại ngay bây giờ." ¹⁴Nhưng Giép-thê lại sai các sứ-giá đến cùng vua của những con trai Am-môn, ¹⁵và họ nói với vua ấy: "Giép-thê nói như vậy: Y-sơ-ra-ên đã không lấy đất của Mô-áp, hay đất của những con trai Am-môn. ¹⁶Vì khi họ đến lên từ Ê-díp-tô, Y-sơ-ra-ên đã đi xuyên qua vùng hoang-vu đến Biển Sậy, và đến Ca-đe, ¹⁷Đoạn, Y-sơ-ra-ên sai các sứ-giá đến cùng vua của Ê-đôm, nói: "Xin vui lòng cho chúng tôi đi ngang qua đất của ngài," nhưng vua Ê-đôm đã không chịu nghe. Và họ cũng đã sai đến vua Mô-áp, nhưng vua này đã không đồng ý. Vì vậy Y-sơ-ra-ên ở lại tại Ca-đe. ¹⁸Sau đó, họ đã đi qua vùng hoang-vu và vòng quanh đất của Ê-đôm và đất của Mô-áp, và đến bên phía đông của đất Mô-áp, và họ đã cắm trại ở bên kia sông Ạt-nôn; nhưng họ đã không vào lãnh-thổ của Mô-áp, vì sông Ạt-nôn là biên-giới của Mô-áp. ¹⁹Và Y-sơ-ra-ên sai các sứ-giá tới Si-hôn vua dân A-mô-rít, vua ở Hết-bôn; và Y-sơ-ra-ên nói với vua ấy: "Xin vui lòng cho chúng tôi đi xuyên qua đất của ngài để đến chỗ chúng tôi." ²⁰Nhưng Si-hôn đã không tin cậy Y-sơ-ra-ên đi xuyên qua lãnh-thổ của mình, vì vậy Si-hôn đã tụ-tập tất cả dân của mình lại và dàn trại tại Gia-hát, và đã đánh với Y-sơ-ra-ên. ²¹Và Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, phó Si-hôn và tất cả dân của người vào trong tay Y-sơ-ra-ên, và họ triệt hạ chúng; vì vậy Y-sơ-ra-ên chiếm lấy tất cả đất của dân A-mô-rít, cư-dân xứ đó. ²²Vì vậy họ đã chiếm-hữu tất cả lãnh-thổ của dân A-mô-rít, từ sông Ạt-nôn xa đến tận sông Gia-bốc, và từ vùng hoang-vu xa đến tận sông Giô-đanh. ²³Từ bây giờ Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, đã đuổi dân A-mô-rít đi khỏi trước mặt dân Y-sơ-ra-ên của Ngài, thế thì ông sẽ chiếm-hữu nó ư? ²⁴Há ông không chiếm lấy cái gì mà Kê-môc thần của ông cho ông để lấy hay sao? Vì vậy bất cứ cái gì mà GIA-VÊ Đức Chúa TRỜI chúng tôi đã đuổi đi trước mặt chúng tôi, thì chúng tôi sẽ chiếm-hữu nó. ²⁵Và bây giờ, há ông giỏi hơn Ba-lác con trai của Xếp-bô, vua Mô-áp chẳng? Hắn đã từng đấu-tranh với Y-sơ-ra-ên, hay hắn đã từng đánh nhau với họ chẳng? ²⁶Trong khi Y-sơ-ra-ên đã sống tại Hết-bôn và các làng của nó, và tại A-rô-e và các làng của nó, và trong tất cả các thành ở trên các bờ sông Ạt-nôn, trong 300 năm, tại sao các ông đã chẳng thu hồi chúng trong thời-gian đó? ²⁷Vì thế ta đã không phạm-tội với ông, nhưng ông đang sai trái với ta bằng việc gây chiến với ta; nguyện xin Đức GIA-VÊ, Đấng Phán-xét, hôm nay phán-xét giữa các con trai Y-sơ-ra-ên và các con trai Am-môn." ²⁸Nhưng vua các con trai Am-môn chẳng lắng nghe các lời Giép-thê đã nhắn mình.

Judges 11.11-11.28

¹¹Then Jephthah went with the elders of Gilead, and the people made him head and chief over them; and Jephthah spoke all his words before YHWH at Mizpah.

¹²Now Jephthah sent messengers to the king of the sons of Ammon, saying, "What is between you and me, that you have come to me to fight against my land?" ¹³And the king of the sons of Ammon said to the messengers of Jephthah, "Because Israel took away my land when they came up from Egypt, from the Arnon as far as the Jabbok and the Jordan; therefore, return them peaceably now." ¹⁴But Jephthah sent messengers again to the king of the sons of Ammon, ¹⁵and they said to him, "Thus says Jephthah, 'Israel did not take away the land of Moab, nor the land of the sons of Ammon. ¹⁶For when they came up from Egypt, and Israel went through the wilderness to the Sea of Reeds and came to Kadesh, ¹⁷then Israel sent messengers to the king of Edom, saying, "Please let us pass through your land," but the king of Edom would not listen. And they also sent to the king of Moab, but he would not consent. So Israel remained at Kadesh. ¹⁸Then they went through the wilderness and around the land of Edom and the land of Moab, and came to the east side of the land of Moab, and they camped beyond the Arnon; but they did not enter the territory of Moab, for the Arnon was the border of Moab. ¹⁹And Israel sent messengers to Sihon king of the Amorite, the king of Heshbon, and Israel said to him, "Please let us pass through your land to our place." ²⁰But Sihon did not trust Israel to pass through his territory, so Sihon gathered all his people and camped in Jahaz, and fought with Israel. ²¹And YHWH, the God of Israel, gave Sihon and all his people into the hand of Israel, and they smote them; so Israel possessed all the land of the Amorites, the inhabitants of that country. ²²So they possessed all the territory of the Amorites from the Arnon as far as the Jabbok, and from the wilderness as far as the Jordan. ²³Since now YHWH, the God of Israel, drove out the Amorites from before His people Israel, are you then to possess it? ²⁴Do you not possess what Chemosh your god gives you to possess? So whatever YHWH our God has driven out before us, we will possess it. ²⁵And now are you any better than Balak the son of Zippor, king of Moab? Did he ever strive with Israel, or did he ever fight against them? ²⁶While Israel lived in Heshbon and its villages, and in Aroer and its villages, and in all the cities that are on the banks of the Arnon, three hundred years, why did you not recover them within that time? ²⁷I therefore have not sinned against you, but you are doing me wrong by making war against me; may YHWH, the Judge, judge today between the sons of Israel and the sons of Ammon.'" ²⁸But the king of the sons of Ammon did not listen to the words which Jephthah sent him.

Judges 11.29-12.3

Jephthah's tragic vow (11.29-11.40)

29Now the Spirit of YHWH came upon Jephthah, so that he passed through Gilead and Manasseh; then he passed through Mizpah of Gilead, and from Mizpah of Gilead he went on to the sons of Ammon. **30**And Jephthah made a vow to YHWH and said, "If Thou wilt indeed give the sons of Ammon into my hand, **31**then it shall be that whatever comes out of the doors of my house to meet me when I return in peace from the sons of Ammon, it shall be YHWH's, and I will offer it up as a burnt offering." **32**So Jephthah crossed over to the sons of Ammon to fight against them; and YHWH gave them into his hand. **33**And he struck them with a very great slaughter from Aroer to the entrance of Minnith twenty cities, and as far as Abel-keramim. So the sons of Ammon subdued before the sons of Israel.

34When Jephthah came to his house at Mizpah, behold, his daughter was coming out to meet him with tambourines and with dancing. Now she was his one *and* only child; besides her he had neither son nor daughter. **35**And it came about when he saw her, that he tore his clothes and said, "Alas, my daughter! You have brought me very low, and you are among those who trouble me; for I have opened my mouth to YHWH, and I cannot take it back." **36**So she said to him, "My father, you have opened your mouth to YHWH, do to me according to what has proceeded from your mouth, since YHWH has avenged you of your enemies, the sons of Ammon." **37**And she said to her father, "Let this thing be done for me; let me alone two months, that I may go to the mountains and weep because of my virginity, I and my companions." **38**Then he said, "Go." So he sent her away for two months; and she left with her companions, and wept on the mountains because of her virginity. **39**And it came about at the end of two months that she returned to her father, who did to her according to the vow which he had made; and she knew no man. Thus it became a custom in Israel, **40**that the daughters of Israel went yearly to lament the daughter of Jephthah the Gileadite four days in the year.

Jephthah attacks the tribe of Ephraim (12.1-12.7)

12 **1**Then the men of Ephraim were summoned, and they crossed to Zaphon and said to Jephthah, "Why did you cross over to fight against the sons of Ammon without calling us to go with you? We will burn your house down on you." **2**And Jephthah said to them, "I and my people were at great strife with the sons of Ammon; when I called you, you did not deliver me from their hand. **3**And when I saw that you would not deliver me, I put my soul in my palm and crossed over against the sons of Ammon, and YHWH gave them into my hand. Why then have you come up to me this day, to fight against me?"

Các phán-quan 11.29-12.3

Lời thề bi-thảm của Giép-thê (11.29-11.40)

29Bây giờ Linh của Đức GIA-VÊ đến trên Giép-thê, ngộ hầu người đi qua Ga-la-át và Ma-na-se; đoạn người đi qua Mích-ba của Ga-la-át, rồi từ Mích-ba của Ga-la-át người tiếp-tục đi đến những con trai Am-môn. **30**Và Giép-thê đã lập một lời thề cùng Đức GIA-VÊ, nói: "Nếu Chúa sẽ thật sự phó những con trai Am-môn vào trong tay con, **31**thì sẽ xảy ra bất cứ cái gì đi ra khỏi các cửa nhà con để đón con khi con trở về trong bình-an từ những con trai Am-môn, thì sẽ là của Đức GIA-VÊ, và con sẽ dâng nó lên làm một của-lễ thiêu." **32**Thế là Giép-thê vượt qua đến cùng những con trai Am-môn để đánh chúng; và Đức GIA-VÊ phó chúng vào trong tay người. **33**Và người triệt-hạ chúng bằng một cuộc tàn-sát rất lớn từ A-rô-e đến lối vào Mi-nít, 20 thành-thị, và xa đến tận A-bên-Kê-ra-mim. Vì vậy những con trai Am-môn chịu khuất-phục trước mặt các con trai Y-sơ-ra-ên.

34Khi Giép-thê về đến nhà mình tại Mích-ba, thì kìa, con gái người đang đi ra với các trống com và nhảy múa để đón người. Bây giờ cô là đứa con độc-nhất của người; ngoài cô người không có một đứa con trai hay con gái nào cả. **35**Và xảy ra khi người thấy cô, thì người xé quần-áo mình và nói: "Than ôi, con gái ta! Con đã đem cha xuống rất thấp, và con ở giữa vòng những kẻ gây rắc-rối cho cha; vì cha đã mở miệng của cha cùng Đức GIA-VÊ, và cha không thể rút nó lại." **36**Vì vậy cô nói với người: "Thưa cha của con, cha đã mở miệng của cùng Đức GIA-VÊ, xin gây ra cho con theo điều đã đi ra từ miệng của cha, vì Đức GIA-VÊ đã báo-thù cho cha các kẻ thù của cha, những con trai Am-môn." **37**Và cô nói với cha mình: "Xin cho con điều; xin để cho con yên trong 2 tháng, để con được đi đến các núi và khóc cho sự đồng-trình của con, con và các bầu-bạn của con." **38**Lúc đó người nói: "Hãy đi." Vì vậy người cho cô đi xa trong 2 tháng; cô rời nhà với các bầu-bạn cô, và khóc trên các núi cho sự đồng-trình của mình. **39**Và xảy ra cuối 2 tháng, cô trở về cùng cha mình, người gây cho cô theo lời thề mà người đã lập; và cô đã chẳng biết một người nam nào cả. Như vậy đã trở thành một phong-tục trong Y-sơ-ra-ên, **40**rằng mỗi năm những đứa con gái Y-sơ-ra-ên đi than-khóc cho người con gái của Giép-thê người Ga-la-át 4 ngày trong năm ấy.

Giép-thê tấn-công chi-tộc Ép-ra-im (12.1-12.7)

12 **1**Sau đó những người Ép-ra-im được triệu tập, và họ vượt qua đến Xa-phôn và nói với Giép-thê: "Tại sao ông đã đi qua đánh những con trai Am-môn mà không gọi chúng ta đi với ông? Chúng ta sẽ đốt nhà ông sập xuống trên ông." **2**Và Giép-thê nói với họ: "Ta và dân ta đã ở trong cuộc xung-đột lớn với các con trai Am-môn; khi ta kêu gọi các người, các người đã không giải-cứ ta khỏi tay chúng. **3**Và khi ta thấy các người đã không muốn giải-cứ, thì ta đã đặt hồn ta trong lòng tay ta⁽¹⁾ và đã vượt qua chống lại các con trai Am-môn, và Đức GIA-VÊ đã phó chúng vào trong tay ta. Thế thì tại sao ngày này các người đã tới ta để đánh ta?"

¹Nghĩa là: liều mạng

Các phán-quan 12.4-13.4

⁴Rồi Giép-thê tụ-hợp tất cả những người Ga-la-át và đánh Ép-ra-im; và các người Ga-la-át đánh hạ Ép-ra-im, vì họ nói: "Các người, hồi những người Ga-la-át, là bọn người đào tẩu của Ép-ra-im, giữa Ép-ra-im và giữa Ma-na-se."

⁵Và những người Ga-la-át chiếm những chỗ cạn của sông Giô-đanh đối diện với Ép-ra-im. Và xảy ra khi có ai trong bọn đào tẩu từ Ép-ra-im nói: "Xin cho tôi vượt qua," thì những người Ga-la-át hỏi hắn: "Người có phải là người Ép-ra-im không?" Nếu hắn nói: "Không," ⁶thì họ nói với hắn: "Bây giờ, nói 'Si-bô-lét'." Nhưng hắn nói: "Xi-bô-lét," vì hắn không thể nói đúng như thế được. Đoạn họ bắt hắn và giết hắn tại các chỗ cạn của sông Giô-đanh. Như vậy đã ngã gục ở đó vào lúc đó 42 ngàn người Ép-ra-im. ⁷Và Giép-thê phán-xét Y-sơ-ra-ên trong 6 năm. Đoạn Giép-thê người Ga-la-át qua đời và được chôn tại một thành trong các thành của Ga-la-át.

Iép-san (12.8-12.10)

⁸Bây giờ Iép-san ở Bết-lê-hem phán-xét Y-sơ-ra-ên sau người. ⁹Và người có 30 người con trai, và 30 người con gái mà người gả ngoài *gia-đình*, và người đem 30 người con gái từ ngoài vào cho những đứa con trai của mình. Người phán-xét Y-sơ-ra-ên trong 7 năm. ¹⁰Đoạn Iép-san qua đời và được chôn tại Bết-lê-hem.

Ê-lôn (12.11-12.12)

¹¹Bây giờ Ê-lôn người Sa-bu-lôn phán-xét Y-sơ-ra-ên sau người; và người phán-xét Y-sơ-ra-ên trong 10 năm. ¹²Đoạn Ê-lôn người Sa-bu-lôn qua đời và được chôn tại A-gia-lôn trong đất Sa-bu-lôn.

Áp-đôn (12.13-12.15)

¹³Bây giờ Áp-đôn con trai của Hi-lên người Phi-ra-thôn phán-xét Y-sơ-ra-ên sau người. ¹⁴Và người có 40 người con trai và 30 cháu nội trai cỡ 70 con lừa; và người phán-xét Y-sơ-ra-ên trong 8 năm. ¹⁵Đoạn Áp-đôn con trai của Hi-lên, người Phi-ra-thôn, qua đời và được chôn tại Phi-ra-thôn trong đất Ép-ra-im, trong xứ đồi núi của dân A-ma-léc.

6. Thời-kỳ thứ sáu: Sam-sôn (13.1-16.31)

Vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ; Sam-sôn ra đời (13.1-13.25)

13 ¹Bây giờ những con trai Y-sơ-ra-ên lại làm điều xấu xa trong cái nhìn của Đức GIA-VÊ, đến nỗi Đức GIA-VÊ phó họ vào trong tay dân Phi-li-tin trong 40 năm. ²Và có một người đàn-ông nọ ở Xô-rê-a, thuộc gia-đình các người Đan, có tên là Ma-nô-a; và vợ người hiếm muộn, và đã chẳng sinh đẻ. ³Rồi vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ hiện đến cùng người đàn-bà ấy và phán với bà: "Này, bây giờ, người hiếm muộn và đã chẳng sinh đẻ, nhưng người sẽ thụ-thai và sinh ra một đứa con trai. ⁴Vì thế bây giờ, hãy cẩn-thận không được uống rượu nho hay rượu mạnh, cũng không được ăn bất cứ món gì không sạch.

Judges 12.4-13.4

⁴Then Jephthah gathered all the men of Gilead and fought Ephraim; and the men of Gilead smote Ephraim, because they said, "You are fugitives of Ephraim, O Gileadites, in the midst of Ephraim *and* in the midst of Manasse." ⁵And the Gileadites captured the fords of the Jordan opposite Ephraim. And it happened when *any of* the fugitives of Ephraim said, "Let me cross over," the men of Gilead would say to him, "Are you an Ef-rawth-ee?" If he said, "No," ⁶then they would say to him, "Say now, 'Shibboleth'." But he said, "Sibboleth," for he could not speak so correctly. Then they seized him and slew him at the fords of the Jordan. Thus there fell at that time 42,000 of Ephraim. ⁷And Jephthah judged Israel six years. Then Jephthah the Gileadite died and was buried in one of the cities of Gilead.

Ibzan (12.8-12.10)

⁸Now Ibzan of Bethlehem judged Israel after him. ⁹And he had 30 sons, and 30 daughters *whom* he gave in marriage outside *the family*, and he brought in 30 daughters from outside for his sons. And he judged Israel seven years. Then Ibzan died and was buried in Bethlehem.

Elon (12.11-12.12)

¹¹Now Elon the Zebulonite judged Israel after him; and he judged Israel ten years. ¹²Then Elon the Zebulonite died and was buried at Aijalon in the land of Zebulun.

Abdon (12.13-15)

¹³Now Abdon the son of Hillel the Pirathonite judged Israel after him. ¹⁴And he had 40 sons and 30 grandsons who rode on 70 donkeys; and he judged Israel eight years. ¹⁵Then Abdon the son of Hillel the Pirathonite died and was buried at Pirathon in the land of Ephraim, in the hill country of the Amalekites.

6. Sixth period: Samson (13.1-16.31)

The angel of YHWH; Samson's birth (13.1-13.25)

13 ¹Now the sons of Israel again did evil in the sight of YHWH, so that YHWH gave them into the hands of the Philistines 40 years. ²And there was a certain man of Zorah, of the family of the Danites, whose name was Manoah; and his wife was barren and had borne no *children*. ³Then the angel of YHWH appeared to the woman, and said to her, "Behold now, you are barren and have borne no *children*, but you shall conceive and give birth to a son. ⁴Now therefore, be careful not to drink wine or strong drink, nor eat any unclean thing.

Judges 13.5-13.20

⁵For behold, you shall conceive and give birth to a son, and no razor shall come upon his head, for the boy shall be a Nazarite to God from the womb, and he shall begin to deliver Israel from the hands of the Philistines." ⁶Then the woman came and told her husband, saying, "A man of God came to me and his appearance was like the appearance of the angel of God, very awesome. And I did not ask Him where He *came* from, nor did He tell me His name. ⁷But he said to me, 'Behold, you shall conceive and give birth to a son, and now you shall not drink wine or strong drink nor eat any unclean thing, for the boy shall be a Nazarite to God from the womb to the day of his death.'"

⁸Then Manoah entreated YHWH and said, "O Lord, please let the man of God whom Thou hast sent come to us again that he may teach us what to do for the boy who is to be born." ⁹And God listened to the voice of Manoah; and the angel of God came again to the woman as she was sitting in the field, but Manoah her husband was not with her. ¹⁰So the woman ran quickly and told her husband, and said to him, "Behold, the man who came to me the *other* day has appeared to me." ¹¹Then Manoah arose and followed his wife, and when he came to the man he said to Him, "Are you the man who spoke to the woman?" And He said, "I am." ¹²And Manoah said, "Now when your words come to *pass*, what shall be the boy's mode of life and his vocation?" ¹³So the angel of YHWH said to Manoah, "Let the woman pay attention to all that I said. ¹⁴She should not eat anything that comes from the vine nor drink wine or strong drink, nor eat any unclean thing; let her observe all that I commanded."

¹⁵Then Manoah said to the angel of YHWH, "Please let us detain you so that we may prepare a kid for you." ¹⁶And the angel of YHWH said to Manoah, "Though you detain Me, I will not eat your food, but if you prepare a burnt offering, *then* offer it to YHWH." For Manoah did not know that He was the angel of YHWH. ¹⁷And Manoah said to the angel of YHWH, "What is your name, so that when your words come to *pass*, we may honor you?" ¹⁸But the angel of YHWH said to him, "Why do you ask My name, seeing it is wonderful?"

¹⁹So Manoah took the kid with the grain offering and offered it on the rock to YHWH, and He performed wonders while Manoah and his wife looked on. ²⁰For it came about when the flame went up from the altar toward heaven, that the angel of YHWH ascended in the flame of the altar. When Manoah and his wife saw *this*, they fell on their faces to the ground.

Các phán-quan 13.5-13.20

⁵Vì này, người sẽ thụ-thai và sinh ra một đứa con trai, và không có một dao cạo nào sẽ được đến trên đầu nó, vì cậu bé *này* sẽ là một người Na-xi-rê⁽¹⁾ cho Đức Chúa TRỜI từ từ-cung, và nó sẽ khởi-sự giải-phóng Y-so-ra-ên khỏi tay dân Phi-li-tin." ⁶Khi đó người đàn-bà đến nói cho chồng mình biết, rằng: "Một người của Đức Chúa TRỜI đã đến cùng em, và diện-mạo người giống như diện-mạo của vị thiên-sứ của Đức Chúa TRỜI, rất đáng kinh-sợ. Và em đã không hỏi Ngài từ đâu *đến*, Ngài cũng đã chẳng nói cho em biết tên Ngài. ⁷Nhưng Ngài đã nói với em: 'Này, người sẽ thụ-thai và sinh ra một đứa con trai, và bây giờ người sẽ không được uống rượu nho hay rượu mạnh, cũng không được ăn bất cứ món gì không sạch, vì cậu bé *này* sẽ là một người Na-xi-rê cho Đức Chúa TRỜI từ từ-cung cho đến ngày nó chết.'"

⁸Rồi Ma-nô-a khấn-nài Đức GIA-VÊ và thưa: "Chúa ôi, xin vui lòng cho người của Đức Chúa TRỜI, mà Chúa đã phái, lại đến cùng chúng con để người dạy chúng con làm điều cho thẳng bé sắp được sinh ra." ⁹Và Đức Chúa TRỜI lắng nghe tiếng nói của Ma-nô-a; và vị thiên-sứ của Đức Chúa TRỜI lại đến cùng người đàn-bà khi bà đang ngồi ngoài đồng, nhưng Ma-nô-a chồng của bà không *có ở đó* với bà. ¹⁰Vì vậy người đàn-bà chạy nhanh và kể cho chồng mình, và nói với người: "Kia, người đã đến cùng em ngày *nọ* đã hiện đến cùng em." ¹¹Thế thì Ma-nô-a đứng dậy và đi theo vợ của mình, và khi người đến cùng người ấy, thì người nói với Ngài: "Ông có phải là người đã nói với bà *này* chẳng?" Và Ngài nói: "Ta là." ¹²Và Ma-nô-a nói: "Bây giờ, khi các lời của ông thành sự thật, thì lối sống của thẳng bé sẽ là gì và nghề-nghiệp của nó *ra sao*?" ¹³Thế là vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ nói với Ma-nô-a: "Hãy để người đàn-bà *này* chú-ý đến mọi điều mà Ta đã nói. ¹⁴Bà không nên ăn bất cứ cái gì đến từ gốc nho, cũng không được uống rượu nho hay rượu mạnh, cũng không được ăn bất cứ một món gì không sạch; hãy để cho bà tuân theo mọi điều mà Ta đã truyền."

¹⁵Đoạn Ma-nô-a nói với vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ: "Xin vui lòng cho chúng tôi giữ ông lại, để chúng tôi có thể chuẩn-bị một con dê con cho ông." ¹⁶Vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ nói với Ma-nô-a: "Đầu người cầm Ta lại, Ta sẽ không ăn thực-phẩm của người, nhưng nếu người chuẩn-bị một của-lễ thiêu, thì hãy dâng nó cho Đức GIA-VÊ." Vì Ma-nô-a không biết rằng Ngài là vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ. ¹⁷Ma-nô-a nói với vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ: "Tên ông là gì, ngõ hầu khi các lời của ông thành sự thật, chúng tôi có thể tôn-vinh ông?" ¹⁸Nhưng vị thiên-sứ Đức GIA-VÊ nói với người: "Tại sao người hỏi danh Ta, xét thấy nó là kỳ diệu?"

¹⁹Thế là Ma-nô-a bắt con dê con với của-lễ thóc-lúa và dâng nó trên tảng đá cho Đức GIA-VÊ, và Ngài làm các việc kỳ diệu trong khi Ma-nô-a và vợ người đứng nhìn. ²⁰Vì xảy ra khi ngọn lửa bốc từ bàn-thờ lên trời, vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ thăng lên trong ngọn lửa của bàn thờ. Khi Ma-nô-a và vợ người thấy, họ sấp mặt của họ xuống tận mặt đất.

¹Na-xi-rê nghĩa là: được biệt ra, hay được làm nên thánh

Các phán-quan 13.21-14.11

²¹Bấy giờ vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ đã không còn hiện đến cùng Ma-nô-a hay vợ người nữa. Lúc đó Ma-nô-a biết Ngài là vị thiên-sứ của Đức GIA-VÊ. ²²Vì vậy Ma-nô-a nói với vợ của mình: "Chắc-chắn chúng ta sẽ chết, vì chúng ta đã thấy Đức Chúa TRỜI." ²³Nhưng vợ người nói với người: "Nếu Đức GIA-VÊ đã muốn giết chúng ta, Ngài đã không nhậm của-lễ thiêu và của-lễ thóc-lúa từ tay chúng ta, Ngài cũng đã chẳng tỏ cho chúng ta biết tất cả các việc này, Ngài cũng đã chẳng muốn cho chúng ta nghe các việc như thế này vào thời-điểm này."

²⁴Rồi người đàn-bà ấy sinh ra một đứa con trai và đặt tên cho nó là Sam-sôn; và đứa nhỏ lớn lên và Đức GIA-VÊ ban phước cho nó. ²⁵Và Linh Đức GIA-VÊ bắt đầu khuấy-động nó tại Ma-ha-nê-Đan⁽¹⁾, giữa Xô-rê-a và Êt-tha-ôn.

Đám cưới của Sam-sôn (14.1-14.11)

14 ¹Rồi Sam-sôn đi xuống Thim-na và thấy một người đàn-bà tại Thim-na, trong những con gái của dân Phi-li-tin. ²Thế là người trở lên và nói cho cha và mẹ của mình rằng: "Con đã thấy một người đàn-bà tại Thim-na, trong những đứa con gái của dân Phi-li-tin; vì thế, bây giờ, xin cưới cô cho con làm vợ." ³Thế thì cha người và mẹ người nói với người: "Bộ không có một người đàn-bà nào ở giữa vòng những đứa con gái của anh em con, hay ở giữa vòng tất cả dân ta hay sao, mà con đi lấy vợ từ dân Phi-li-tin không cắt bì?" Nhưng Sam-sôn nói với cha của mình: "Xin cưới cô ấy cho con, vì cô hợp nhãn con." ⁴Tuy nhiên, cha và mẹ của người đã không biết rằng ấy là do Đức GIA-VÊ; vì Ngài đang tìm cơ-hội chống dân Phi-li-tin. Bây giờ, vào thời-gian đó, dân Phi-li-tin đang cai-trị Y-sơ-ra-ên.

⁵Thế thì Sam-sôn đi xuống Thim-na với cha và mẹ của mình, và đến tận các vườn nho của Thim-na; và kia, một con sư tử đang gặm rống tiến về người. ⁶Và Linh của Đức GIA-VÊ mạnh-mẽ xông lên trên người, đến nỗi người xé con sư tử như người ta xé một con dê con đầu người chẳng có một cái gì trong tay của mình cả; nhưng người đã chẳng nói cho cha hay mẹ của mình biết điều mình đã làm. ⁷Thế là người đi xuống và nói chuyện với người đàn-bà ấy; và cô ta hợp nhân Sam-sôn. ⁸Khi người trở lại sau này để lấy cô, người rẽ qua để nhìn xem cái thân con sư-tử; và kia, có một đàn ong và mật ở trong xác con sư-tử. ⁹Thế là người cạo mật ong vào trong hai lòng bàn tay của mình và tiếp-tục đi, người vừa ăn vừa đi. Khi người đến cùng cha và mẹ của mình, người cho họ một ít, và họ ăn nó; nhưng người đã chẳng nói cho họ biết mình đã cạo mật ong ấy từ thân con sư tử.

¹⁰Lúc đó cha người đi xuống tới người đàn-bà; Sam-sôn đãi một bữa tiệc ở đó, vì các chàng trai trẻ đã làm điều này theo phong-tục. ¹¹Xây ra khi họ thấy người, họ đem tới 30 đồng bạn để ở với người.

Judges 13.21-14.11

²¹Now the angel of YHWH appeared no more to Manoah or his wife. Then Manoah knew that He was the angel of YHWH. ²²So Manoah said to his wife, "We shall surely die, for we have seen God." ²³But his wife said to him, "If YHWH had desired to kill us, He would not have accepted a burnt offering and a grain offering from our hands, nor would He have shown us all these things, nor would He have let us hear *things* like this at this time."

²⁴Then the woman gave birth to a son and named him Samson; and the child grew up and YHWH blessed him. ²⁵And the Spirit of YHWH began to stir him in Mahaneh-dan, between Zorah and Eshtaol.

Samson's marriage (14.1-11)

14 ¹Then Samson went down to Timnah and saw a woman in Timnah, *one* of the daughters of the Philistines. ²So he came up and told his father and mother, saying, "I saw a woman in Timnah, *one* of the daughters of the Philistines; now therefore, get her for me as a wife." ³Then his father and his mother said to him, "Is there no woman among the daughters of your brothers, or among all my people, that you go to take a wife from the uncircumcised Philistines?" But Samson said to his father, "Get her for me, for she is right to my eyes. ⁴However, his father and mother did not know that it was of YHWH, for He was seeking an occasion against the Philistines. Now at that time the Philistines were ruling over Israel.

⁵Then Samson went down to Timnah with his father and mother, and came as far as the vineyards of Timnah; and behold, a young lion *came* roaring toward him. ⁶And the Spirit of YHWH rushed upon him mightily, so that he tore him as one tears a kid though he had nothing in his hand; but he did not tell his father or mother what he had done. ⁷So he went down and talked to the woman; and she was right in Samson's eyes. ⁸When he returned later to take her, he turned aside to look at the carcass of the lion; and behold, a swarm of bees and honey were in the body of the lion. ⁹So he scraped the honey into his palms and went on, eating as he went. When he came to his father and mother, he gave *some* to them and they ate it; but he did not tell them that he had scraped the honey out of the body of the lion.

¹⁰Then his father went down to the woman; and Samson made a feast there, for the young men customarily did this. ¹¹And it came about when they saw him that they brought 30 companions to be with him.

¹hay: trong dinh/trại quân của Đan

Judges 14.12-15.3

Samson's riddle (14.12-14.20)

12Then Samson said to them, "Let me now propound a riddle to you; if you will indeed tell it to me within the seven days of the feast, and find it out, then I will give you 30 linen wraps and 30 changes of clothes. **13**But if you are unable to tell me, then you shall give me 30 linen wraps and 30 changes of clothes." And they said to him, "Propound your riddle, that we may hear it." **14**So he said to them,

"Out of the eater came something to eat,
And out of the strong came something sweet."

But they could not tell the riddle in three days.

15Then it came about on the fourth day that they said to Samson's wife, "Entice your husband, that he may tell us the riddle, lest we burn you and your father's house with fire. Have you invited us to impoverish us? Is this not so?"

16And Samson's wife wept before him and said, "You only hate me, and you do not love me; you have propounded a riddle to the sons of my people, and have not told it to me." And he said to her, "Behold, I have not told it to my father or mother; so should I tell you?"

17However she wept before him seven days while their feast lasted. And it came about on the seventh day that he told her because she pressed him so hard. She then told the riddle to the sons of her people. **18**So the men of the city said to him on the seventh day before the sun went down,

"What is sweeter than honey?
And what is stronger than a lion?"

And he said to them,

"If you had not plowed with my heifer,
You would not have found out my riddle."

19Then the Spirit of YHWH rushed upon him mightily, and he went down to Ashkelon and killed 30 of them and took their spoil, and gave the changes of clothes to those who told the riddle. And his anger burned, and he went up to his father's house. **20**But Samson's wife was given to his companion who had been his best man.

Samson kills many enemies (15.1-15.19)

15 **1**But after a while, in the time of wheat harvest, it came about that Samson visited his wife with a young goat, and said, "I will go in to my wife in her room." But her father did not let him enter. **2**And her father said, "I really thought that you hated her intensely; so I gave her to your companion. Is not her younger sister better than she? Please let her be yours instead of her." **3**Samson then said to them, "This time I shall be blameless in regard to the Philistines when I do them harm."

Các phán-quan 14.12-15.3

Câu đố của Sam-sôn (14.12-14.20)

12Đoạn Sam-sôn nói với chúng: "Bây giờ để ta ra một câu-đố cho anh em; nếu anh em thực-sự sẽ nói nó cho ta biết trong vòng 7 ngày của bữa tiệc, và tìm ra nó, thì ta sẽ cho anh em 30 cái khăn quàng bằng vải gai và 30 bộ quần-áo thay đổi. **13**Nhưng nếu anh em không có khả-năng để nói cho ta biết, thì anh em sẽ phải cho ta 30 cái khăn quàng bằng vải gai và 30 bộ quần-áo thay đổi." Và họ nói với người: "Hãy ra câu-đố của anh, để chúng ta được nghe nó." **14**Vì vậy người nói với chúng:

"Ra từ kẻ ăn, có cái đến để ăn,
Và ra từ kẻ mạnh, có cái ngọt đến."

Nhưng chúng không thể nói câu-đố ấy trong 3 ngày.

15Đoạn xảy ra vào ngày thứ tư⁽¹⁾, chúng nói với vợ của Sam-sôn: "Hãy dụ chồng cô để hắn có thể nói cho chúng ta biết câu-đố ấy, e rằng chúng ta dùng lửa đốt cô và nhà cha cô. Bộ cô đã mời chúng ta để làm chúng ta nghèo hay sao? Không phải vậy sao?" **16**Và vợ Sam-sôn khóc trước mặt người và nói: "Anh chi ghét em, và anh không yêu em; anh đã ra một câu-đố cho những người con trai của dân em, và đã không nói nó cho em biết." Và người nói với cô: "Này, anh đã chẳng nói nó cho cha hay mẹ anh biết, mà anh sẽ nói cho em biết hay sao?" **17**Nhưng cô cứ khóc trước mặt người 7 ngày trong khi tiệc của họ còn. Và đã xảy ra vào ngày thứ bảy: người đã nói cho cô biết vì cô ép người quá dữ. Thế thì cô nói câu-đố ấy cho các người con trai của dân mình biết. **18**Vì vậy các người của thành ấy nói với người vào ngày thứ bảy trước khi mặt trời lặn:

"Cái gì là ngọt hơn mật-ong?
Và cái gì là mạnh hơn con sư tử?"

Và người nói với chúng:

"Nếu các người đã chẳng cày với con bò cái tơ của ta,
Thì các người đã chẳng tìm ra câu-đố của ta."

19Lúc đó Linh của Đức GIA-VÊ mạnh-mẽ xông lên trên người, và người đi xuống Ách-ca-lôn và giết 30 người trong bọn chúng, và thâu chiến-lợi-phẩm của chúng, và cho các bộ quần-áo thay đổi cho những kẻ đã nói câu-đố. Và con gặt người bùng bùng, và người đi lên nhà cha mình. **20**Nhưng vợ Sam-sôn bị giao cho bầu-bạn người, là kẻ đã làm rể phụ cho người.

Sam-sôn giết nhiều kẻ thù (15.1-15.19)

15 **1**Nhưng ít lâu sau đó, vào mùa gặt lúa mì, xảy ra: Sam-sôn đến thăm vợ của mình với một con dê con, và nói: "Ta sẽ đi vào trong vợ của ta⁽²⁾ trong phòng nàng." Nhưng cha của nàng không cho người vào. **2**Và cha của nàng nói: "Tôi thật-sự đã nghĩ rằng anh đã ghét nó dữ dội; vì vậy tôi đã gả nó cho bạn của anh. Há em gái nó chẳng tốt hơn nó sao? Xin để em của nó là của anh để thế cho nó?" **3**Sam-sôn lúc đó nói với họ: "Lần này, dân Phi-li-tin sẽ không trách ta được khi ta hại họ."

¹Nguyên ngữ: ngày thứ bảy

²nghĩa là: giao câu với vợ

Các phán-quan 15.4-15.19

⁴Và Sam-sôn đi bắt 300 con chồn, và cột cái đuôi này vào cái đuôi kia, và lấy các cây đuốc, và đặt một cây đuốc ở giữa hai cái đuôi. ⁵Khi người đã nhúm lửa vào những cây đuốc ấy rồi, người thả những con chồn vào trong lúa đứng của dân Phi-li-tin, như vậy đốt rụi cả lúa đã bó lẫn lúa đứng, cùng với các vườn nho và các lùm cây. ⁶Lúc đó dân Phi-li-tin nói: "Ai đã làm việc này?" Và chúng nói: "Sam-sôn, con rể của người Thim-na, vì người Thim-na đã bắt vợ của nó và gả cô ta cho bạn của nó." Vì vậy dân Phi-li-tin đi lên và thiêu cô ta và cha của cô. ⁷Và Sam-sôn nói với chúng: "Vì các người hành-động như thế này, chắc chắn ta sẽ báo-thù các người, nhưng sau cái đó ta sẽ thôi." ⁸Và người đánh giết chúng không ngừng bằng một sự tàn-sát lớn; người đi xuống và sống trong khe đá ở Ê-tam.

⁹Rồi dân Phi-li-tin đi lên và dàn trại trong Giu-đa, và trải rộng ra tại Lê-chi. ¹⁰Và những người Giu-đa nói: "Tại sao mấy ông đi lên chống chúng ta?" Và chúng nói: "Chúng ta đã lên để trói Sam-sôn, cốt để gây ra cho nó như nó đã gây ra cho chúng ta." ¹¹Đoạn 3 ngàn người Giu-đa đi xuống khe đá ở Ê-tam và nói với Sam-sôn: "Bộ người không biết dân Phi-li-tin là những kẻ cai-trị chúng ta hay sao? Thế thì người đã gây ra cho chúng ta điều gì đây?" Và người nói với họ: "Như chúng đã gây ra cho ta, thì như thế ta đã gây ra cho chúng." ¹²Rồi họ nói với người: "Chúng ta đã xuống để trói người, ngõ hầu chúng ta có thể nộp người vào tay dân Phi-li-tin." Sam-sôn nói với họ: "Xin thề cùng ta rằng các ông sẽ không giết ta." ¹³Thế là họ nói với người: "Không, nhưng chúng ta sẽ trói người lạ và nộp người vào trong tay chúng; nhưng, chắc-chắn chúng ta sẽ không giết người." Rồi họ trói người bằng hai sợi dây mới và đem người lên từ tầng đá ấy.

¹⁴Khi người đến Lê-chi, dân Phi-li-tin hò reo khi chúng đón người. Và Linh của Đức GIA-VÊ xông lên trên người một cách mạnh-mẽ đến nỗi những sợi dây ở trên những cánh tay của người như chỉ gai bị đốt bằng lửa, và các dây buộc người rớt khỏi những tay của người. ¹⁵Và người tìm thấy một cái xương hàm còn mới của một con lừa, thế là người với tay của mình ra và chụp nó và đánh hạ 1 ngàn người. ¹⁶Lúc đó Sam-sôn nói:

"Với cái xương hàm con lừa,
Các đồng thầy trên các đồng thầy;
Với cái xương hàm con lừa, ta đã đánh hạ 1 ngàn người."

¹⁷Và xảy ra khi người đã nói xong, thì người ném cái xương hàm khỏi tay của mình; và đặt tên chỗ đó là Ramát-Lê-chi⁽¹⁾.

¹⁸Lúc đó, người trở nên quá khát nước, và người cầu-khẩn Đức GIA-VÊ và thưa: "Chúa đã ban cho sự giải-phóng lớn này bởi tay tôi-tớ của Chúa, và bây giờ há con sẽ chết khát và rơi vào tay những kẻ không chịu cắt-bì hay sao?"

¹⁹Nhưng Đức Chúa TRỜI chẻ toang chỗ rỗng ở tại Lê-chi, ngõ hầu nước tuôn ra khỏi nó. Khi người uống xong, linh của người trở lại và người tỉnh lại. Vì thế người đặt tên suối nước đó là Ên-ha-Cô-rê⁽²⁾, nó ở tại Lê-chi cho đến ngày nay.

Judges 15.4-15.19

⁴And Samson went and caught 300 foxes, and took torches, and turned *the foxes* tail to tail, and put one torch in the middle between two tails. ⁵When he had set fire to the torches, he released the foxes into the standing grain of the Philistines, thus burning up both the shocks and the standing grain, along with the vineyards *and* groves. ⁶Then the Philistines said, "Who did this?" And they said, "Samson, the son-in-law of the Timnite, because Timnite took his wife and gave her to his companion." So the Philistines came up and burned her and her father with fire. ⁷And Samson said to them, "Since you act like this, I will surely take revenge on you, but after that I will quit." ⁸And he struck them ruthlessly with a great slaughter; and he went down and lived in the cleft of the rock of Etam.

⁹Then the Philistines went up and camped in Judah, and spread out in Lehi. ¹⁰And the men of Judah said, "Why have you come up against us?" And they said, "We have come up to bind Samson in order to do him as he did to us." ¹¹Then 3,000 men of Judah went down to the cleft of the rock of Etam and said to Samson, "Do you not know that the Philistines are rulers over us? What then is this that you have done to us?" And he said to them, "As they did to me, so I have done to them." ¹²And they said to him, "We have come down to bind you so that we may give you into the hands of the Philistines." And Samson said to them, "Swear to me that you will not kill me." ¹³So they said to him, "No, but we will bind you fast and give you into their hands; yet surely we will not kill you." Then they bound him with two new ropes and brought him up from the rock.

¹⁴When he came to Lehi, the Philistines shouted as they met him. And the Spirit of YHWH rushed upon him mightily so that the ropes that were on his arms were as flax that is burned with fire, and his bonds dropped from his hands. ¹⁵And he found a fresh jawbone of a donkey, so he stretched out his hand and took it and smote a thousand men with it. ¹⁶Then Samson said,

"With the jawbone of a donkey,
Heaps upon heaps,
With the jawbone of a donkey I have smitten a thousand men."

¹⁷And it came about when he had finished speaking, that he threw the jawbone from his hand; and he named that place Ramath-lehi.

¹⁸Then he became very thirsty, and he called to YHWH and said, "Thou hast given this great deliverance by the hand of Thy servant, and now shall I die of thirst and fall into the hands of the uncircumcised?" ¹⁹But God split the hollow place that is in Lehi so that water came out of it. When he drank, his spirit returned and he revived. Therefore, he named it En-hakkore, which is in Lehi to this day.

¹nghĩa là: Cái đồi cao có xương hàm

²nghĩa là: Suối nước của Đấng đã gọi

Judges 15.20-16.13

Samson becomes the judge of Israel (15.20)

20So he judged Israel 20 years in the days of the Philistines.

Samson's weakness (16.1-16.14)

16 ¹Now Samson went to Gaza and saw a harlot there, and went in to her. ²When it was told to the Gazites, saying, "Samson has come here," they surrounded the place and lay in wait for him all night at the gate of the city. And they kept silent all night, saying, "Let us wait until the morning light, then we will kill him." ³Now Samson lay until midnight, and at midnight he arose and took hold of the doors of the city gate and the two posts and pulled them up all with the bars; then he put them on his shoulders and carried them up to the top of the mountain which is opposite Hebron.

⁴After this it came about that he loved a woman in the valley of Sorek, whose name was Delilah. ⁵And the lords of the Philistines came up to her, and said to her, "Entice him, and see where his great strength is and by what we may overpower him that we may bind him to afflict him. Then we will each give you eleven hundred pieces of silver." ⁶So Delilah said to Samson, "Please tell me where your great strength is and by what you may be bound to afflict you." ⁷And Samson said to her, "If they bind me with seven fresh cords that have not been dried, then I shall become weak and be like any other man." ⁸Then the lords of the Philistines brought up to her seven fresh cords that had not been dried, and she bound him with them. ⁹Now she had men lying in wait in an inner room. And she said to him, "The Philistines are upon you, Samson!" But he snapped the cords as a string of tow snaps when it touches fire. So his strength was not discovered.

¹⁰Then Delilah said to Samson, "Behold, you have deceived me and told me lies; now please tell me, by what you may be bound." ¹¹And he said to her, "If they bind me tightly with new ropes which have not been used, then I shall become weak and be like any other man." ¹²So Delilah took new ropes and bound him with them and said to him, "The Philistines are upon you, Samson!" (For the men were lying in wait in the inner room.) But he snapped them from his arms like a thread.

¹³Then Delilah said to Samson, "Up to now you have deceived me and told me lies; tell me by what you may be bound." And he said to her, "If you weave the seven locks of my head with the web.

Các phán-quan 15.20-16.13

Sam-sôn thành phán-quan của Y-sơ-ra-ên (15.20)

20Thế là người đã phán-xét Y-sơ-ra-ên trong 20 năm trong những ngày của dân Phi-li-tin.

Sự yếu-đuối của Sam-sôn (16.1-16.14)

16 ¹Bây giờ Sam-sôn đi đến Ga-xa người thấy một gái điếm ở đó, và đi vào trong nó. ²Khi dân Ga-xa biết điều đó, rằng: "Sam-sôn đã đến đây," chúng bao vây chỗ đó và mai phục người suốt đêm tại cổng của thành. Và chúng giữ im-lặng suốt đêm, nói: "Chúng ta hãy chờ cho đến khi có ánh-sáng ban mai, lúc đó chúng ta sẽ giết hắn." ³Bây giờ Sam-sôn nằm chờ đến nửa đêm, và vào lúc nửa đêm, người chỗi dậy và nắm các cửa cổng thành và hai cây trụ và nhổ chúng lên cùng với các thanh-thời; đoạn người đặt chúng trên các vai của mình, và vác chúng lên đến đỉnh núi đối diện Hép-rôn.

⁴Sau việc này xảy ra rằng người yêu một người đàn-bà trong thung-lũng Sô-réc, tên là Đơ-li-la. ⁵Và các chúa-tể của dân Phi-li-tin đi lên tới nàng, và nói với nàng: "Hãy dụ hắn, và hãy xem sức mạnh lớn-lao của hắn ở đâu, và bằng cái gì chúng ta có thể áp-đạo hắn để chúng ta có thể trị hắn để làm hắn khôn-khỏi. Rồi mỗi người chúng ta sẽ cho người 1 ngàn 100 miếng bạc." ⁶Vì vậy Đơ-li-la nói với Sam-sôn: "Xin nói cho em biết sức mạnh lớn-lao của anh ở đâu, và bởi cái gì anh có thể bị trói để làm anh khôn-khỏi." ⁷Và Sam-sôn nói với nàng: "Nếu họ trói anh bằng 7 sợi giây tươi, chưa hề khô, thì anh sẽ trở nên yếu và giống như bất cứ một người nào khác." ⁸Thế thì các chúa-tể của dân Phi-li-tin đem lên cho nàng 7 sợi giây tươi chưa hề khô, và nàng trói người với chúng. ⁹Bây giờ nàng đã cho người nằm phục trong một phòng trong. Và nàng nói với người: "Dân Phi-li-tin áp trên anh, Sam-sôn!" Nhưng người bứt các sợi giây ấy như một sợi giây thô đứt tung khi đụng lửa. Vì vậy sức mạnh của người không bị khám-phá.

¹⁰Rồi Đơ-li-la nói với Sam-sôn: "Này, anh đã lừa-dối em và đã nói láo với em; bây giờ, xin nói cho em biết: bởi cái gì anh có thể bị trói." ¹¹Người nói với nàng: "Nếu họ trói chặt anh bằng các dây thừng mới chưa từng được dùng, thì anh sẽ trở nên yếu và giống như bất cứ một người nào khác." ¹²Vì vậy, Đơ-li-la lấy các dây thừng mới và trói người với chúng và nói với người: "Dân Phi-li-tin áp trên anh, Sam-sôn!" (Vì có người đang nằm phục trong phòng trong.) Nhưng người bứt chúng khỏi các cánh tay mình như một sợi chỉ.

¹³Thế thì Đơ-li-la nói với Sam-sôn: "Cho tới bây giờ anh đã lừa-dối em và đã nói dối với em; hãy nói cho em biết anh có thể bị trói bằng cái gì." Và người nói với nàng: "Nếu em kết bảy lọn tóc trên đầu anh với cái mạng."⁽¹⁾

¹Bản dịch Cựu Ước bằng tiếng Hy-lạp và các bản dịch khác dịch từ bản này có thêm câu 13c và 14^{13c}và thất nó lại bằng cây ghim, thì anh sẽ trở nên yếu và giống như bất cứ một người nào khác." ¹⁴Vì vậy trong khi người ngủ, Đơ-li-la lấy bảy lọn tóc của đầu người mà kết chúng lại thành cái mạng

Các phán-quan 16.14-16.25

14Và nàng thắt nó lại bằng cây ghim, và nói với người: "Dân Phi-li-tin ập trên anh, Sam-sôn!" Nhưng người thức-dậy từ giấc ngủ của mình và nhổ ra cái ghim của cái khung và cái mạng.

Đơ-li-la bòn rút bí-mật của Sam-sôn (16.15-16.22)

15Rồi nàng nói với người: "Làm sao anh có thể nói: 'Anh yêu em,' khi tâm anh không ở cùng em? Anh đã lừa-dối em những 3 lần này và đã chẳng nói cho em biết sức mạnh lớn-lao của anh ở đâu." 16Và xảy ra khi nàng đã nài-ép người mỗi ngày bằng các lời của nàng và thúc-giục người, đến nỗi hồn người hết kiên-nhẫn tới chết được⁽¹⁾. 17Thế là người nói cho nàng biết tất cả ở trong tâm mình và nói với nàng: "Dao cạo đã chẳng hề đến trên đầu anh, vì anh đã là một người Na-xi-rê⁽²⁾ cho Đức Chúa TRỜI từ từ-cung mẹ anh. Nếu anh bị cạo đầu, thì sức-mạnh của anh sẽ lia khỏi anh và anh sẽ trở nên yếu và giống như bất cứ một người nào khác."

18Khi Đơ-li-la thấy người đã kể cho mình hết trong tâm người, nàng sai đi gọi các chúa-tể của dân Phi-li-tin, nói: "Hãy đi lên một lần nữa, vì hần đã nói cho tôi biết tất cả ở trong tâm hần." Khi đó các chúa-tể dân Phi-li-tin đi lên tới nàng, và mang theo tiền trong tay họ. 19Và nàng khiến người ngủ trên đầu gối mình, và gọi một người đến và khiến hần cạo sạch 7 lọn tóc trên đầu người. Lúc đó nàng bắt đầu làm người khôn-không, và sức-mạnh của người lia khỏi người. 20Và nàng nói: "Dân Phi-li-tin ập trên anh, Sam-sôn!" Người thức-dậy từ giấc ngủ của mình và nói: "Ta sẽ đi ra như các lần khác và tự rũ mình ra để thoát thân." Nhưng người đã chẳng biết rằng Đức GIA-VÊ đã lia khỏi mình. 21Rồi, dân Phi-li-tin bắt người và móc cặp mắt của người; và chúng đem người xuống Ga-xa và trói người bằng những dây xích bằng đồng; và trong tù người làm người xây cối. 22Nhưng tóc trên đầu người bắt đầu mọc lại sau khi nó đã bị cạo.

Sam-sôn thắng trong cái chết (16.23-16.31)

23Bấy giờ các chúa-tể của dân Phi-li-tin họp lại để dâng tế-vật lớn cho Đa-gôn, thần của chúng, và để vui-mừng, vì chúng nói:

"Thần chúng ta đã phó Sam-sôn kẻ thù chúng ta vào trong tay chúng ta."

24Khi dân-chúng vừa thấy người, chúng ca-ngợi thần của chúng, vì chúng nói:

"Thần chúng ta đã phó kẻ thù của chúng ta vào trong tay chúng ta,
Tức là kẻ tàn-phá xứ của chúng ta,
Kẻ đã giết nhiều người chúng ta."

25Thế là xảy ra khi tâm chúng hoan-hi, chúng nói: "Hãy gọi Sam-sôn đến, để hần có thể làm trò cười cho chúng ta." Thế là chúng gọi Sam-sôn đến từ ngục, và người làm trò trước mặt chúng. Và chúng bắt người đứng giữa các cột trụ.

Judges 16.14-16.25

14And she fastened it with the pin, and said to him, "The Philistines are upon you, Samson!" But he awoke from his sleep and pulled out the pin of the loom and the web.

Delilah extracts Samson's secret (16.15-16.22)

15Then she said to him, "How can you say, 'I love you,' when your heart is not with me? You have deceived me these three times and have not told me where your great strength is." 16And it came about when she pressed him daily with her words and urged him, that his soul was impatient to the point of death. 17So he told her all that was in his heart and said to her, "A razor has never come on my head, for I have been a Nazarite to God from my mother's womb. If I am shaved, then my strength will leave me and I shall become weak and be like any other man."

18When Delilah saw that he had told her all that was in his heart, she sent and called the lords of the Philistines, saying, "Come up once more, for he has told me all that was in his heart." Then the lords of the Philistines came up to her, and brought the money in their hands. 19And she made him sleep on her knees, and called for a man and had him shave off the seven locks of his head. Then she began to afflict him, and his strength left him. 20And she said, "The Philistines are upon you, Samson!" And he awoke from his sleep and said, "I will go out as at other times and shake myself free." But he did not know that YHWH had departed from him. 21Then the Philistines seized him and gouged out his eyes; and they brought him down to Gaza and bound him with bronze chains, and he was a grinder in the prison. 22However, the hair of his head began to grow again after it was shaved off.

Samson triumphs in death (16.23-31)

23Now the lords of the Philistines assembled to offer a great sacrifice to Dagon their god, and to rejoice, for they said,

"Our god has given Samson our enemy into our hands."

24When the people saw him, they praised their god, for they said,

"Our god has given our enemy into our hands,
Even the destroyer of our country,
Who has slain many of us."

25It so happened when their heart was pleasant, that they said, "Call for Samson, that he may amuse us." So they called for Samson from the prison, and he made sport before them. And they made him stand between the pillars.

¹Nghĩa là: mất kiên nhẫn, đầu hàng

²Na-xi-rê có nghĩa: được biệt ra, hay được làm nên thánh

Judges 16.26-17.8

²⁶Then Samson said to the boy who was holding his hand, "Let me feel the pillars on which the house rests, that I may lean against them." ²⁷Now the house was full of men and women, and all the lords of the Philistines were there. And about 3,000 men and women were on the roof looking on while Samson was amusing them.

²⁸Then Samson called to YHWH and said, "O Lord YHWH, please remember me and please strengthen me just this time, O God, that I may at once be avenged of the Philistines for my two eyes." ²⁹And Samson grasped the two middle pillars on which the house rested, and braced himself against them, the one with his right hand and the other with his left. ³⁰And Samson said, "Let me die with the Philistines!" And he bent with all his strength so that the house fell on the lords and all the people who were in it. So the dead whom he killed at his death were more than those whom he killed in his life. ³¹Then his brothers and all his father's household came down, took him, brought him up, and buried him between Zorah and Eshtaol in the tomb of Manoah his father. Thus he had judged Israel 20 years.

C. THE MORAL FAILURE OF ISRAEL (17.1-21.25)

1. Idolatry in the tribe of Dan (17.1-18.31)

Micah collects idols (17.1-17.13)

17 ¹Now there was a man of the hill country of Ephraim whose name was Micah. ²And he said to his mother, "The eleven hundred *pieces* of silver which were taken from you, about which you uttered a curse, and also spoke it in my ears, behold, the silver is with me; I took it." And his mother said, "Blessed be my son by YHWH." ³He then returned the eleven hundred *pieces* of silver to his mother, and his mother said, "I wholly dedicate the silver from my hand to YHWH for my son to make a graven image and a molten image; now therefore, I will return it to you." ⁴So when he returned the silver to his mother, his mother took two hundred *pieces* of silver and gave them to the silversmith who made it into a graven image and a molten image, and it was in the house of Micah. ⁵And the man Micah had a house of gods and he made an ephod and teraphim and consecrated one of his sons, that he might become his priest. ⁶In those days there was no king in Israel; every man did what was right in his own eyes.

⁷Now there was a young man from Bethlehem in Judah, of the family of Judah, who was a Levite; and he was sojourning there. ⁸Then the man departed from the city, from Bethlehem in Judah, to sojourn wherever he might find a *place*; and as he made his journey, he came to the hill country of Ephraim to the house of Micah.

Các phán-quan 16.26-17.8

²⁶Lúc đó Sam-sôn nói với thằng nhỏ đang nắm tay mình: "Hãy cho ta sờ những cột trụ chống đỡ cái đền này, để ta có thể dựa vào chúng." ²⁷Bấy giờ đền đầy đàn-ông và đàn-bà, và tất cả các chúa-tê dân Phi-li-tin đều ở đó. Và có khoảng 3 ngàn người đàn-ông và đàn-bà ở trên mái nhà nhìn xem trong khi Sam-sôn làm trò cười cho chúng.

²⁸Lúc đó Sam-sôn kêu-cầu Đức GIA-VÊ, rằng: "Chúa GIA-VÊ ôi, xin vui lòng nhớ đến con và xin thêm sức cho con chi một lần này thôi, Đức Chúa TRỜI ôi, để con được báo-thù dân Phi-li-tin tức thì cho cặp mắt của con." ²⁹Và Sam-sôn chụp chặt 2 cái cột ở giữa chống đỡ cái đền, và dốc hết sức mình đẩy chúng, cây cột này với tay phải, và cột kia với tay trái. ³⁰Và Sam-sôn nói: "Đề ta chết với bọn Phi-li-tin!" Và người gồng mình với toàn sức đến nỗi cái đền đổ xuống trên các chúa-tê và tất cả dân-chúng ở trong đó. Vì vậy số người chết mà người giết bằng cái chết của mình nhiều hơn những kẻ mà người đã giết trong đời mình. ³¹Sau đó các anh em trai của người và tất cả gia-hộ của người đi xuống, lấy *thây* người, đem *thây* người lên, và chôn người giữa Xô-rê-a và Êt-tha-ôn trong mộ của Ma-nô-a, cha người. Như vậy người đã phán-xét Y-sô-ra-ên trong 20 năm.

C. SỰ THẤT-BẠI ĐẠO-ĐỨC CỦA Y-SÔ-RA-ÊN (17.1-21.25)

1. Sự thờ hình-tượng trong chi-tộc Đan (17.1-18.31)

Mi-ca thu thập các hình-tượng (17.1-17.13)

17 ¹Bấy giờ có một người đàn-ông thuộc xứ đồi núi Ép-ra-im tên là Mi-ca. ²Và người nói với mẹ của mình: "Mẹ đã mất 1 ngàn 100 *miếng* bạc, và mẹ đã thốt ra lời rủa-sả về chúng, và cũng đã nói nó trong lỗ tai của con, này, con giữ bạc đó; con đã lấy nó." Và mẹ của người nói: "Nguyện Đức GIA-VÊ ban phước cho con trai của mẹ!" ³Đoạn người trả 1 ngàn 100 miếng bạc đó lại cho mẹ của mình; và mẹ của người nói: "Mẹ hoàn-toàn hiến bạc này từ tay mẹ cho Đức GIA-VÊ để con trai mẹ làm một tượng tạc và một tượng đúc; vì thế bây giờ mẹ sẽ trả nó lại cho con." ⁴Vì vậy, khi người trả bạc lại cho mẹ của người, mẹ người lấy 200 *miếng* bạc và giao chúng cho người thợ bạc là kẻ làm nó thành một tượng tạc và một tượng đúc, và nó ở trong nhà của Mi-ca. ⁵Và ông Mi-ca có một cái đền cho các thần, và người làm một cái áo-tê⁽¹⁾ và các gia-tượng⁽²⁾, và biệt ra một đứa trong những người con trai của mình, để nó được trở thành thầy tế-lễ của mình. ⁶Trong những ngày đó, Y-sô-ra-ên không có vua; mọi người làm điều con mắt của mình cho là đúng.

⁷Bấy giờ có một thanh-nam từ Bết-lê-hem trong Giu-đa, thuộc gia-đình Giu-đa, là một người Lê-vi; và người đang tạm-trú ở đó. ⁸Lúc đó người đàn-ông ấy rời khỏi thành, khỏi Bết-lê-hem tại Giu-đa, để tạm trú bất cứ nơi nào người có thể tìm được; và khi người đi trên đường của mình, người đến xứ đồi núi Ép-ra-im đến nhà Mi-ca.

¹cái ê-phốt

²thê-ra-phin là ảnh-tượng trong gia-đình Hê-bơ-ơ; danh-từ "gia-tượng" được dùng thay cho âm-từ thê-ra-phin

Các phán-quan 17.9-18.12

⁹Và Mi-ca nói với người: "Anh đến từ đâu vậy?" Và người nói với Mi-ca: "Tôi là một người Lê-vi từ Bết-lê-hem trong Giu-đa, và tôi sẽ tạm trú bất cứ một nơi nào tôi có thể tìm được." ¹⁰Vậy thì Mi-ca nói với người: "Hãy ở với ta và làm một người cha và một thầy tế-lễ cho ta, và ta sẽ cho anh 10 *miếng* bạc một năm, một bộ quần-áo, và các vật để nuôi anh." Thế là người Lê-vi vào. ¹¹Và người Lê-vi ấy đồng-ý ở với người; và đối với người, thanh-nam ấy trở thành như một trong các con trai của người. ¹²Vì vậy, Mi-ca biệt người Lê-vi ấy ra, và người thanh nam ấy thành thầy tế-lễ của người, và ở trong nhà Mi-ca. ¹³Rồi Mi-ca nói: "Bây giờ ta biết Đức GIA-VÊ sẽ làm cho ta thịnh-vượng, thấy ta có một người Lê-vi làm thầy tế-lễ."

Những người Đan tìm lãnh-thổ (18.1-18.13)

18 ¹Trong các ngày đó, Y-sơ-ra-ên không có vua, và trong các ngày đó, chi-tộc các người Đan đang tìm một của thừa-kế cho họ để sống trong đó, vì cho đến ngày đó, họ đã chẳng được chia cho một của thừa-kế làm vật sở-hữu ở giữa vòng các chi-tộc Y-sơ-ra-ên. ²Vì vậy các con trai Đan sai đi từ gia-đình của họ 5 người ra từ toàn-thể con số của họ, các người đàn-ông dũng-cảm từ Xô-rê-a và Êt-tha-ôn, để do-thám đất ấy và lục-soát nó; và họ nói với chúng: "Hãy đi, lục-soát đất ấy." Chúng đến xứ đồi núi Ép-ra-im, đến nhà của Mi-ca, và ở trọ nơi đó. ³Khi chúng gần nhà Mi-ca, chúng nhận ra tiếng của thanh-nam ấy, người Lê-vi; và chúng rẽ qua ở đó, và hỏi người: "Ai đã đưa anh đến đây? Anh đang làm gì tại đây? Anh làm việc gì ở đây?" ⁴Người nói với chúng: Mi-ca đã làm như thế này, như thế nọ cho tôi, và người đã mướn tôi, và tôi đã trở thành thầy tế-lễ của người." ⁵Và chúng nói với người: "Xin vui lòng cầu-vấn Đức Chúa TRỜI để chúng tôi được biết xem con đường chúng tôi mà chúng tôi đang đi sẽ thịnh-vượng chẳng." ⁶Và thầy tế-lễ ấy nói với chúng: "Hãy đi trong bình-an; con đường các ông mà các ông đang đi là ở trước mặt Đức GIA-VÊ." ⁷Lúc đó 5 người ấy ra đi và đến La-ít, và thấy dân ở trong đó sống yên ổn, theo cách của dân Si-đôn, lặng lẽ và yên ổn; vì chẳng có một kẻ cai-trị nào làm nhục họ vì bất cứ cái gì trong đất ấy, và họ ở cách xa dân Si-đôn và đã chẳng dính dáng gì với một ai cả. ⁸Khi họ trở về cùng anh-em của họ tại Xô-rê-a và Êt-tha-ôn, anh-em của họ nói với họ: "Anh em phúc-trình điều gì?" ⁹Và họ nói: "Hãy chỗi dậy, và chúng ta hãy đi lên chống lại họ; vì chúng tôi đã thấy đất ấy, và này, nó rất tốt. Và anh em sẽ vẫn ngồi đây hay sao? Đừng trì hoãn đi, đi vào, chiếm-hữu đất ấy. ¹⁰Khi anh em vào, anh em sẽ đến cùng một dân yên tâm có đất rộng-rãi; vì Đức Chúa TRỜI đã phó nó vào trong tay anh em, một nơi chẳng thiếu bất cứ thứ gì ở trên trái đất này."

¹¹Thế thì từ gia-đình các người Đan, từ Xô-rê-a và từ Êt-tha-ôn, 600 người trang-bị các vũ-khí chiến-đấu khởi hành. ¹²Và họ đi lên và cắm trại tại Ki-ri-át-Giê-a-rim trong Giu-đa. Vì thế, họ gọi chỗ đó là Ma-ha-nê-Đan⁽¹⁾ cho đến ngày nay; kia, nó ở phía tây⁽²⁾ của Ki-ri-át-Giê-a-rim.

¹Nguyên ngữ (nn): Ma-ha-nê-Đan (Mahaneh-dan) dinh/trại quân của Đan

²nn: phía sau Đan

Judges 17.9-18.12

⁹And Micah said to him, "Where do you come from?" And he said to him, "I am a Levite from Bethlehem in Judah, and I am going to sojourn wherever I may find a place." ¹⁰Micah then said to him, "Dwell with me and be a father and a priest to me, and I will give you ten *pieces* of silver a year, a suit of clothes, and your maintenance." So the Levite went in. ¹¹And the Levite agreed to live with the man; and the young man became to him like one of his sons. ¹²So Micah consecrates the Levite, and the young man became his priest and was in the house of Micah. ¹³Then Micah said, "Now I know that YHWH will prosper me, seeing I have a Levite as priest."

Danites seek territory (18.1-18.13)

18 ¹In those days there was no king of Israel; and in those days the tribe of the Danites was seeking an inheritance for themselves to live in, for until that day an inheritance had not been allotted to them as a possession among the tribes of Israel. ²So the sons of Dan sent from their family five men out of their whole number, valiant men from Zorah and Eshtaol, to spy out the land and to search it; and they said to them, "Go, search the land." And they came to the hill country of Ephraim, to the house of Micah, and lodged there. ³When they were near the house of Micah, they recognized the voice of the young man, the Levite; and they turned aside there, and said to him, "Who brought you here? And what are you doing in this place? And what do you have here?" ⁴And he said to them, "Thus and so has Micah done to me, and he has hired me, and I have become his priest." ⁵And they said to him, "Inquire of God, please, that we may know whether our way on which we are going will be prosperous." ⁶And the priest said to them, "Go in peace; your way in which you are going is before YHWH." ⁷Then the five men departed and came to Laish and saw the people who were in it living in security, after the manner of the Sidonians, quiet and secure; for there was no ruler humiliating them for anything in the land, and they were far from the Sidonians and had no dealings with anyone. ⁸When they came back to their brothers at Zorah and Eshtaol, their brothers said to them, "What do you report?" ⁹And they said, "Arise, and let us go up against them; for we have seen the land, and behold, it is very good. And will you sit still? Do not delay to go, to enter, to possess the land. ¹⁰When you enter, you shall come to a secure people with a spacious land; for God has given it into your hand, a place where there is no lack of anything that is on the earth."

¹¹Then from the family of the Danites, from Zorah and from Eshtaol, six hundred men armed with weapons of war set out. ¹²And they went up and camped at Kiriath-jearim in Judah. Therefore they called that place Mahaneh-dan to this day; behold, it is west of Kiriath-jearim.

Judges 18.13-18.30

¹³And they passed from there to the hill country of Ephraim and came to the house of Micah.

Danites steal Micah's idols (18.14-18.21)

¹⁴Then the five men who went to spy out the country of Laish answered and said to their kinsmen, "Do you know that there are in these houses an ephod and teraphim and a graven image and a molten image? Now, therefore, consider what you should do." ¹⁵And they turned aside there and came to the house of the young man, the Levite, to the house of Micah, and asked him of his welfare. ¹⁶And the six hundred men armed with their weapons of war, who were of the sons of Dan, stood by the entrance of the gate. ¹⁷Now the five men who went to spy out the land went up and entered there, and took the graven image and the ephod and teraphim and a molten image, while the priest stood by the entrance of the gate with the six hundred men armed with weapons of war. ¹⁸And when these went into Micah's house and took the graven image, the ephod and teraphim and a molten image, the priest said to them, "What are you doing?" ¹⁹And they said to him, "Be silent, put your hand over your mouth and come with us, and be to us a father and a priest. Is it better for you to be a priest to the house of one man, or to be priest to a tribe and a family in Israel?" ²⁰And the priest's heart was glad, and he took the ephod and teraphim and the graven image, and went among the people.

²¹Then they turned and departed, and put the little ones and the livestock and the valuables in front of them. ²²When they had gone some distance from the house of Micah, the men who were in the houses near Micah's house assembled and overtook the sons of Dan. ²³And they cried to the sons of Dan, who turned their faces and said to Micah, "What is the matter with you, that you have assembled together?" ²⁴And he said, "You have taken away my gods which I made, and the priest, and have gone away, and what do I have besides? So how can you say to me, 'What is the matter with you?'" ²⁵And the sons of Dan said to him, "Do not let your voice be heard among us, lest fierce men fall upon you and you lose your life, with the lives of your household." ²⁶So the sons of Dan went on their way; and when Micah saw that they were too strong for him, he turned and went back to his house.

²⁷Then they took what Micah had made and the priest who had belonged to him, and came to Laish, to a people quiet and secure, and struck them with the edge of the sword; and they burned the city with fire. ²⁸And there was no one to deliver them, because it was far from Sidon and they had no dealings with anyone, and it was in the valley which is near Beth-rehob. And they rebuilt the city and lived in it. ²⁹And they called the name of the city Dan, after the name of Dan their father who was born in Israel; however, the name of the city formerly was Laish. ³⁰And the sons of Dan set up for themselves the graven image; and Jonathan, the son of Gershom, the son of Manasseh, he and his sons were priests to the tribe of the Danites until the day of the captivity of the land.

Các phán-quan 18.13-18.30

¹³Rồi họ đi qua từ đó đến xứ đồi núi Ép-ra-im và đến nhà Mi-ca.

Người Đan lấy cắp các tượng của Mi-ca (18.14-18.21)

¹⁴Lúc đó 5 người đã đi do-thám xứ La-ít trả lời và nói với họ-hàng của mình: "Anh em có biết trong các nhà này có một cái áo-tế, các gia-tượng, một tượng tạc, và một tượng đúc không? Vì thế, bây giờ, hãy xem anh em nên làm gì đi." ¹⁵Và chúng quay về đó và đến nhà có thanh-nam ấy, người Lê-vi, đến nhà Mi-ca, và hỏi người xem người có mạnh giỏi không. ¹⁶Còn 600 người trang-bị các vũ-khí chiến-đấu, các người trong các con trai của Đan, đứng cạnh nơi vào của cổng. ¹⁷Bây giờ năm người đã đi do-thám đất ấy đi lên, và vào chỗ đó, lấy tượng đúc, áo-tế, các gia-tượng, và cái tượng tạc, trong khi thầy tế-lễ ấy đứng cạnh nơi vào của cổng với 600 người trang-bị các vũ-khí chiến-đấu. ¹⁸Và khi các người này đi vào trong nhà Mi-ca và lấy tượng tạc, áo-tế, và các gia-tượng, và cái tượng tạc, thì thầy tế-lễ ấy nói với chúng: "Mấy anh đang làm gì vậy?" ¹⁹Chúng nói với người: "Im-lặng, hãy đặt tay anh trên miệng anh, và hãy đến cùng chúng ta, và làm một người cha và một thầy tế-lễ cho chúng ta. Có phải tốt hơn để anh làm thầy tế-lễ cho nhà của một người hay để làm thầy tế-lễ cho một chi-tộc và một gia-đình trong Y-sơ-ra-ên?" ²⁰Tâm thầy tế-lễ ấy vui-vẻ, và người lấy cái áo-tế, các gia-tượng, và cái tượng tạc, và đi ở giữa vòng dân ấy.

²¹Đoạn chúng quay ra và ra đi, để những con trẻ, gia-súc, và đồ quý-báu đi phía trước chúng. ²²Khi chúng đã đi một khoảng khỏi nhà Mi-ca, những người đàn-ông ở trong các nhà gần nhà Mi-ca tập-họp lại và đuổi kịp các con trai Đan. ²³Và họ gọi lớn các con trai Đan, các người này quay mặt họ lại và nói với Mi-ca: "Có chuyện gì khiến các ông đã tập-họp nhau lại vậy?" ²⁴Và người nói: "Các người đã lấy đi các thần của ta mà ta đã làm ra, và thầy tế-lễ ấy, rồi đi mất, và ta còn lại cái gì? Thế mà làm sao các người lại có thể nói với ta: 'Ông có chuyện gì?'" ²⁵Các con trai Đan nói với người: "Đừng cho người ta ở giữa vòng chúng tôi nghe tiếng của ông, e các ông có tính nóng giận trên ông, và ông mất mạng của ông, cùng với mạng của gia-hộ ông." ²⁶Thế là những con trai Đan tiếp-tục đi đường họ; và khi Mi-ca thấy chúng quá mạnh đối với mình, người quay lại và đi về nhà mình.

²⁷Thế thì họ lấy những cái Mi-ca đã làm ra, và thầy tế-lễ ấy là kẻ đã thuộc về người, đến La-ít, đến một dân lặng lẽ và yên ổn, và dùng lưỡi gươm triệt-hạ họ; và họ dùng lửa đốt thành. ²⁸Và không có một ai giải-cứu họ, bởi vì nó ở xa dân Si-dôn và họ đã chẳng có giao-du với ai cả; và nó ở trong thung-lũng ở gần Bết-Rê-hốp. Và họ xây lại thành và sống trong đó. ²⁹Và họ đặt tên thành là Đan, theo tên Đan tổ-phụ của họ là người đã được sinh ra trong Y-sơ-ra-ên; tuy nhiên, tên của thành trước kia là La-ít. ³⁰Và những con trai Đan dựng lên cho họ cái tượng tạc ấy; và Giô-na-than con trai của Ghết-sôm, con trai của Ma-na-se, người và các con trai của người là các thầy tế-lễ cho chi-tộc của những người Đan cho đến ngày xứ ấy bị giam-cầm.

Các phán-quan 18.31-19.15

³¹Thế là họ dựng lên cho họ cái tượng tạc của Mi-ca mà người đã làm ra, trọn thời-gian đền của ĐỨC CHÚA TRỜI ở tại Si-lô.

2. Chiến-tranh chống chi-tộc Bên-gia-min (19.1-21.25)

Phẩm-giá của vợ bé người Lê-vi bị chà đạp (19.1-19.30)

19 ¹Bấy giờ đã xảy ra trong các ngày đó, khi không có vua trong Y-sơ-ra-ên, có một người Lê-vi nọ, tạm-trú ở phần xa xôi của xứ đồi núi Ép-ra-im, lấy một người vợ bé từ Bết-lê-hem trong Giu-đa. ²Nhưng người vợ bé của người chơi trò làm đi đối với người, và bỏ người ra đi đến nhà cha của ả ở Bết-lê-hem trong Giu-đa, và ở đó trong một thời-đoạn 4 tháng. ³Rồi chồng ả chối dậy và đi theo ả, đem theo người đầy-tớ của mình và hai con lừa, để nhẹ nhàng nói với ả cốt để đưa ả về. Vì vậy ả đưa người vào trong nhà cha ả, và khi cha cô gái thấy người, ông vui-mừng đón người. ⁴Và ông gia của người, cha của cô gái, cảm người ở lại; và người ở lại với ông 3 ngày. Thế là họ ăn uống và ở lại đó. ⁵Bấy giờ xảy ra vào ngày thứ tư, họ dậy sớm vào buổi sáng, và người chối dậy đi; và cha cô gái nói với chàng rể của ông: "Con hãy ăn một miếng bánh mì, và sau đó các con có thể đi." ⁶Thế là hai người ngồi xuống, ăn và uống với nhau; và cha cô gái nói với người: "Xin ở lại qua đêm, và hãy để cho tâm của con vui vẻ." ⁷Rồi người chối dậy đi, nhưng ông gia của người nài-ép người đến nài người chịu nghỉ đêm ở đó một lần nữa. ⁸Và vào ngày thứ năm, người chối dậy đi sớm vào buổi sáng và cha cô gái nói: "Xin hãy ăn uống và chờ cho đến chiều"; vì vậy cả hai người đều ăn. ⁹Khi người đàn-ông ấy chối dậy đi với người vợ bé và người đầy-tớ của mình, thì ông gia người, cha cô gái, nói với người: "Này, bây giờ, ngày đã xế chiều; xin hãy nghỉ đêm. Kia, ngày đang tàn rồi; hãy nghỉ đêm ở đây để tâm con được vui vẻ. Sau đó, ngày mai, hai con có thể dậy sớm để ra đi ngõ hầu con có thể về nhà."

¹⁰Nhưng người đàn-ông ấy không muốn nghỉ đêm, vì vậy người chối dậy mà ra đi và đến nơi đối diện với Giê-bu (đó là Giê-ru-sa-lem). Và cùng với người có một cặp lừa thảng yên rồi; vợ bé người cũng đi với người. ¹¹Khi họ gần Giê-bu, thì ngày đã gần tàn; và người đầy-tớ nói với chủ của nó: "Xin đến, và chúng ta hãy rẽ vào trong thành này của những người Giê-bu và nghỉ đêm trong đó." ¹²Tuy nhiên chủ của nó nói với nó: "Chúng ta sẽ không rẽ vào trong thành ấy của những người ngoại-bang, là những kẻ không thuộc những con trai Y-sơ-ra-ên; nhưng chúng ta sẽ tiếp-tục đi xa đến tận Ghi-bê-a." ¹³Và người nói với đầy-tớ của mình: "Đi, và chúng ta hãy đến một trong các chỗ này, và chúng ta sẽ nghỉ đêm tại Ghi-bê-a hay Rama." ¹⁴Vì vậy họ đi qua và tiếp tục đi con đường của họ, và mặt trời lặn khi họ gần Ghi-bê-a, thuộc về Bên-gia-min. ¹⁵Và họ rẽ vào đó cốt để vào mà ở tạm trong Ghi-bê-a. Khi họ vào, họ ngồi xuống tại quảng-trường lộ thiên của thành, vì không có ai đem họ vào trong nhà để nghỉ đêm.

Judges 18.31-19.15

³¹So they set up for themselves Micah's graven image which he had made, all the time that the house of God was at Shiloh.

2. War against the tribe of Benjamin (19.1-21.25)

A Levite's concubine degraded (19.1-19.30)

19 ¹Now it came about in those days, when there was no king in Israel, that there was a certain Levite sojourning in the remote part of the hill country of Ephraim, who took a concubine for himself from Bethlehem in Judah. ²But his concubine played the harlot against him, and she went away from him to her father's house in Bethlehem in Judah, and was there for a period of four months. ³Then her husband arose and went after her to speak tenderly to her in order to bring her back, taking with him his servant and a pair of donkeys. So she brought him into her father's house, and when the girl's father saw him, he was glad to meet him. ⁴And his father-in-law, the girl's father, detained him; and he remained with him three days. So they ate and drank and lodged there. ⁵Now it came about on the fourth day that they got up early in the morning, and he arose to go; and the girl's father said to his son-in-law, "Sustain yourself with a piece of bread, and afterward you may go." ⁶So both of them sat down and ate and drank together; and the girl's father said to the man, "Please be willing to spend the night, and let your heart be merry." ⁷Then the man arose to go, but his father-in-law urged him so that he spent the night there again. ⁸And on the fifth day he arose to go early in the morning, and the girl's father said, "Please sustain yourself, and wait until afterNun"; so both of them ate. ⁹When the man arose to go along with his concubine and servant, his father-in-law, the girl's father, said to him, "Behold now, the day has drawn toward evening; please spend the night. Lo, the day is coming to an end; spend the night here that your heart may be merry. Then tomorrow you may arise early for your journey so that you may go home."

¹⁰But the man was not willing to spend the night, so he arose and departed and came to a place opposite Yeb-oos' (that is, Jerusalem). And there were with him a pair of saddled donkeys; his concubine also was with him.

¹¹When they were near Yeb-oos', the day was almost gone; and the servant said to his master, "Please come, and let us turn aside into this city of the Jebusites and spend the night in it." ¹²However, his master said to him, "We will not turn aside into the city of foreigners who are not of the sons of Israel; but we will go on as far as Gibeah."

¹³And he said to his servant, "Come and let us approach one of these places; and we will spend the night in Gibeah or Ramah." ¹⁴So they passed along and went their way, and the sun set on them near Gibeah which belongs to Benjamin. ¹⁵And they turned aside there in order to enter and lodge in Gibeah. When they entered, they sat down in the open square of the city, for no one took them into his house to spend the night.

Judges 19.16-19.30

16Then behold, an old man was coming out of the field from his work at evening. Now the man was from the hill country of Ephraim, and he was sojourning in Gibeah, but the men of the place were Bin-yem-ee-nee'. **17**And he lifted up his eyes and saw the traveler in the open square of the city; and the old man said, "Where are you going, and where do you come from?" **18**And he said to him, "We are passing from Bethlehem in Judah to the remote part of the hill country of Ephraim, for I am from there, and I went to Bethlehem in Judah. But I am *now* going to my house, and no man will take me into his house. **19**Yet there is both straw and fodder for our donkeys, and also bread and wine for me, your maidservant, and the young man who is with your servants; there is no lack of anything." **20**And the old man said, "Peace to you. Only let me *take care of* all your needs; however, do not spend the night in the open square." **21**So he took him into his house and gave the donkeys fodder, and they washed their feet and ate and drank.

22While they were making their hearts merry, behold, the men of the city, certain sons of Belial, surrounded the house, pounding the door; and they spoke to the owner of the house, the old man, saying, "Bring out the man who came into your house that we may have intercourse with him." **23**Then the man, the owner of the house, went out to them and said to them, "No, my fellows, please do not act so wickedly; since this man has come into my house, do not commit this act of folly. **24**Here is my virgin daughter and his concubine. Please let me bring them out that you may ravish them and do to them the good in your eyes. But do not commit such an act of folly against this man." **25**But the men would not listen to him, so the man seized his concubine and brought *her* out to them. And they raped her and abused her all night until morning, then let her go at the approach of dawn. **26**As the turning of the morning, the woman came and fell down at the doorway of the man's house where her master was, until *full* daylight.

27When her master arose in the morning and opened the doors of the house and went out to go on his way, then behold, his concubine was lying at the doorway of the house, with her hands on the threshold. **28**"Get up," said he to her, "and let us go," but there was no answer. Then he placed her on the donkey; and the man arose and went to his place. **29**When he entered his house, he took a knife and laid hold of his concubine and cut her in twelve pieces, limb by limb, and sent her throughout the territory of Israel. **30**And it came about that all who saw *it* said, "Nothing like this has *ever* happened or been seen from the day when the sons of Israel came up from the land of Egypt to this day. Consider it, take counsel and speak up!"

Các phán-quan 19.16-19.30

16Lúc đó kia, có một ông già đang vào từ ngoài đồng sau công việc buổi chiều của ông. Bây giờ, người ấy là từ xứ đồi núi Ép-ra-im và người tạm-trú tại Ghi-bê-a, nhưng các người ở chỗ đó là những người Bên-gia-min. **17**Và ông ngước mắt của ông lên và thấy người lữ-hành trong quảng-trường lộ thiên của thành; và ông già nói: "Người đang đi đâu, và người từ đâu đến vậy?" **18**Và người nói với ông: "Chúng tôi từ Bết-lê-hem trong Giu-đa đang đi ngang qua đến phần heo-lánh của xứ đồi núi Ép-ra-im, vì tôi ở đó, và tôi đã đi đến Bết-lê-hem trong Giu-đa. Nhưng nay tôi đang đi về nhà tôi, và không có ai muốn đem tôi về nhà của họ. **19**Tuy nhiên, có cả rơm và cỏ khô cho những con lừa chúng tôi, cũng có bánh và rượu cho tôi, người đây-tớ gái này của ông, và thanh-nam này cùng với các tôi-tớ của ông; không thiếu bất cứ cái gì." **20**Và ông già nói: "Bình-an cho người! Chỉ để ta *chăm-lo* hết thầy nhu-cầu của người; nhưng, đừng nghỉ đêm trong quảng-trường lộ thiên." **21**Thế là ông đem người vào trong nhà của ông, cho các con lừa ăn cỏ khô; và họ rửa chân của họ, và ăn và uống.

22Trong khi họ đang làm cho tâm của họ vui-vẻ, thì kia, các người đàn-ông của thành, bọn con trai của kẻ vô lại, bao vây nhà ấy, động cửa; và chúng nói với người chủ nhà, *tức là* ông già ấy, rằng: "Đem người đàn-ông đã vào trong nhà ông ra, để chúng ta có thể giao-cầu với hắn." **23**Thế thì người đàn-ông ấy, ông chủ nhà, đi ra gặp chúng và nói với chúng: "Không, các bạn của tôi ơi, xin đừng hành-động quá ác độc; vì người này đã đến trong nhà tôi, đừng làm hành-động điên-rồ này. **24**Đây là đứa con gái còn trinh của tôi và vợ bé của người đó. Hãy để tôi dẫn chúng ra để các người hãm-hiếp chúng hay làm gì chúng tùy mắt các người thấy được *thì làm*. Nhưng đừng làm hành-động điên-rồ như thế với người đàn-ông này." **25**Nhưng các người ấy không nghe ông, vì vậy người đàn-ông bắt vợ bé của mình mà đem ả ra ngoài cho chúng. Và chúng hãm-hiếp ả và lạm dụng ả suốt đêm cho đến sáng, đoạn cho ả đi lúc gần sáng. **26**Khi bình minh ló dạng, người đàn-bà đến và té xuống nơi lối vào cửa nhà của người mà chủ của mình đang ở, cho đến tờ sáng.

27Khi chủ của ả thức dậy vào buổi sáng và mở các cửa nhà, và đi ra để tiếp tục đi đường mình, thì kia, vợ bé của mình đang nằm nơi lối vào cửa nhà, hai tay ả nơi ngưỡng cửa. **28**"Đứng dậy," người nói với ả, "chúng ta hãy đi," nhưng không có *tiếng* trả lời nào cả. Thế thì người đặt ả trên con lừa; và người đàn-ông ấy chỗi dậy mà đi đến nơi của mình. **29**Khi người vào trong nhà của mình, người lấy một con dao, nắm lấy vợ bé của mình, và chặt ả thành 12 mảnh, từng tay từng chân, rồi gửi ả đi khắp lãnh-thổ của Y-sơ-ra-ên. **30**Và xảy ra *khi* mọi người thấy thì nói: "Không có một việc gì giống như vậy đã *từng* xảy ra hay được thấy từ ngày những con trai Y-sơ-ra-ên đã đến lên từ xứ Ê-díp-tô cho đến ngày nay. Hãy xem xét, thảo-luận, và lên tiếng!"

Các phán-quan 20.1-20.18

Y-sơ-ra-ên tấn-công chi-tộc Bên-gia-min (20.1-20.17)

20 ¹Rồi tất cả những con trai Y-sơ-ra-ên từ Đan cho đến Bê-e-Sê-ba, gồm cả đất Ga-la-át, đều đi ra, rồi hội-chúng nhóm lại như một người đối với Đức GIA-VÊ tại Mích-ba. ²Và các đá góc nhà của tất cả dân-chúng, tức là của tất cả các chi-tộc Y-sơ-ra-ên, vào vị trí của họ trong hội-đồng của dân Đức Chúa TRỜI, 400 ngàn người đàn-ông đi bộ là những kẻ tuốt gươm. ³(Bây giờ, các con trai Bên-gia-min nghe rằng các con trai Y-sơ-ra-ên đã đi lên đến Mích-ba.) Những con trai Y-sơ-ra-ên nói: "Nói đi, tội-ác này đã xảy ra làm sao?" ⁴Vì vậy người Lê-vi ấy, chồng của người đàn-bà bị giết, trả lời và nói: "Tôi đã đến với vợ bé của tôi để nghỉ đêm tại Ghi-bê-a, thuộc về Bên-gia-min. ⁵Nhưng các người đàn-ông Ghi-bê-a nổi lên chống tôi và bao-vây nhà vào ban đêm bởi có tôi. Chúng định giết tôi; thay vào đó, chúng đã hãm-hiếp vợ bé của tôi đến chết. ⁶Và tôi nắm vợ bé của tôi, chặt ả thành từng mảnh, và gửi ả đến khắp xứ thuộc của thừa-kế của Y-sơ-ra-ên; vì chúng đã phạm một hành-động dâm-dục và nhục-nhã trong Y-sơ-ra-ên. ⁷Này, hồi tất cả anh em những người con trai của Y-sơ-ra-ên, xin cho lời khuyên và chỉ-báo của anh em ở đây."

⁸Lúc đó tất cả dân-chúng chỗi dậy như một người, nói: "Chẳng có ai trong chúng ta sẽ đi đến lều của mình, chẳng có ai trong chúng ta sẽ trở về nhà của mình. ⁹Nhưng, bây giờ, đây là điều chúng ta sẽ gây ra cho Ghi-bê-a: chúng ta sẽ lấy 10 người ra từ 100 khắp các chi-tộc của Y-sơ-ra-ên, và 100 ra từ 1 ngàn, và 1 ngàn ra từ 10 ngàn, để lấy lương-thực cho dân-chúng, để khi họ đến Ghi-bê-a của Bên-gia-min, họ có thể xử-phạt chúng vì tất cả các hành-động nhục-nhã mà chúng đã phạm trong Y-sơ-ra-ên." ¹¹Như vậy tất cả những người Y-sơ-ra-ên được nhóm lại chống thành ấy, hợp nhất như một người.

¹²Rồi các chi-tộc Y-sơ-ra-ên sai người đi khắp toàn thể chi-tộc Bên-gia-min, nói: "Sự độc-ác này đã xảy ra ở giữa vòng các người là gì vậy? ¹³Thế thì bây giờ, hãy nộp những kẻ, tức là bọn con trai của kẻ vô lại trong Ghi-bê-a, để chúng ta có thể xử-tử chúng và loại bỏ sự độc-ác này khỏi Y-sơ-ra-ên." Nhưng các con trai Bên-gia-min không muốn nghe tiếng của anh-em mình, các con trai Y-sơ-ra-ên. ¹⁴Và những con trai Bên-gia-min tập-hợp từ các thành đến Ghi-bê-a, để ra trận chống lại những con trai Y-sơ-ra-ên. ¹⁵Và từ các thành vào ngày đó, những con trai Bên-gia-min được tập-hợp, 26 ngàn người tuốt gươm⁽¹⁾, không kể cư-dân Ghi-bê-a cũng được tập-hợp, 700 người chọn- lọc. ¹⁶Trong tất cả những người này 700 người chọn-lọc đều thuận tay tả; mỗi người có thể dùng ná bắn đá vào một sợi tóc mà không trật. ¹⁷Lúc đó những con trai Y-sơ-ra-ên, khác với Bên-gia-min, được tập-hợp, 400 ngàn người tuốt gươm; tất cả những người này đều quen trận mạc.

Nội-chiến, Bên-gia-min bại trận (20.18-20.48)

¹⁸Bây giờ những con trai Y-sơ-ra-ên chỗi dậy, đi lên đến Bê-tên, và cầu-vấn Đức Chúa TRỜI, và thưa: "Ai sẽ đi lên trước nhất cho chúng con để đánh nhau với Bên-gia-min?" Lúc đó Đức GIA-VÊ phán: "Giu-đa sẽ đi lên trước nhất."

Judges 20.1-20.18

Israel attacks the tribe of Benjamin (20.1-20.17)

20 ¹Then all the sons of Israel from Dan to Beersheba, including the land of Gilead, came out, and the congregation assembled as one man to YHWH at Mizpah. ²And the cornerstones of all the people, even of all the tribes of Israel, took their stand in the assembly of the people of God, 400,000 foot men who drew the sword. ³(Now the sons of Benjamin heard that the sons of Israel had gone up to Mizpah.) And the sons of Israel said, "Tell us, how did this wickedness take place?" ⁴So the Levite, the husband of the woman who was murdered, answered and said, "I came with my concubine to spend the night at Gibeah which belongs to Benjamin. ⁵But the men of Gibeah rose up against me and surrounded the house at night because of me. They intended to kill me; instead, they ravished my concubine so that she died. ⁶And I took hold of my concubine and cut her in pieces and sent her throughout the land of Israel's inheritance; for they have committed a lewd and disgraceful act in Israel. ⁷Behold, all you sons of Israel, give your advice and counsel here."

⁸Then all the people arose as one man, saying, "Not one of us will go to his tent, nor will any of us return to his house. ⁹But now this is the thing which we will do to Gibeah; we will go up against it by lot. ¹⁰And we will take 10 men out of 100 throughout the tribes of Israel, and 100 out of 1,000, and 1,000 out of 10,000 to take food for the people, that when they come to Gibeah of Benjamin, they may punish them for all the disgraceful acts that they have committed in Israel." ¹¹Thus all the men of Israel were gathered against the city, united as one man.

¹²Then the tribes of Israel sent men through the entire tribe of Benjamin, saying, "What is this wickedness that has taken place among you? ¹³Now then, deliver up the men, the sons of Belial in Gibeah, that we may put them to death and remove this wickedness from Israel." But the sons of Benjamin would not listen to the voice of their brothers, the sons of Israel. ¹⁴And the sons of Benjamin gathered from the cities to Gibeah, to go out to battle against the sons of Israel. ¹⁵And from the cities on that day the sons of Benjamin were mustered, 26,000 men who draw the sword, besides the inhabitants of Gibeah who were mustered, 700 choice men. ¹⁶Out of all these people 700 choice men were left-handed; each one could sling a stone at a hair and not miss. ¹⁷Then the men of Israel besides Benjamin were mustered, 400,000 men who draw the sword; all these were men of war.

Civil war, Benjamin defeated (20.18-20.48)

¹⁸Now the sons of Israel arose, went up to Bethel, and inquired of God, and said, "Who shall go up first for us to battle against the sons of Benjamin?" Then YHWH said, "Judah shall go up first."

¹nghĩa là: tham chiến

Judges 20.19-20.37

19So the sons of Israel arose in the morning and camped against Gibeah. **20**And the men of Israel went out to battle against Benjamin, and the men of Israel arrayed for battle against them at Gibeah. **21**Then the sons of Benjamin came out of Gibeah and destroyed down to the ground on that day 22,000 men of Israel. **22**But the people, the men of Israel, encouraged themselves and arrayed for battle again in the place where they had arrayed themselves the first day. **23**(And the sons of Israel went up and wept before YHWH until evening, and inquired of YHWH, saying, "Shall we again draw near for battle against the sons of my brother Benjamin?" And YHWH said, "Go up against him.")

24Then the sons of Israel approached against the sons of Benjamin the second day. **25**And Benjamin went out to meet them from Gibeah the second day and destroyed down to the ground again 18,000 men of the sons of Israel; all these drew the sword. **26**Then all the sons of Israel and all the people went up and came to Bethel and wept; thus they remained there before YHWH and fasted that day until evening. And they offered burnt offerings and peace offerings before YHWH. **27**And the sons of Israel inquired of YHWH (for the ark of the covenant of God was there in those days, **28**and Phinehas the son of Eleazar, Aaron's son, stood before it to *minister* in those days), saying, "Shall I yet again go out to battle against the sons of my brother Benjamin, or shall I cease?" And YHWH said, "Go up, for tomorrow I will deliver them into your hand."

29So Israel set men in ambush around Gibeah. **30**And the sons of Israel went up against the sons of Benjamin on the third day and arrayed themselves against Gibeah, as at other times. **31**And the sons of Benjamin went out to meet the people and were drawn away from the city, and they began to strike and kill some of the people, as at other times, on the highways, one of which goes up to Bethel and the other to Gibeah, *and* in the field, about thirty men of Israel. **32**And the sons of Benjamin said, "They are struck down before us, as at the first." But the sons of Israel said, "Let us flee that we may draw them away from the city to the highways." **33**Then all the men of Israel arose from their place and arrayed themselves at Baaltamar; and the men of Israel in ambush broke out of their place, *even* out of the meadows of Gibeah. **34**When 10,000 choice men from all Israel came against Gibeah, the battle became heavy, but Benjamin did not know that disaster was touching them. **35**And YHWH struck Benjamin before Israel, so that the sons of Israel destroyed 25,100 men of Benjamin that day, all these draw the sword.

36So the sons of Benjamin saw that they were smitten. When the men of Israel gave ground to Benjamin because they relied on the men in ambush whom they had set against Gibeah, **37**the men in ambush hurried and rushed against Gibeah; the men in ambush also deployed and struck all the city with the edge of the sword.

Các phán-quan 20.19-20.37

19Thế là các con trai Y-sơ-ra-ên chỗi dậy vào buổi sáng và dàn trại đối đầu Ghi-bê-a. **20**Và các con trai Y-sơ-ra-ên ra trận chống Bên-gia-min, và quân Y-sơ-ra-ên dàn trận chống lại chúng tại Ghi-bê-a. **21**Rồi các con trai Bên-gia-min xuất khỏi Ghi-bê-a và hạ xuống đất vào ngày đó 22 ngàn quân Y-sơ-ra-ên. **22**Nhưng dân ấy, quân Y-sơ-ra-ên, lấy can-đảm mà dàn trận một lần nữa tại nơi họ đã dàn quân mình vào ngày thứ nhất. **23**(Và các con trai Y-sơ-ra-ên đã đi lên và khóc trước mặt Đức GIA-VÊ cho đến chiều, và đã cầu-vấn Đức GIA-VÊ, thưa: "Chúng con lại sẽ kéo đến gần để đánh lại các con trai của người em trai con Bên-gia-min, chẳng?" Đức GIA-VÊ phán: "Hãy đi lên chống nó.")

24Rồi các con trai Y-sơ-ra-ên tiến tới chống các con trai của Bên-gia-min ngày thứ hai. **25**Và Bên-gia-min đi ra từ Ghi-bê-a để đón họ ngày thứ hai và hạ xuống đất một lần nữa 18 ngàn quân của những con trai Y-sơ-ra-ên; tất cả các người này đều đã tuốt gươm. **26**Thế thì tất cả những con trai Y-sơ-ra-ên và mọi người đều đi lên và đến Bê-tên và khóc; như vậy họ ngồi ở đó trước mặt Đức GIA-VÊ và kiêng-ăn *trong* ngày đó cho đến chiều tối. Và họ dâng các của-lễ thiêu và các của-lễ bình-an trước Đức GIA-VÊ. **27**Và các con trai Y-sơ-ra-ên cầu-vấn Đức GIA-VÊ (vì cái rương giao-ước của Đức Chúa TRỜI ở đó trong các ngày đó, **28**và Phi-nê-a con trai của Ê-lê-a-sa, con trai của A-rôn, đứng trước nó để *hầu-việc* trong các ngày đó), thưa: "Con sẽ còn ra trận chống lại những con trai của người em trai con Bên-gia-min, hay con nên ngừng?" Đức GIA-VÊ phán: "Hãy đi lên, vì ngày mai Ta sẽ phó chúng vào trong tay người."

29Thế là Y-sơ-ra-ên mai-phục người xung-quanh Ghi-bê-a. **30**Và các con trai Y-sơ-ra-ên đi lên chống các con trai Bên-gia-min vào ngày thứ ba, và dàn quân mình đối đầu Ghi-bê-a, như các lần khác. **31**Và các con trai Bên-gia-min đi ra đón dân ấy và bị kéo xa khỏi thành, và chúng bắt đầu đánh và giết một số người, như các lần khác, trên các con đường cái, một trong các con đường đó đi lên đến Bê-tên và con đường kia đến Ghi-bê-a, và ở ngoài đồng, *giết* khoảng 30 quân Y-sơ-ra-ên. **32**Và những con trai Bên-gia-min nói: "Chúng bị đánh hạ trước mặt chúng ta, như lần đầu tiên." Nhưng những con trai Y-sơ-ra-ên nói: "Chúng ta hãy chạy trốn để chúng ta có thể kéo chúng ra xa khỏi thành đến các con đường cái." **33**Lúc đó tất cả quân lính Y-sơ-ra-ên chỗi dậy từ chỗ của mình và dàn quân mình tại Ba-anh-Tha-ma; và quân lính Y-sơ-ra-ên đang mai-phục bật dậy khỏi chỗ của họ, *túc là* ra khỏi các đồng cỏ của Ghi-bê-a. **34**Khi 10 ngàn quân chọn-lọc từ tất cả Y-sơ-ra-ên đến chống lại Ghi-bê-a, thì chiến-trận trở nên nặng-nề, nhưng Bên-gia-min không biết rằng thảm-họa đang chạm đến chúng. **35**Và Đức GIA-VÊ đánh Bên-gia-min trước mặt Y-sơ-ra-ên, ngõ hầu các con trai Y-sơ-ra-ên tiêu-diệt 25 ngàn 100 quân Bên-gia-min trong ngày đó, tất cả những người này đều đã tuốt gươm.

36Thế là các con trai Bên-gia-min thấy rằng mình bị đánh hạ. Khi các con trai Y-sơ-ra-ên đã nhường đất cho Bên-gia-min, vì họ tin-cậy vào quân mai-phục mà họ đã đặt chống lại Ghi-bê-a, **37**thì quân mai-phục nhanh-chóng xông vào đánh Ghi-bê-a; quân mai-phục cũng tham chiến và đánh hạ cả thành với lưỡi gươm.

Các phán-quan 20.38-21.7

³⁸Bây giờ dấu-hiệu được ra giữa quân Y-sơ-ra-ên và quân mai-phục là họ phải làm một đám khói lớn cất lên từ thành. ³⁹Lúc đó quân Y-sơ-ra-ên quay lại trận chiến, và Bên-gia-min bắt đầu đánh hạ và giết khoảng 30 quân Y-sơ-ra-ên, vì chúng nói: "Chắc-chắn chúng bị đánh hạ trước mặt chúng ta, như trong trận đầu tiên." ⁴⁰Nhưng khi đám mây bắt đầu cất lên khỏi thành trong một trụ khói, Bên-gia-min nhìn lại đằng sau chúng; và kia, cả thành *có khói* bốc lên tới trời! ⁴¹Lúc đó quân Y-sơ-ra-ên quay lại, và quân Bên-gia-min thất-kinh; vì chúng thấy thảm-họa đang ụp tới chúng. ⁴²Vì thế chúng quay lưng chúng lại trước mặt các con trai Y-sơ-ra-ên hướng về ngã vùng hoang-vu, nhưng trận-chiến bắt kịp chúng khi các người đi ra khỏi các thành diệt chúng ở giữa họ. ⁴³Họ bao-vây Bên-gia-min, đuổi theo chúng không ngừng-ngỉ và dĩ chúng xuống *chỗ* đối diện Ghi-bê-a về hướng mặt trời mọc. ⁴⁴Như vậy 18 ngàn quân Bên-gia-min ngã gục; tất cả các người này đều là các chiến-sĩ dũng-cảm. ⁴⁵Phần còn lại quay *lưng* chạy trốn về hướng vùng hoang-vu đến tảng đá Rim-môn, nhưng họ bắt được 5 ngàn người của bọn chúng trên các con đường cái và bắt kịp chúng xa đến tận Ghi-đê-om, và triệt-hạ 2 ngàn người trong bọn chúng. ⁴⁶Thế là tất cả những người Bên-gia-min đã ngã xuống trong ngày đó là 25 ngàn, là những kẻ đã tuốt gươm; tất cả những người này đều là những chiến-sĩ dũng-cảm. ⁴⁷Song có 600 quân quay *lưng* chạy trốn về hướng vùng hoang-vu đến tảng đá Rim-môn, và chúng ở lại nơi tảng đá Rim-môn trong 4 tháng. ⁴⁸Thế thì những con trai Y-sơ-ra-ên quay trở lại chống những con trai Bên-gia-min, và đánh hạ chúng với lưỡi gươm, cả thành ấy với súc-vật lẫn tất cả *những gì* mà họ tìm thấy; họ cũng phóng hỏa đốt cháy tất cả các thành mà họ tìm thấy.

Than-khóc chi-tộc bị mất (21.1-21.7)

21 ¹Bây giờ các người Y-sơ-ra-ên đã thề tại Mích-ba, rằng: "Không một ai trong chúng ta được gả con gái của mình cho Bên-gia-min để làm vợ." ²Vì vậy dân-chúng đến Bê-tên và ngồi ở đó trước mặt Đức Chúa TRỜI cho đến chiều tối, và cất tiếng mình lên mà khóc với việc khóc lớn-lao. ³Và thưa: "Tại sao, ôi Đức GIA-VÊ, Đức Chúa TRỜI của Y-sơ-ra-ên, điều này đã xảy ra trong Y-sơ-ra-ên, đến nỗi một chi-tộc phải bị *mất đi* ngày nay trong Y-sơ-ra-ên?" ⁴Và xảy ra vào ngày kể đó, dân-chúng dậy sớm và xây một bàn-thờ ở đó, rồi dâng các của-lễ thiêu và các của-lễ bình-an.

⁵Rồi những con trai Y-sơ-ra-ên nói: "Có ai trong vòng tất cả những chi-tộc Y-sơ-ra-ên đã không đi lên vào trong hội-đồng của Đức GIA-VÊ chăng?" Vì họ đã lập một lời thề lớn về kẻ đã không đi lên đến cùng Đức GIA-VÊ tại Mích-ba, rằng: "Kẻ đó sẽ chắc-chắn bị xử-tử." ⁶Và các con trai Y-sơ-ra-ên thấy hỏi-tiểu cho người em trai Bên-gia-min của mình và nói: "Một chi-tộc bị cắt đứt khỏi Y-sơ-ra-ên ngày hôm nay. ⁷Chúng ta sẽ làm gì để cho những kẻ còn sống có vợ, vì chúng ta đã thề bởi Đức GIA-VÊ không gả bất cứ một đứa con gái nào của chúng ta cho chúng?"

Judges 20.38-21.7

³⁸Now the appointed sign between the men of Israel and the men in ambush was that they should make a great cloud of smoke rise from the city. ³⁹Then the men of Israel turned in the battle, and Benjamin began to strike and kill about 30 men of Israel, for they said, "Surely they are smitten before us, as in the first battle." ⁴⁰But when the cloud began to rise from the city in a column of smoke, Benjamin looked behind them; and behold, the whole city was going up *in smoke* to heaven. ⁴¹Then the men of Israel turned, and the men of Benjamin were terrified; for they saw that disaster was touching them. ⁴²Therefore, they turned their backs before the men of Israel toward the direction of the wilderness, but the battle overtook them while those who came out of the cities destroyed them in the midst of them. ⁴³They surrounded Benjamin, pursued them without rest *and* trod them down opposite Gibeah toward the sunrise. ⁴⁴Thus 18,000 men of Benjamin fell; all these were valiant warriors. ⁴⁵The rest turned and fled toward the wilderness to the rock of Rimmon, but they caught 5,000 of them on the highways and overtook them as far as Gidom and smote 2,000 of them. ⁴⁶So all of Benjamin who fell that day were 25,000 men who draw the sword; all these were valiant warriors. ⁴⁷But 600 men turned and fled toward the wilderness to the rock of Rimmon, and they remained at the rock of Rimmon four months. ⁴⁸The men of Israel then turned back against the sons of Benjamin and struck them with the edge of the sword, both the entire city with the cattle and all that they found; they also set on fire all the cities which they found.

Mourning lost tribe (21.1-21.7)

21 ¹Now the men of Israel had sworn in Mizpah, saying, "None of us shall give his daughter to Benjamin for a wife." ²So the people came to Bethel and sat there before God until evening, and lifted up their voices and wept with great weeping. ³And they said, "Why, O YHWH, God of Israel, has this come about in Israel, so that one tribe should be *missing* today in Israel?" ⁴And it came about the next day that the people arose early and built an altar there, and offered burnt offerings and peace offerings.

⁵Then the sons of Israel said, "Who is there among all the tribes of Israel who did not come up in the assembly to YHWH?" For they had taken a great oath concerning him who did not come up to YHWH at Mizpah, saying, "He shall surely be put to death." ⁶And the sons of Israel were sorry for their brother Benjamin and said, "One tribe is cut off from Israel today. ⁷What shall we do for wives for those who are left, since we have sworn by YHWH not to give them any of our daughters in marriage?"

Judges 21.8-21.25

Provision for the survived men of Benjamin (21.8-21.25)

8And they said, "What one is there of the tribes of Israel who did not come up to YHWH at Mizpah?" And behold, no one had come to the camp from Jabesh-gilead to the assembly. **9**For when the people were mustered, behold, not one of the inhabitants of Jabesh-gilead was there. **10**And the congregation sent 12,000 of the valiant warriors there, and commanded them, saying, "Go and strike the inhabitants of Jabesh-gilead with the edge of the sword, with the women and the little ones. **11**And this is the thing that you shall do: you shall utterly destroy every man and every woman who has known lying with a man." **12**And they found among the inhabitants of Jabesh-gilead 400 young virgins who had not known a man by lying with a male; and they brought them to the camp at Shiloh, which is in the land of Canaan.

13Then the whole congregation sent *word* and spoke to the sons of Benjamin who were at the rock of Rimmon, and proclaimed peace to them. **14**And Benjamin returned at that time, and they gave them the women whom they had kept alive from the women of Jabesh-gilead; yet they were not enough for them.

15And the people were sorry for Benjamin because YHWH had made a breach in the tribes of Israel. **16**Then the elders of the congregation said, "What shall we do for wives for those who are left, since the women are destroyed out of Benjamin?" **17**And they said, "*There must be* an inheritance for the survivors of Benjamin, that a tribe may not be blotted out from Israel. **18**But we cannot give them wives of our daughters." For the sons of Israel had sworn, saying, "Cursed is he who gives a wife to Benjamin."

19So they said, "Behold, there is a feast of YHWH from year to year in Shiloh, which is on the north side of Bethel, on the east side of the highway that goes up from Bethel to Shechem, and on the south side of Lebonah." **20**And they commanded the sons of Benjamin, saying, "Go and lie in wait in the vineyards, **21**and watch; and behold, if the daughters of Shiloh come out to take part in the dances, then you shall come out of the vineyards and each of you shall catch his wife from the daughters of Shiloh, and go to the land of Benjamin. **22**And it shall come about, when their fathers or their brothers come to complain to us, that we shall say to them, 'Give them to us voluntarily, because we did not take for each man of Benjamin a wife in battle, nor did you give *them* to them *else* you would now be guilty.'" **23**And the sons of Benjamin did so, and took wives according to their number from those who danced, whom they carried away. And they went and returned to their inheritance, and rebuilt the cities and lived in them. **24**And the sons of Israel departed from there at that time, every man to his tribe and family, and each one of them went out from there to his inheritance.

25In those days there was no king in Israel; everyone did what was right in his own eyes.

Các phán-quan 21.8-21.25

Cung-cấp cho những người đàn-ông còn sống-sót của Bên-gia-min (21.8-21.25)

8Và họ nói: "Có ai trong các chi-tộc của Y-sơ-ra-ên đã không lên đến cùng Đức GIA-VÊ tại Mích-ba hay không?" Và kia, không có ai đã từ Gia-be ở xứ Ga-la-át, đến trại để *nhóm* hội-đồng. **9**Vì khi dân-chúng được tập-hợp, này, không có một người trong cư-dân Gia-be ở xứ Ga-la-át ở đó. **10**Và hội-chúng sai 12 ngàn chiến-sĩ dưng-cầm ở đó đi và ra lệnh cho chúng, rằng: "Hãy đi và dùng lưỡi gươm đánh hạ cư-dân Gia-be ở xứ Ga-la-át, cả đàn-bà và trẻ nhỏ. **11**Và đây là điều mà các người sẽ làm: các người sẽ hoàn-toàn hủy-diệt mọi người đàn-ông và mọi người đàn-bà đã biết nằm với một người đàn-ông." **12**Và chúng tìm thấy ở giữa vòng cư-dân Gia-be ở xứ Ga-la-át 400 trinh-nữ trẻ tuổi đã chẳng từng biết đàn-ông bằng việc nằm với một người đàn-ông; và chúng dẫn họ đến trại tại Si-lô, ở trong xứ Ca-na-an.

13Đoạn toàn-thể hội-chúng nhấn lời và nói các con trai Bên-gia-min đang ở nơi tảng đá Rim-môn, và công-bố hòa-bình với chúng. **14**Và Bên-gia-min trở về vào lúc đó, và họ cho chúng các người đàn-bà mà họ đã chừa cho sống từ các người đàn-bà của Gia-be ở xứ Ga-la-át; nhưng họ không đủ cho chúng.

15Và dân-chúng thấy hối-tiếc cho Bên-gia-min vì Đức GIA-VÊ đã tạo một lỗ hổng trong các chi-tộc của Y-sơ-ra-ên. **16**Rồi các trưởng-lão của hội-chúng nói: "Chúng ta phải làm gì để những người còn lại có vợ, vì các người đàn-bà ra từ Bên-gia-min đều bị hủy-diệt?" **17**Và họ nói: "*Phải có* của thừa-kế cho những kẻ còn sống-sót của Bên-gia-min, để một chi-tộc không bị xóa bỏ khỏi Y-sơ-ra-ên. **18**Nhưng chúng ta không thể cho con gái chúng ta làm vợ chúng." Vì những con trai Y-sơ-ra-ên đã thề, rằng: "Bị rủa-sả người gả vợ cho Bên-gia-min."

19Vì vậy, họ nói: "Này, có đại-lễ của Đức GIA-VÊ từ năm này sang năm nọ tại Si-lô, ở về phía bắc của Bê-tên, về phía đông của đường cái đi lên đến Si-chem từ Bê-tên, và về phía nam của Lê-bô-na." **20**Và họ truyền cho những con trai Bên-gia-min rằng: "Hãy đi nằm chờ trong các vườn nho, **21**và hãy canh chừng; và này, nếu những đứa con gái của Si-lô đi ra để tham gia nhảy múa, thì các người sẽ đi ra từ các vườn nho và mỗi người các người sẽ bắt vợ từ các đứa con gái của Si-lô, rồi hãy đi đến đất của Bên-gia-min. **22**Và sẽ xảy ra khi những người cha của chúng hay anh của chúng đến than-phiền với chúng ta, chúng ta sẽ nói với họ: 'Hãy tự-nguyện ban chúng cho chúng ta, vì chúng ta đã chẳng bắt cho mỗi người nam Bên-gia-min một người vợ trong chiến-trận, các người cũng đã chẳng gả *chúng* cho họ, còn không bây giờ các người có lỗi.'" **23**Và các con trai Bên-gia-min đã làm như thế, và bắt vợ theo số người của họ từ những đứa con gái nhảy-múa mà họ mang đi. Họ đi và trở về tới đất thừa-kế của họ, và tái thiết các thành và sống trong đó. **24**Và những con trai Y-sơ-ra-ên rời khỏi đó vào lúc đó, mỗi người về chi-tộc và gia-đình của mình, và mỗi người trong họ đi ra khỏi đó đến đất thừa-kế của mình.

25Trong những ngày đó, Y-sơ-ra-ên không có vua; mọi người đều làm điều con mắt của mình cho là đúng.